

Programmabegroting 2023

Vught

Aanbieding.....5
1.1 Inleiding.....7
1.2 Begroting op hoofdlijnen.....8
1.3 Financiële beschouwingen.....9
1.4 Rijksinfra.....11
1.5 Energie en klimaat.....16
Programmaplannen.....18
2. Wonen.....19
1. Omschrijving.....19
2. Uitwerking.....20
Mutaties Programmabegroting 2023.....29
2. Leven.....34
1. Omschrijving.....34
2. Uitwerking.....35
Mutaties Programmabegroting 2023.....42
2. Meedoen.....45
1. Omschrijving.....45
2. Uitwerking.....46
Mutaties Programmabegroting 2023.....52
2. Besturen.....55
1. Omschrijving.....55
2. Uitwerking.....56
Mutaties Programmabegroting 2023.....59
Overhead.....61
Mutaties Programmabegroting 2023.....62
Mutaties Programmabegroting 2023.....64
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds.....65

Lokale heffingen 67
Treasury 67
Vennootschapsbelasting (VpB) 68
Overige baten en lasten 68
Paragrafen 69
3.1 Algemeen 69
3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 71
3.3 Financiering 82
3.4 Lokale heffingen 86
3.5 Onderhoud kapitaalgoederen 92
3.6 Bedrijfsvoering 104
3.7 Grondbeleid 109
3.8 Verbonden partijen 112
Financiële begroting 121
4.1 Meerjarenraming baten en lasten 122
4.2 Meerjarenraming vermogenspositie 127
4.3 Meerjarenbegroting balansposities 134
Bijlagen 135
5.1 Investeringsprogramma 135
5.2 Aanpassingen meerjarenbegroting 138
5.3 Staat van reserves 141
5.4 Staat van voorzieningen 142
5.5 Baten en lasten landelijke taakvelden 143
5.6 Baten en lasten per programma per taakveld 145
5.7 Normen en toetsingskader 147
5.8 Verplichte beleidsindicatoren 151
5.9 Afschrijvingstabel 153
5.10 Afkortingenlijst 154

Aanbieding

Hierbij ontvangt u de concept-programmabegroting 2023 van de gemeente Vught. Onze gemeente staat voor grote uitdagingen in onzekere tijden. Dat vraagt om (financiële) voorzichtigheid, die in Vught gelukkig niet gepaard hoeft te gaan met financiële zorgen. Met genoegen presenteren we u een gezond gemeentelijk huishoudboekje, inclusief een positief meerjarenperspectief. De gemeentebegroting 2023 biedt ruimte om de ambities uit het bestuursakkoord verder vorm en inhoud te geven én gelijktijdig voorbereid te zijn op mogelijke risico's die onzekere tijden nu eenmaal met zich mee brengen.

Vanzelfsprekend staan de doelen uit het coalitieakkoord in de nieuwe programmabegroting voorop. De accenten liggen op woningbouw, een ambitieus klimaat- en energiebeleid, verkeersveiligheid, integraliteit in het sociaal domein én structureel gezonde financiën. Ook de aangenomen motie 'versnellen uitvoeringsprogramma' hebben we integraal in deze begroting opgenomen. Hieronder gaan we beknopt in op de hoofdzaken voor 2023. De uitgebreidere toelichting op de diverse programma's en activiteiten, vindt u in het vervolg van deze programmabegroting.

Op het gebied van *wonen* zetten we in op de realisatie van tijdelijke huisvesting. Samen met ontwikkelaars en corporaties kijken we naar mogelijkheden en kansen voor betaalbare woningen en het bevorderen van de doorstroming.

Voor wat betreft *klimaat en milieu* pakken we de verduurzaming van de gemeentelijke gebouwen aan. De investeringslasten bekostigen we uit een te vormen bestemmingsreserve. Met behulp van de nota Energie en klimaat gaan we aan de slag met concrete activiteiten, met actieve betrokkenheid van onze inwoners. We maken extra middelen en capaciteit vrij voor de aanplant van bomen. De nieuwe paragraaf Energie- en Klimaatbeleid is toegevoegd.

Ten aanzien van de *leefbaarheid en veiligheid* schalen we de BOA-capaciteit op. Verder nemen we de Mobiliteitsvisie als basis voor concrete uitvoeringsmaatregelen en werken we aan verbetering van de verkeersveiligheid. We zetten extra in op de capaciteit van de wijk GGD'er, praktijkondersteuner GGZ en een jongerenwerker bij JC Elzenburg. Tevens is een bestemmingsreserve Huisvestingsplan onderwijs gevormd waarmee we ons financieel voorbereiden op de uitdagingen in de onderwijshuisvesting.

In het *sociaal domein* gaan we versneld aan de slag met een aantal activiteiten (wijkpunten, Lokale inclusie agenda en vrijwilligerswerk). Daarnaast zetten we in op gezondheid via een jeugdbuurtsportcoach en met campagnes voor een gezonde levensstijl.

De onzekerheid van deze tijd raakt natuurlijk, naast de gemeente, eerst en vooral onze inwoners. Burgers, die door de stijgende energieprijzen en inflatie in de problemen komen, bieden we daarom een vangnet in de vorm van het Fonds Lokale Solidariteit. Met de middelen uit dit nieuw gevormde fonds bekostigen we maatregelen waardoor we niemand in de kou laten staan.

Voor de *ontwikkeling van het buitengebied* willen we samen met inwoners en (andere) belanghebbenden het toekomstbeeld bepalen. Voor de verdere strategievorming maken we structureel capaciteit vrij.

Deze programmabegroting is kader stellend en geeft een zo goed mogelijk toekomstbeeld. Ze laat zien hoe we er als gemeente op de korte en lange termijn financieel voorstaan.

Dat beeld is in deze tijd erg afhankelijk van nationale en internationale ontwikkelingen. Dat zorgt voor de geschetste onzekerheid. Verder is de uitwerking van omvangrijke en complexe dossiers van invloed op het inhoudelijk en financieel toekomstbeeld. Denkt u hierbij aan inflatie- en loonkostenontwikkeling, jeugdzorg, onderwijshuisvesting, Energie, klimaat en milieu, Rijksinfra en de verhitte arbeidsmarkt. Tot slot blijven er schommelingen voorkomen in de Uitkering gemeentefonds onder andere doordat, vanaf

2026,de opschalingskorting nog niet van tafel is.

Ondanks de onvermijdelijke onzekerheden, bieden de programmabegroting 2023 en meerjarenbegroting een *goede en gezonde financiële basis:*

- De meicirculaire heeft het financieel beeld aanmerkelijk verbeterd.
- De meerjarenbegroting hebben we positief kunnen bijstellen.
- De solvabiliteit en schuldpositie zijn veel beter geworden.
- De reserveposities zijn ruim voldoende.
- We maken structureel ruimte vrij voor verbetering van onze algemene reserve.

Tot slot zijn we de coronacrisis financieel goed doorgekomen en hebben we de financiële gevolgen van de gemeentelijke herindeling verwerkt. Dat geldt ook voor het herverdelingseffect.

Bij dat alles houden we de lastendruk laag door een lage inflatiecorrectie toe te passen (overeenkomstig de kadernota én lager dan de landelijke trend) en verlaging van de afvalstoffenheffing.

Kortom: wij zien – naast grote en kleine onzekerheden waarmee we geconfronteerd worden – voldoende reden voor vertrouwen in de toekomst en in ons vermogen om verder te kunnen werken aan de ambities uit het coalitieakkoord en daarmee aan een nog beter én mooier Vught, Helvoirt en Cromvoirt.

de secretaris	de burgemeester
W.F.F. Keijzers	R.J. van de Mortel

1.1 Inleiding

Waar wordt het geld van de gemeente Vught de komende jaren aan uitgegeven? In de programmabegroting 2023-2026 vindt u alle voornemens voor deze periode.

De Programmabegroting 2023 is uitgewerkt naar de vier programma's: Wonen, Leven, Meedoen en Besturen. De programmabegroting is op de eerste plaats een kaderstellend instrument voor de gemeenteraad.

De volgende onderdelen komen in deze begroting terug:

De begroting op hoofdlijnen
Dit onderdeel bevat een samenvatting van de belangrijkste punten uit de programmabegroting.

Programmaplannen
Elk programma gaat in op de volgende vragen:

- Wat wil Vught bereiken? Geeft inzicht in de gestelde doelen.
- Wat gaat de gemeente daarvoor doen? Geeft een beschrijvingen van de activiteiten die nodig zijn om de doelstellingen te bereiken.
- Hoe gaan we dit meten? Bevat een overzicht van beleidsindicatoren.
- Wat gaat het kosten? Bevat een overzicht van de lasten en baten.

De in het uitvoeringsprogramma geformuleerde doelstellingen en activiteiten hebben een plek gekregen in deze programmabegroting.

Met de auditcommissie is afgesproken om de besluitvorming over (toekomstige) indicatoren mee te nemen bij behandeling van beleidsnota's.

Paragrafen
De paragrafen gaan in op financiële en bedrijfsmatige onderwerpen die meerdere programma's raken. Alle paragrafen zijn wettelijk verplicht.

Financiële begroting
Dit onderdeel bevat een uiteenzetting van de financiële positie van de gemeente Vught. Met onder andere de geprognosticeerde balans in meerjarenperspectief en ook de meerjarige ontwikkeling van het EMU-saldo. Tevens vindt u hier het meerjarig overzicht van baten en lasten. Verder bevat de financiële begroting de investeringsplanning en een overzicht van de reserves en voorzieningen. De meeste overzichten in dit onderdeel zijn wettelijk voorgeschreven.

Bijlagen
De begroting wordt gecompleteerd met enkele bijlagen, waaronder het overzicht van baten en lasten per taakveld.

1.2 Begroting op hoofdlijnen

Per programma zijn onderstaand de belangrijkste activiteiten voor 2023 gevisualiseerd.

Wonen

- Uitvoeren conclusies van het locatieonderzoek tijdelijk wonen.
- Verder uitvoeren van het woningbouwprogramma.
- Opstellen bomenkansenkaart.
- Verduurzamen gemeentelijke gebouwen.
- Toekomstbestendige ontwikkeling van het buitengebied.
- Uitvoering geven aan de Mobiliteitsvisie, inclusief aandacht voor verkeersveiligheid.
- Opstellen omgevingsvisie.
- Opstellen uitvoeringsplan Nota Energie en Klimaat.

Meedoen

- Actualisatie basispakket GGD.
- Ontwikkelen campagnes gezonde levensstijl.
- Opstellen van een preventief jeugdbeleid.
- Uitvoeren aan de lokale sociale agenda en de lokale inclusieagenda.
- Herijken armoedebeleid.
- Uitvoeren Lokaal Educatieve agenda.

Leven

- Opstellen van nieuw speel-, beweeg-en sportbeleid.
- Opstellen van een integraal subsidie- en accommodatiebeleid.
- Implementeren uitvoeringsprogramma Economie en Recreatie & Toerisme.
- Vormen van kindcentrum De Lichtstraat.
- Oplossen ruimtegebrek van Het Kwartier.

Besturen

- Evalueren participatiebeleid.
- Tegengaan criminaliteit buitengebied.
- Opschalen capaciteit BOA.
- Verbeteren financiële positie.

1.3 Financiële beschouwingen

1.3.1 Inleiding

Voor de financiële doorrekening van de Meerjarenbegroting is een aantal uitgangspunten belangrijk geweest. Dit zijn:

- Kadernota 2023-2026.
- Uitvoeringsprogramma van het coalitieakkoord Een Nieuwe Start.
- Septembercirculaire is niet verwerkt in deze begroting. Door het late tijdstip waarop de derde dinsdag van september valt, is zelfs met een latere aanlevering een integrale verwerking niet mogelijk.
- Uitkeringen uit het gemeentefonds zijn verwerkt op basis van feitelijke besluitvorming. Dit betekent bijvoorbeeld dat de compensatie voor de jeugdzorg is opgenomen (voor 75%), het ingroeipad voor de herverdeling van het gemeentefonds is verwerkt en er is rekening gehouden met de opschalingskorting vanaf 2026.
- Riolering en afval zijn doorgerekend op basis van het uitgangspunt 100% kostendekkendheid.
- Kapitaallasten (rente en afschrijvingen) zijn op basis van het aangepaste investeringsprogramma opnieuw berekend.
- Inflatie, renteontwikkelingen en een aangepaste planning voor Rijksinfra zijn verwerkt.
- Ervaringsgegevens na de gemeentelijke herindeling zijn nog onvoldoende. Daarom behoudt van het frictiekosten budget herindeling (incidentele zaken) en de stelpost herindeling (structurele zaken) voor 2023. In de volgende begroting komen de resterende budgetten vrij te vallen.
- De sterke inflatie op het gebied van gas en elektra is verwerkt conform de gezamenlijke inkoop met de regio. Dit leidt tot fors extra lasten waarbij we de risico's door gespreide inkoop proberen te beperken.

1.3.2 Meerjarenbegroting baten en lasten

Meerjarenbegroting (* € 1.000)	2023	2024	2025	2026
Saldo Kadernota 2023-2026	**120**	**714**	**817**	**-1.067**
Bijstellingen programma's:				
Wonen	-965	-601	-136	232
Leven	-770	-741	-704	-782
Meedoen	-509	-73	-228	181
Besturen	-411	-392	-399	-404
Overhead	-425	-298	-230	-221
Overigen / Algemene dekkingsmiddelen	3.384	4.100	4.331	3.623
Totaal bijstellingen programma's	304	1.996	2.635	2.630
Programmabegroting 2023-2026	**424**	**2.710**	**3.452**	**1.563**

Structureel begrotingssaldo *(* € 1.000)*	2023	2024	2025	2026
Saldo baten en lasten	-7.542	664	2.312	2.394
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	7.966	2.046	1.140	-830
Begrotingssaldo na bestemming	**424**	**2.710**	**3.452**	**1.563**
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	636	530	206	36
Structureel begrotingssaldo	**1.060**	**3.240**	**3.658**	**1.599**
Structurele kapitaallasten (her)investering 50%	-103	33	33	-32
Saldo	957	3.273	3.691	1.567

Het begrotingssaldo gecorrigeerd voor incidentele baten en lasten noemen we het structurele begrotingssaldo. Dit laat zien of onze begroting structureel in evenwicht is en daarmee ook op langere termijn voldoet.
Door de provincie is een handreiking aangeleverd om bij de presentatie van het structurele saldo ook de kapitaallasten (50%) mee te nemen in het jaar van investeren. Dit is niet verplicht op basis van BBV. Bij de beoordeling van onze financiële positie kijkt de provincie, als toezichthouder, wel naar dit structurele evenwicht in onze begroting.

1.3.3 Financiële positie

Bij de financiële positie gaat het om de juiste balans tussen vermogen en exploitatie, rekening houdend met financiële risico's. Het is niet voldoende dat in een jaar de lasten worden gedekt door de baten. Dit moet structureel het geval zijn, in een reeks van jaren. We moeten immers ook in de toekomst in staat zijn om onze publieke taken in te vullen.

In de meerjarenbegroting 2023 beïnvloedt een aantal ontwikkelingen onze financiële positie:

- De grote bijdragen van Vught aan de projecten Rijksinfra, Zuiderbos en de Lichtstraat blijven, maar verschuiven in tijd. Voor Rijksinfra betekent dit extra lasten door indexatie en financieringsrente. Hiervoor doteren we extra in de bestemmingsreserve Rijksinfra.
- We reserveren voor toekomstige investeringen voor het Huisvestingsplan onderwijs en opvang. Dit is jaarlijks € 500.000.
- Voor de verduurzaming van gemeentelijke gebouwen is een aparte bestemmingsreserve gevormd waaruit de afschrijvingslasten van toekomstige investeringen worden gedekt. Ook is een noodfonds Lokale solidariteit gevormd voor inwoners om de effecten van stijgende inflatie en energieprijzen uit te bekostigen. Beiden zijn gevormd vanuit de ruimte in de algemene reserve.
- De ontwikkelingen in de uitkering van het gemeentefonds zorgen vooralsnog voor een positieve invloed door de forse accresontwikkeling. Tegelijkertijd betekent het vastzetten van het accres voor 2026 en het toepassen van de opschalingskorting een nadeel vanaf dat jaar. De herverdeling van het gemeentefonds is verwerkt in deze meerjarenbegroting.
- De inflatie stijgt substantieel en is toegepast conform de uitgangspunten in de Kadernota 2023-2026. Voor de energielasten is een uitzondering gemaakt. Deze stijgen fors en zijn gebaseerd op de gezamenlijke inkoop met de regio gemeenten.
- De rente stijgt, maar dit blijft beperkt. Ook hier baseren we ons op de uitgangspunten in de kadernota.
- Ten laste van de begrotingsruimte is structureel € 1.000.000 gereserveerd voor de verbetering van onze financiële kengetallen.

Mede door bovenstaande ontwikkelingen zien we, ten opzichte van de voorgaande begroting, een duidelijke positieve bijstelling van onze meerjarenbegroting en een verbetering van de financiële kengetallen solvabiliteit en de schuldpositie. Ook de reserveposities zijn voldoende.
Indien de inzet van een aantal bestemmingsreserves duidelijk is wordt deze verwerkt. Dit zal de positieve ontwikkeling afvlakken, maar nog steeds is sprake van een aanzienlijke verbetering.

Wij blijven de totale financiële positie kritisch volgen. Een goede balans tussen de aanwezige risico's, uitvoering van onze publieke taken en een financieel gezonde en zelfstandige gemeente Vught blijft het uitgangspunt.

De paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing bevat een nadere toelichting op de ontwikkeling van de financiële kengetallen en op de risico's die we onderkennen. Onder andere de kosten van jeugdzorg, de inflatiestijgingen, prijzen van grondstoffen en verwachte loonkostenontwikkeling in de nieuwe CAO vragen de aandacht.

1.4 Rijksinfra

In deze paragraaf geven we de stand van zaken en de belangrijkste financiële ontwikkelingen weer op het programma Rijksinfra, dat bestaat uit de projecten N65 Vught – Haaren, Programma Hoogfrequent Spoor (PHS) en De Vughtse Regeling (DVR).

1.4.1 Stand van zaken en ontwikkelingen

N65 Vught - Haaren

De uitvoering van de werkzaamheden voor de reconstructie van de N65 hangt af van de uitspraak van de Raad van State in beroepsprocedures die lopen rond de bestemmingsplannen N65 Vught en N65 Haaren. De zitting bij de Raad van State werd eind april 2022 gehouden. De verwachting is dat de uitspraak van de Raad van State in het tweede halfjaar 2022 binnenkomt. Volgens de huidige planning en afhankelijk van de uitspraak betekent dat in Q1 2023 met het werk gestart kan worden.

De huidige prijsontwikkelingen hebben een impact op de kosten van het project. Na de uitspraak van de Raad van State wordt een impactanalyse uitgevoerd die inzicht zal geven. Door de aanpassingen in het ontwerp (volledige verdiepte ligging ter hoogte van de De Bréautélaan) heeft de vaststelling van de geluidproductieplafonds eind 2022 plaats en wordt met de gevelisolatieonderzoeken in het eerste half jaar van 2023 gestart.

PHS

Ook bij de verdiepte ligging van het spoor is de start van de werkzaamheden afhankelijk van een uitspraak van de Raad van State in beroepsprocedures. Het Tracébesluit (TB) is in 2020 vastgesteld. De aanbesteding is in voorbereiding. Door de gemeente en vanuit de Klankbordgroep zijn contracteringseisen voor de aannemer meegegeven om hinder te beperken. Ook worden bouwroutes inzichtelijk gemaakt en beoordeeld. De grondverwerving voor het project is een nog lopend proces tot aan de start van de realisatie. De uitvoering van onderdoorgang Wolfskamerweg is inmiddels voorzien in 2028 in verband met de bouwroutering. De oplevering van het project is in 2030 voorzien. De inrichting van de openbare ruimte wordt opgepakt door de gemeente zodra het werk het mogelijk maakt. De gemeente Vught is gestart met de voorbereiding van het verleggen en vergroten van de riolering en de realisatie van de waterberging (klimaatadaptatie). Deze werkzaamheden zijn naar verwachting medio 2023 afgerond, voor de start van de realisatie van de verdiepte ligging.

De Vughtse Regeling

De Vughtse Regeling, ook voor de bewoners van Helvoirt in de directe nabijheid van de N65, wordt ongewijzigd gecontinueerd tot 2024.

1.4.2 Projectkosten en dekkingsplan

De totale uitgaven voor het project Rijksinfra zijn geprognosticeerd op ruim € 61 miljoen. Een deel van de uitgaven resulteert in eigendommen van de gemeente en wordt daarom geactiveerd (€ 14,5 miljoen), een deel betreft projectkosten die we dekken uit de gevormde bestemmingsreserve Rijksinfra (€ 45,2 miljoen) en een deel betreft projectkosten die we dekken binnen de bestaande exploitatiebudgetten (€ 1,3 miljoen). In de begroting actualiseren we jaarlijks de verwachte uitgaven en de financiële dekking. In onderstaand overzicht treft u deze actualisatie aan.

Activering deel Vught	Raming 2022	Raming nieuw	Verschil
PHS (onderdoorgang Wolfskamerweg)	5.344.316	5.535.485	-191.168
N65 (kruisende wegen VKA+)	7.498.826	7.498.826	0
Rijksinfra	1.500.000	1.500.000	0
Totaal activering	14.343.142	14.534.311	-191.168

Projectkosten tlv reserve Rijksinfra	Raming 2022	Raming nieuw	Verschil
PHS (verdiepte ligging)	14.395.017	15.281.630	-886.613
N65	14.294.712	14.293.369	-1.343
De Vughtse regeling	577.167	577.045	122
Programmaorganisatie Rijksinfra	5.019.166	5.218.248	-199.082
Financiering	3.059.917	4.919.056	-1.859.139
Afschrijvingslasten v.a. 2024 VKA +	2.208.114	1.733.100	475.014
Risicoreserveringen	612.390	3.152.390	-2.540.000
Totaal exploitatielasten tlv reserve	40.166.483	45.174.838	-5.008.355

Projectkosten ten laste van exploitatie	Raming 2022	Raming nieuw	Verschil
Kosten lijnorganisatie	1.304.478	1.329.040	-24.561
Totaal tlv reguliere exploitatie	1.304.478	1.329.040	-24.561
Totaal uitgaven Rijksinfra	**55.814.103**	**61.038.188**	**-5.224.084**

Dekking Rijksinfra	Raming 2022	Raming nieuw	Verschil
Reserve tbv Rijksinfra 1-1	4.849.000	4.849.000	0
ISV subsidie	881.712	881.712	0
Bijdrage reserve grondexploitatie	7.945.000	7.945.000	0
Bijdrage algemene reserve	6.711.000	6.711.000	0
Bijdrage reserve SHP	4.989.198	4.989.198	0
Fonds bovenwijkse voorzieningen	1.200.000	1.200.000	0
Winst verkoop vastgoed	7.571.143	7.378.591	-192.552

Jaarlijkse dotatie tlv exploitatie	8.276.000	10.276.000	2.000.000
Aanvulling vanuit de Algemene reserve	2.000.000	2.000.000	0
Totaal dekking Rijksinfra	44.423.053	46.230.501	1.807.448

Totaal exploitatielasten tlv reserve	**40.166.483**	**45.174.838**	**-5.008.355**
Bijdrage turborotonde		37.500	37.500
Totaal dekking Rijksinfra tgv reserve	**44.423.053**	**46.230.501**	**1.807.448**
Totaal reserve Rijksinfra	**4.256.570**	**1.018.163**	**-3.238.407**

Activering deel Helvoirt	Raming	Raming	Verschil
	2022	nieuw	
Bijdrage investering parallel en kruisende wegen VKA+ Helvoirt	5.556.000	5.556.000	0
Totaal activering	5.555.999	5.556.000	0

Projectkosten	Raming	Raming	Verschil
	2022	nieuw	
Afschrijvingslasten N65 deel Helvoirt	1.111.200	1.111.200	0
Totaal exploitatielasten tlv reserve	1.111.200	1.111.200	0

Dekking N65 Helvoirt	Raming	Raming	Verschil
	2022	nieuw	
Totaal dekking tlv bestemmingsreserve N65 Helvoirt	1.111.200	1.111.200	0
Totaal reserve Rijksinfra	1.111.200	1.111.200	0

Financiële toelichting

In deze begroting zijn de consequenties van de aangepaste planning PHS en N65 opgenomen. Daarnaast is voor PHS de IBOI indexering 2022 opgenomen, conform bestuursovereenkomst. Door de huidige uitzonderlijke economische en marktontwikkelingen is deze substantieel hoger. De bijdrage N65 is voldaan en de uitvoering is aanbesteed. De huidige uitzonderlijke markt -en prijsontwikkelingen kunnen impact hebben op de kosten van de uitvoering van de projecten en vormen een exogeen risico. Vanwege dit risico is de post onvoorzien opgehoogd. Als dekking wordt o.m. de jaarlijkse dotatie ten laste van de exploitatie met € 250.000 opgehoogd. De kosten van het bestemmingsplan N65 en de conditionering PHS en N65 worden verrekend met de bijdrage van de gemeente aan de projecten. De gewijzigde planning betekent dat de conditioneringsprojecten pas in 2023 uitgevoerd zullen worden. De inzet van de programmaorganisatie loopt door tot 2030 als PHS wordt opgeleverd.

In bovenstaande overzichten is ook de bijdrage VKA+ Helvoirt opgenomen. Deze is geen onderdeel van de bestemmingsreserve Rijksinfra, hiervoor is een separate bestemmingsreserve overgedragen bij de herindeling van de gemeente Haaren.

Activering

Onderdeel	mutatie
PHS onderdoorgang Wolfskamerweg De IBOI indexering 2022 is opgenomen Deze is substantieel hoger door de huidige marktontwikkelingen. De bijdrage aan de Wolfskamerweg wordt pas in 2028 voldaan	-191.168

Projectkosten ten laste van de reserve Rijksinfra

Onderdeel	mutatie
PHS verdiepte ligging De IBOI indexering 2022 is opgenomen, deze is substantieel hoger door de huidige marktontwikkelingen. Op basis van de huidige planning wordt de bijdrage van 2023 tot en met 2025 voldaan. Na 2022 wordt de bijdrage niet meer geïndexeerd.	-886.613
Programmaorganisatie Rijksinfra De kosten van de programmaorganisatie zijn hoger door de aangepaste planningen van de projecten, hierdoor is inzet langer nodig.	-199.082
Financiering De omslagrente in de kadernota is naar boven bijgesteld in verband met de stijgende rente en is berekend over het totale vermogensbeslag door de Rijksinfraprojecten. De financieringslasten worden gedurende de looptijd van het project ten laste van de bestemmingsreserve gebracht.	-1.859.139
Afschrijvingslasten De bijdrage aan de onderdoorgang Wolfskamerweg en is nu gepland medio 2028, hierdoor worden de afschrijvingslasten lager.	475.014
Risicoreservering De ontwikkelingen in Oekraïne en de huidige marktontwikkelingen voor zowel grondstoffen als personeel kunnen grote impact hebben op de benodigde budgetten. Als beheersmaatregel voor dit risico is een substantieel bedrag toegevoegd aan onvoorzien.	-2.540.000

Projectkosten ten laste van de exploitatie

De kosten van de lijnorganisatie zijn nagenoeg gelijk gebleven.

Dekkingsplan

In het huidige dekkingsplan houden we rekening met een omvang van de bestemmingsreserve van € 46 mln. Hiervan is t/m 2021 € 38,6 mln. gerealiseerd. Hiermee zitten we op schema. De hogere geraamde dekking in de bestemmingsreserve Rijksinfra wordt veroorzaakt door de langer doorlopende jaarlijkse dotatie ten laste van de exploitatie tot 2030 en de verhoogde jaarlijkse storting.

Risicoreservering

Binnen het programma Rijksinfra houden we rekening met de risico's van het programma voor de gemeente Vught. Deze risico's kunnen zich voordoen binnen de projecten, waarvoor meerdere opdrachtgevers verantwoordelijk zijn. Maar risico's kunnen ook leiden tot gevolgkosten waarvoor de gemeente Vught zelf verantwoordelijk is. Periodiek stellen wij een risicoanalyse inclusief beheersmaatregelen op om de risico's te beheersen en om er financieel rekening mee te kunnen houden. Voor deze risico's is een bedrag van € 3,5 mln. gereserveerd in het weerstandsvermogen binnen de begroting.

Vergunningverlening

In 2023 verwachten we dat de omgevingsvergunningen worden aangevraagd voor de projecten N65 en PHS Vught. Voor de omgevingsvergunningen worden leges berekend aan de hand van de bouwkosten, overeenkomstig de legesverordening. Echter mogen op grond van artikel 229b lid 1 van de Gemeentewet leges maximaal kostendekkend zijn. Kort gezegd betekent dit dat tegenover legesinkomsten die op grond van de legesverordening worden ontvangen, kosten moeten staan, die te maken hebben met de dienst die wordt verleend. In dit geval is dat het verlenen van een vergunning. Op 19 mei 2022 heeft de gemeenteraad besloten een aanvullend artikel in de legesverordening op te nemen zodat ook de rijksinfra projecten voldoen aan de bepalingen. De kosten van de vergunningverlening, handhaving en toezicht

spreiden zich over meerdere jaren. Voor de kostendekkendheid gaan we uit van het toerekeningsprincipe. Dus we bezien zowel de opbrengsten als de kosten over een langere termijn. De pieken en dalen die hierin optreden (doordat we de legesbedragen ineens ontvangen) gaan we egaliseren via een nog te vormen voorziening.

1.5 Energie en klimaat

Algemeen
Op het gebied van duurzaamheid werken we aan de Nota Energie en Klimaat Vught 2022-2030. In Vught willen we meer met een planmatige aanpak werken aan de doelstellingen die we hebben in het Coalitieakkoord 2021-2026. De doelstellingen uit het coalitieakkoord dienen dan ook als basis voor de paragraaf Energie- en klimaat van deze begroting.

Wind- en zon beleid
In 2022 en 2023 wordt zon- en windbeleid opgesteld. Er zijn onderzoeken in voorbereiding die de negen zoekgebieden voor zon- en windenergie verder analyseren voor de potentie. De zoekgebieden die op basis van deze onderzoeken de meeste potentie hebben, kunnen worden gebruikt voor zon- en/of windenergie-projecten om te voldoen aan de opgave voor grootschalige opwek uit de regionale energiestrategie (RES). In 2023 zullen de benodigde onderzoeken klaar zijn voor de onderdelen die samen het zon- en windbeleid vormen. Daarnaast werken we in dit kader ook uit hoe we inwoners het beste laten participeren, met zoveel mogelijk lokaal eigendom (zie energie-entiteit).

Regionale Energiestrategie
Zoals hierboven genoemd, werken we aan lokaal zon- en windbeleid, een van de taken om als gemeente goed mee te kunnen doen met de RES. In 2023 wordt de RES 2.0 aangeboden aan de raad.

Warmte Transitievisie
Vanaf 2023 kijken we jaarlijks welke financiële ruimte er is om uitvoeringsplannen op te stellen voor de pilotwijken. Deze uitvoeringsplannen worden opgenomen in de Nota Energie en Klimaat.

Energie-entiteit
In het kader van de thema's energie en warmte onderzoeken we hoe we inwoners het beste laten participeren, met zoveel mogelijk lokaal eigendom. Het onderzoek bestaat uit meerdere fasen en met het budget wat we middels de meicirculaire 2022 hebben ontvangen kunnen we de onderzoeksfasen in 2022 en 2023 voortzetten. Hiervoor vindt op het moment van schrijven een vooronderzoek plaats. Indien er genoeg kans is op haalbaarheid en draagvlak in de samenleving om de entiteit op te bouwen, zullen de vervolgfasen van het onderzoek worden voortgezet, wat doorloopt in 2023.

Klimaatadaptatie

Vanuit het programma Water en Riolering en de Nota Vught Klimaatadaptief wordt op dit moment projectmatig aan klimaatadaptatie gewerkt. De Nota Groen en de Nota Biodiversiteit worden in 2022 en 2023 geactualiseerd waarmee we doelstellingen voor klimaatadaptatie verder concretiseren en uitvoeren. Ook voor het thema klimaatadaptatie werken we aan jaarlijkse uitvoeringsplannen vanaf 2023 die in de Nota Energie en Klimaat worden opgenomen.

Losse activiteiten

Naast dat we themagericht werken, zijn er ook projecten en andere activiteiten waarmee we bijdragen aan doelstellingen uit het coalitieakkoord.

Zo gaan we in 2023 en de jaren daarna verder met de verduurzaming gemeentelijke gebouwen door het toepassen van duurzaamheidsmaatregelen. Als gemeentelijke organisatie besteden we ook onze energie anders aan. We kopen groene energie in. Daarbij werken we niet meer met certificaten, maar met groene energie die zo dichtbij mogelijk wordt opgewekt.

Programmaplannen

2. Wonen

1. Omschrijving

Taakvelden

- Beheer overige gebouwen en gronden
- Verkeer en vervoer
- Rijksinfra
- Openbaar groen en (openlucht) recreatie
- Riolering
- Afval
- Energie, klimaat en milieu
- Begraafplaatsen en crematoria
- Ruimtelijke ordening
- Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)
- Wonen en bouwen

2. Uitwerking

2.1.1 Beheer overige gebouwen en gronden

Wat willen we bereiken?

- Optimaal beheren van het vastgoed en de (pacht)gronden.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Inventariseren van de behoefte aan maatschappelijk vastgoed.	Met deze inventarisatie beogen we vraag en aanbod van ruimtes en gronden binnen de organisaties goed af te stemmen.	Q2
Opstellen vastgoedbeleid.	Het opstellen van het beleid voor verkoop en verhuur/gebruik van gemeentelijk vastgoed (met inachtneming van het Didam arrest).	Q4

Hoe gaan we dit meten?

Indicatoren	Realisatie		Begroot	
	2020	2021	2022	2023
Aantal hectare landbouwgrond, uitgegeven in reguliere pacht	220	242	239	225
Aantal hectare landbouwgrond, uitgegeven in geliberaliseerde pacht	47	77	80	94

2.1.2 Verkeer en vervoer

Wat willen we bereiken?

- De verkeersveiligheid en leefbaarheid binnen onze gemeente blijven waarborgen.
- Goede wegen door effectief, doelmatig en milieuvriendelijk wegbeheer.
- Goede openbare verlichting, betrouwbaar met een laag energieverbruik.
- Een veilig gebruik van de civieltechnische kunstwerken.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Uitvoeren van de Mobiliteitsvisie Vught 2035.	We werken in lijn van de Mobiliteitsvisie Vught 2035 door bij MOR-projecten binnen de kaders van de visie te werken. Maatregelen en onderzoeken, bijvoorbeeld op het gebied van verkeersveiligheid of de transitie van autogebruik naar fietsen en lopen, die in de visie de hoogste prioriteit hebben, starten we op.	continu
Formuleren van parkeerbeleid.	In 2023 wordt het Parkeerbeleid aan de gemeenteraad ter besluitvorming voorgelegd.	Q3
Verminderen verkeersoverlast.	Wij doen onderzoek in 2023 naar alternatieve routes voor het verkeer buiten de kernen van Cromvoirt en Helvoirt om. Uit dit onderzoek volgen mogelijk maatregelen om de verkeersoverlast in Cromvoirt en Helvoirt te verminderen.	Q3

Hoe gaan we dit meten?

Indicatoren	Realisatie		Begroot	
	2020	2021	2022	2023
Aantal nieuwe laadpalen	17	17	10	30
Het aantal lichtmasten dat is omgebouwd c.q. vervangen door LED verlichting (% van het totale areaal)	21%	34%	40%	47%
Energieverbruik openbare verlichting (kWh x 1.000)	807*	1.015	1.050	869**

* Jaarverbruik exclusief Helvoirt

** Jaarverbruik conform voorspelling energie beheersoftware

2.1.3 Rijksinfra

Wat willen we bereiken?

- Verbeteren van de leefbaarheid met het realiseren van de rijksinfraprojecten.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Uitvoeren project PHS.	Uitvoeren van de riolering werkzaamheden en klimaatadaptatie.	continu
	Doorlopen van de aanbestedingsprocedure.	continu
	Grondtransacties.	continu
Uitvoeren PHS en N65.	Vergunningverlening.	continu
	Herplant van bomen.	continu
Uitvoeren project N65.	Uitvoeren van de rioleringswerkzaamheden .	continu
	Gevelonderzoeken.	Q1 - Q2
	Start uitvoering	Q1
Versterken economie, erfgoed en groen.		continu
Faciliteren en ondersteunen werkzaamheden Rijksinfra.		continu

Hoe gaan we dit meten?

Voor dit taakveld zijn geen indicatoren geformuleerd.

2.1.4 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Wat willen we bereiken?

- Een schone, gezonde en groene leefomgeving waar het prettig verblijven is.
- Goed onderhouden groenvoorzieningen door effectief en doelmatig te werken.
- Voortzetting duurzame onkruidbestrijding waarbij we het milieu zo min mogelijk belasten.
- Veilige speelplekken die passen bij de wensen van onze burgers.
- De openbare ruimte richten we in met meer aandacht voor biodiversiteit.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Opleveren onderzoek locaties voor aanplant.	Met het resultaat van het onderzoek kunnen we beoordelen waar het aanplanten van bos/bomen mogelijk is.	Q2
Vaststellen bomenkansenkaart.	We stellen een bomenkansenkaart op voor de drie kernen.	Q2
Vaststellen richtlijnen groenere inrichting.	Het college stelt richtlijnen vast voor een groenere inrichting van de openbare ruimte door inwoners.	Q2
Actualiseren nota Biodiversiteit.	De Nota Biodiversiteit wordt ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd. Hierin nemen we mee dat de openbare ruimte ingericht wordt met meer aandacht voor biodiversiteit.	Q4
Realiseren project De Margriet.	We realiseren het project De Margriet met als doel verduurzaming van het grond- en bodemgebruik.	Q4

Hoe gaan we dit meten?

Indicatoren	Realisatie		Begroot	
	2020	2021	2022	2023
Aantal meldingen op openbaar groen.	838	1.085	1.000	1.000
Aantal meldingen op speelmogelijkheden.	22	36	20	20

2.1.5 Riolering

Wat willen we bereiken?

Beschermen van de volksgezondheid en het milieu door een juist functionerend rioleringsstelsel in samenhang met het systeem van grond- en oppervlaktewater. De hieruit afgeleide doelstellingen zijn:

- Doelmatig inzamelen en transporteren van stedelijk afval- en hemelwater;
- Voorkomen van water- en grondwateroverlast.
- Het klimaatadaptief inrichten van de leefomgeving.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Uitvoeren integrale projecten.	Zie de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen voor een meerjarenoverzicht van onze herinrichtingsprojecten. Voor 2023 wordt gewerkt op de volgende locaties: Emmasingel e.o., Dr Hillenlaan, Boslaan, Kampdijklaan, Loosebaan-Postweg, Pepereind, Kolonel Thomsonlaan e.o., Wildpad en Helvoirtsestraat.	continu

Hoe gaan we dit meten?

Indicatoren	Realisatie		Begroot	
	2020	2021	2022	2023
Aantal vierkante meters afgekoppeld oppervlak	4.650	4.800	8.000	8.000
Aantal klachten wateroverlast	55	45	60	60

2.1.6 Afval

Wat willen we bereiken?

Het doel is om de hoeveelheid restafval te verminderen, maar niet ten koste van de kwaliteit van de herbruikbare grondstoffen. Er moet een juiste balans worden gevonden tussen kosten, service en milieurendement. Het principe 'de vervuiler betaalt' blijft hierbij gelden.

Wat gaan we doen?

Voor dit taakveld zijn geen activiteiten benoemd.

Hoe gaan we dit meten?

Indicatoren	Realisatie		Begroot	
	2020	2021	2022	2023
Kilogram restafval per inwoner per jaar	100,7	97,8	75,0	75,0

2.1.7 Energie, klimaat en milieu

Wat willen we bereiken?

- We leggen onze ambities vast op het gebied van energie, klimaat en groen.
- We geven als gemeente het goede voorbeeld op het gebied van energie, klimaat en groen.
- We stimuleren inwoners en ondernemers tot het uitvoeren van klimaatmaatregelen.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Verduurzamen gemeentelijke gebouwen.	We gaan verder met het verduurzamen van de gemeentelijke gebouwen, met als doel nul op de meter. Op basis van het, eind 2022, vast te stellen, plan van aanpak start de uitvoering van het eerste gemeentelijke gebouw in Q2.	continu
Uitwerken uitvoeringsplannen geselecteerde pilotwijken.	Uitwerken uitvoeringsplannen voor geselecteerde pilotwijken in Vught.	continu
Deelnemen in Regionale Energie Strategie (RES).	We werken actief mee aan de RES door deelname aan het programmateam en het treffen van voorbereidingen om een bijdrage te leveren aan de energie- en warmtetransitie.	continu
Uitbreiden laadinfrastructuur.	We breiden, proactief en reactief, onze laadinfrastructuur uit door het plaatsen van laadpalen.	continu
Opstellen zon- en windbeleid.	We continueren de plan-m.e.r.-procedure en stellen zon- en/of windbeleid op. De plan-m.e.r.-procedure is het onderzoek voor potentie en haalbaarheid van grootschalige opwek van energie met zon en/of wind in de zoekgebieden.	Q3
Opstellen uitvoeringsplan Nota Energie en Klimaat Vught 2024.	Per jaar werken we met een uitvoeringsplan aan de vier thema's. In het uitvoeringsplan zijn de concrete werkzaamheden opgenomen voor dat jaar.	Q4

Hoe gaan we dit meten?
Voor dit taakveld zijn geen indicatoren geformuleerd.

2.1.8 Begraafplaatsen en crematoria

Wat willen we bereiken?
- Een kwalitatief goede begraafplaats met voldoende capaciteit en keuzevrijheid, waarin er ruimte is voor begravingen en bijzettingen van urnen.

Wat gaan we doen?
Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Inventariseren grafrechten.	De graven en grafrechten worden geïnventariseerd. Waar nodig wordt gerenoveerd.	Q1

Hoe gaan we dit meten?
Voor dit taakveld zijn geen indicatoren geformuleerd.

2.1.9 Ruimtelijke ordening

Wat willen we bereiken?
- Een gezond en leefbaar buitengebied.
- Een goed woon-en leefklimaat voor onze inwoners.
- Actuele bestemmingsplannen en beleidskaders ter voorbereiding op de komst van de Omgevingswet.

Wat gaan we doen?
Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Opstellen en vaststellen omgevingsvisie.	We stellen een Omgevingsvisie op.	Q4
Opstellen uniform VAB-beleid.	We komen tot een uniform VAB-beleid (vrijkomende agrarische bebouwing).	Q3
Uitvoeren project Ontwikkeling buitengebied.	Alle beleids- en maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op het buitengebied van Vught worden in samenhang besproken met belanghebbenden (waaronder de ondernemers) in het buitengebied van Vught om te komen tot een toekomstbeeld. Vervolgens wordt gewerkt aan invulling van dit beeld. Dit betreft een langjarige ontwikkeling. Hierbij willen we ook als "laagste overheid" goed contact houden met de ondernemers in het buitengebied die voor grote uitdagingen staan.	continu
Vaststellen actualiseringsplannen.	We stellen de bestemmingsplannen Vught Noord, Kom Helvoirt en Parapluplan Archeologie vast.	Q1 en Q2
Opstellen integrale gebiedsvisie PI.	We willen komen tot een integrale gebiedsvisie PI. Binnen deze 'integrale gebiedsvisie PI': • Werken we mee aan het oplossen van het parkeerprobleem op en rond de Lunettenlaan. • Realiseren we een tweede ontsluitingspoort en	Q2

	een tweede ontsluitingsweg. • Zetten we ons in een rechtsfaciliteit binnen de PI gerealiseerd te krijgen.	

Hoe gaan we dit meten?
Voor dit taakveld zijn geen indicatoren geformuleerd.

2.1.10 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)

Wat willen we bereiken?
De grondexploitatie is in haar doelstelling ondersteunend aan de taakvelden "wonen en bouwen" en "ruimtelijke ordening". En hiermee ook aan de doelstellingen uit onder andere de woonvisie, structuurvisies, bestemmingsplannen en het bestuursakkoord.

De focus ligt op het fysiek mogelijk maken van de maatschappelijk gewenste (ruimtelijke) ontwikkelingen. Ook de bewaking van de financiële positie van (de grondexploitatie van) de gemeente Vught is een belangrijk onderdeel, waarbij ook aandacht is voor een verdere verbetering.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Uitvoeren grondexplotatie.	Zie de paragraaf Grondbeleid.	continu

Hoe gaan we dit meten?
Voor dit taakveld zijn geen indicatoren geformuleerd.

2.1.11 Wonen en bouwen

Wat willen we bereiken?
- Bouwen voor en naar de lokale en regionale woningbehoefte.
- De toe te voegen woningen dragen bij aan de evenwichtige wijkopbouw.
- De bestaande woningen maken onderdeel uit van de woningbouwopgave, denk aan splitsing van bestaande woningen.
- Meer woningen bouwen voor jongeren, starters en ouderen in het betaalbare en middeldure segment.
- We voorkomen speculatie op de Vughtse woningmarkt en houden woningen betaalbaar.
- We voldoen aan de wettelijke opgave voor speciale doelgroepen.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Uitvoeren conclusies van het locatieonderzoek tijdelijk wonen.	Het college streeft de realisatie van minimaal 50 tijdelijke woningen na in deze collegeperiode. Het onderzoek 'tijdelijk wonen' heeft (nog) niet geleid tot voldoende locaties om een haalbare exploitatie, vanuit een minimum gewenst programma, met partners vast te stellen. Nadat (in samenspraak met de partners) locaties en programma bekend zijn, kan een raming worden afgegeven voor de benodigde middelen om daadwerkelijk tot	Q4

	planuitwerking en realisatie over te gaan.	
Bouwen woningen.	Realiseren van minstens 200 woningen in het betaalbare en middeldure segment (minimaal 100 betaalbaar) op gemeentelijke gronden (o.a. woningen bij De Baarzen, De Wieken, Isabellaveld en Den Hoek).	continu
Bevorderen betaalbaarheid en doorstroming.	We werken mee aan koopstart bij de gebiedsontwikkeling Kloostergoed Theresia. Daarnaast onderzoeken we samen met ontwikkelaars en corporaties de mogelijkheden om woningen betaalbaar te houden en de doorstroming te bevorderen.	continu
Onderzoeken volkshuisvestelijke instrumenten.	Onderzocht wordt of extra volkshuisvestelijke instrumenten ingezet kunnen worden om woningen voor de juiste doelgroepen te realiseren en te behouden.	Q1
Uitvoeren Woonvisie.	In de woonvisie is een activiteitenoverzicht opgenomen. Dit activiteitenoverzicht dient als leidraad bij de uitvoering van de woonvisie.	continu
Uitwerken woonwagenbeleid en toewijzingsmethodiek.	Op basis van het regionaal handelingsperspectief woonwagenbeleid (2021), regionaal toewijzingssysteem (2022) en het woonwensenonderzoek (2022) wordt lokaal beleid opgesteld. Doel is om de bewoning en de locaties in lijn te brengen met nationaal beleid.	Q2
Faciliteren van nieuwe woonvormen.	We geven ruimte en werken optimaal mee aan experimenten met nieuwe woonvormen. Ook zoeken we samen met initiatiefnemers naar financieringsvormen.	continu
Variëren in woningaanbod.	Bij nieuwe ontwikkeling is de woonvisie leidend. In overeenkomsten wordt de prijsdifferentiatie opgenomen.	continu
Uitvoeren masterplan woningbouwlocaties.	In het woningbouwprogramma staan concrete en potentiële projecten opgenomen. Ook worden locaties benoemd. Het woningbouwprogramma is altijd in ontwikkeling en wordt twee keer per jaar gepubliceerd.	continu
Uitvoeren van de Nationale Woon-Bouwagenda.	In de Nationale Woon-en Bouwagenda worden de oorzaken van de wooncrisis, de doelstellingen en de programmatische aanpak voor de komende jaren geschetst. Dit resulteert in gemeentelijke uitvoering op het gebied van betaalbaarheid, beschikbaarheid en kwaliteit. Waarbij extra aandacht voor de doelgroepen is gewenst.	continu
Herstructureren woonwagenlocatie Olmenlaan.	Starten met de herstructurering van de woonwagenlocatie aan de Olmenlaan.	Q2
Ontwikkelen gebied Kloostergoed.	Eind 2022 zal het technisch ontwerp zijn vastgesteld en gaat het bestemmingsplan ter inzage. In 2023	Q2/Q3

	wordt het bestemmingsplan aan de raad voorgelegd en wordt de omgevingsvergunning aanvraag door BPD gedaan. Daarna wordt een start gemaakt met het bouwrijp maken als voorbereiding op de verkoop van woningen.	
Ontwikkelen gebied De Braacken.	In 2023 wordt gestart met de bouw van de 14 tweekappers en de woningen op de kavels. De eerste woningen zullen naar verwachting eind 2023/begin 2014 worden opgeleverd. Begin 2023 zal het plaatsen van het geluidsscherm zijn afgerond.	Q1 Q4 Q1

Hoe gaan we dit meten?

Indicatoren	Realisatie		Begroot	
	2020	2021	2022	2023
Aantal toevoegingen van nieuwe betaalbare woningen	10	172	25	44
Aantal toevoegingen van nieuwe middeldure woningen	48	7	30	45
Aantal toevoegingen van nieuwe dure woningen	73	26	32	38
Percentage gegronde bezwaarschriften	0%	-	5%	-
Percentage vergunningen binnen 4 weken verleend	42%	-	70%	-
Percentage APVvergunningen binnen 1 dag verleend	35%	-	25%	-
Percentage gerealiseerde huisvestingstaakstelling statushouders	100%	-	100%	100%

Wat mag het kosten?

Wonen *bedragen x €1.000*		Realisatie	Begroting	Meerjarenbegroting			
		2021	2022	2023	2024	2025	2026
Beheer overige gebouwen en gronden	Lasten	1.165	1.004	1.477	2.167	861	881
	Baten	-1.094	-882	-846	-805	-845	-1.166
	Saldo	72	121	631	1.362	16	-284
Verkeer en vervoer	Lasten	3.652	3.535	3.553	3.570	3.681	3.835
	Baten	-392	-276	-246	-253	-260	-265
	Saldo	3.261	3.260	3.307	3.317	3.421	3.569
Rijksinfra	Lasten	1.169	2.301	10.062	11.150	4.974	1.865
	Baten	-101	-113	-141	-6.304	-136	0
	Saldo	1.068	2.188	9.922	4.846	4.838	1.865
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Lasten	0	140	2	1	1	2
	Baten	0	-140	0	0	0	0
	Saldo	0	0	2	1	1	2
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Lasten	2.603	2.985	4.246	3.594	3.713	3.828

	Baten	-109	-61	-741	-63	-65	-66
	Saldo	2.494	2.924	3.505	3.531	3.648	3.762
Riolering	Lasten	3.468	3.529	3.745	3.857	3.845	4.211
	Baten	-4.090	-4.443	-4.698	-4.913	-4.901	-4.998
	Saldo	-622	-914	-953	-1.056	-1.056	-787
Afval	Lasten	3.211	3.241	3.031	3.188	3.272	3.328
	Baten	-4.097	-4.032	-3.762	-3.944	-4.049	-4.116
	Saldo	-886	-791	-732	-756	-777	-788
Milieubeheer	Lasten	819	1.306	1.223	1.146	1.170	1.023
	Baten	-6	-165	0	0	0	0
	Saldo	813	1.140	1.223	1.146	1.170	1.023
Begraafplaatsen en crematoria	Lasten	14	15	19	20	20	21
	Baten	-21	-19	-19	-20	-20	-21
	Saldo	-7	-4	0	0	0	0
Ruimtelijke ordening	Lasten	2.182	2.214	1.726	1.717	1.651	1.697
	Baten	-1.066	-698	-199	-203	-157	-160
	Saldo	1.115	1.516	1.528	1.515	1.494	1.537
Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	Lasten	422	5.787	1.799	-23	-2	19
	Baten	-485	-6.423	-2.182	-63	-28	0
	Saldo	-64	-636	-383	-86	-30	19
Wonen en bouwen	Lasten	2.285	1.806	2.084	2.118	2.118	2.038
	Baten	-2.275	-1.441	-1.298	-3.118	-1.338	-1.340
	Saldo	9	366	786	-1.000	781	698
Totaal programma	**Lasten**	**20.989**	**27.863**	**32.966**	**32.506**	**25.306**	**22.748**
	Baten	**-13.736**	**-18.693**	**-14.132**	**-19.686**	**-11.798**	**-12.133**
	Saldo	**7.253**	**9.170**	**18.834**	**12.820**	**13.507**	**10.616**
Verrekening met reserves	Lasten	2.363	2.241	986	1.843	934	1.214
	Baten	-2.675	-3.715	-10.105	-4.882	-5.010	-1.820
	Saldo	-312	-1.475	-9.119	-3.039	-4.077	-606
Na verrekening met reserves	**Lasten**	**23.352**	**30.104**	**33.952**	**34.350**	**26.239**	**23.962**
	Baten	**-16.411**	**-22.408**	**-24.237**	**-24.568**	**-16.809**	**-13.953**
	Saldo	**6.941**	**7.695**	**9.715**	**9.781**	**9.431**	**10.009**

Ná de Kadernota zijn de volgende mutaties doorgevoerd op het programma Wonen:

Aanpassingen Programmabegroting	2023	2024	2025	2026
Wonen				
Pachtopbrengsten	5	5	5	5
Aanvulling energielasten	-289	-194	-123	-123
Verkoop stroken grond aan Prorail	10	0	0	0
Exploitatie voormalige basisschool De Wieken	-34	-40	27	27
Pepereind 25	-126	0	126	0
Bijdrage Algemene reserve	126	0	-126	0
HelvoirThuis	-20	-20	-21	-21
Verkoop De Baarzen	0	12	10	10
Sloop De Kwebben	8	5	4	4
Beheer diverse gebouwen	13	14	24	24
Rijksinfra	-15	38	247	299
Extra dotaties reserve Rijksinfra	-250	-250	-250	-250
Zwerfafval	-10	-10	-11	-11
Onverharde wegen	-20	0	0	0
Bomenactie	-75	0	0	0
Capaciteit bomenaanplant	-50	-50	-50	-50
Privatisering volkstuinen	-5	0	0	0
Baggeren terrein Fort Isabella	-615	0	0	0
Herinrichten terrein Fort Isabella	-65	0	0	0
Bijdragen derden Fort Isabella	680	0	0	0
Afval	221	227	234	240
Afvalstoffenheffing	-127	-148	-169	-189
Mutatie egalisatievoorziening riolering	44	169	188	288
Warmtetransitie	-170	-170	-170	0
Gebiedsontwikkeling De Wieken	-1.000	1.000	0	0
Verkoopopbrengst naar bestemmingsreserves	1.000	-1.000	0	0
Ontwikkeling buitengebied	-100	-100	0	0
Subsidie buitengebied	50	50	0	0
Leges omgevingsvergunningen	-120	-120	-60	0
Woonwagenlocaties	-32	-18	-18	-19
Overigen	0	0	-3	-3
Totaal programma Wonen	-965	-601	-136	232

Mutaties Programmabegroting 2023

Beheer overige gebouwen en gronden

Pachtopbrengsten

De reguliere pachtprijzen gaan met 4% omhoog in het Rivierengebied (Gement) en in het Zuidelijk Veehouderijgebied (Helvoirt) gaan de reguliere pachtprijzen landelijk met 1% omlaag.
In totaal leidt dit tot een hogere pachtopbrengsten in 2023 dan begroot (€ 5.000).

Aanvulling energielasten
Bij de kadernota zijn de budgetten voor gas en elektra reeds verhoogd. De recente prijsontwikkelingen en reeds gedane inkoop van energie, via de gezamenlijke inkooporganisatie met regio gemeenten, vereisen een verdere verhoging van het budget (evenementen, openbare verlichting, verkeer en vastgoed).

Verkoop stroken grond aan ProRail
Voor de aanpassingen aan het spoor heeft ProRail gronden van de gemeente nodig. Er worden gronden verkocht en in gebruik gegeven aan ProRail. Dit was begroot in 2022 maar is vertraagd. Om samen met ProRail tot goede afspraken te komen, maken wij kosten (€ 15.000). De verwachte verkoopopbrengst van de gronden ontvangen is € 25.000).

Exploitatie voormalig basisschool de Wieken
De locatie De Wieken (Moleneindplein 9, Lidwinastraat 42 en 53) wordt later verkocht. Daarom zijn de exploitatiekosten en de huuropbrengsten gecorrigeerd voor het begrotingsjaar 2023 (€ 34.000) en daarna.

Pepereind 25
Dit pand wordt pas in 2025 verkocht en daarom uit de begroting van 2023 gehaald (€ 126.000). De storting in de algemene reserve verschuift eveneens naar 2025.

Verhuur voormalig basisschool Hertog van Brabant
De kinderopvang vertrekt uit het pand De Kwebben vanwege de geplande ontwikkeling van De Baarzen en sloop van het pand in 2023. De kinderopvang verhuist naar de voormalige basisschool Hertog van Brabant. Extra huuropbrengst (€ 3.000).

HelvoirThuis
De onderhoudskosten blijken structureel hoger te zijn dan begroot. Dit wordt aangepast zodat de begroting aansluit bij de realiteit (€ 20.000).

Verkoop de Baarzen
De Baarzen wordt in de loop van 2023 verkocht. Voor de jaren 2024 en verder is daarom de exploitatiebegroting aangepast.

Sloop de Kwebben
Dit pand wordt gesloopt en daarom komen de exploitatiekosten te vervallen (€ 8.000).

Beheer diverse gebouwen
Het betreft over het algemeen kleine aanpassingen in de exploitatiekosten in verband met sloop, verkoop of ervaringscijfers. Onder andere Gouden Zonne, diverse gymzalen, gebouw Theresialaan en woningen (€ 13.000).

Rijksinfra
Het project Rijksinfra, met een looptijd tot 2030, is opnieuw doorgerekend. De mutaties zijn verwerkt in deze begroting. Dit geeft een mutatie van - € 15.000 in 2023 tot € 299.000 in 2026.
Door de extra kosten van de indexatie N65, de gestegen financieringslasten en de looptijd van het project is een structurele extra storting van € 250.000 nodig.

Verkeer en vervoer
Zwerfafval
In 2023 verdwijnt de huidige zwerfafvalvergoeding. In de loop van 2023 wordt duidelijk hoeveel we in de toekomst ontvangen. Er is sprake van een voordeel van € 7.000 bij de uitgaven en een verwacht nadeel van € 17.000 bij de opbrengsten door een lagere vergoeding. Dit is een inschatting en stellen we in 2023 bij indien nodig.

Onverharde wegen
Voor het opstellen van het beleidskader onverharde wegen is € 20.000 benodigd.

Openbaar groen en (openlucht)recreatie
Bomenactie
Voor het uitbreiden van ons bomenareaal gaan we in het buitengebied bomen/bos aanplanten. Ook gaan we particulieren stimuleren bomen aan te planten. Hiervoor maken we enerzijds gebruik van het Groenfonds en anderzijds stellen we hiervoor € 75.000 beschikbaar.
Voor de bomenactie en de realisatie van de extra investeringskredieten op groen is extra capaciteit nodig. De kosten hiervan bedragen € 50.000.

Privatisering volkstuinen
Met het privatiseren van de volkstuinen gaan kosten gepaard. Er moeten drie verenigingen worden opgericht. Daarnaast zijn een bestuur, statuten, inschrijving bij de notaris en de Kamer van Koophandel noodzakelijk (€ 5.000). Het oprichten van de verenigingen vergt meer tijd dan verwacht.

Fort Isabella
Voor 2023 zijn de werkzaamheden voorzien in het gebied rondom Fort Isabella. Dit betreft zowel het baggeren (€ 615.000) als de herinrichting (€ 64.500). Naast de eigen inbreng vindt de dekking plaats uit bijdragen van mede-overheden.

Afval
GFT
De hoeveelheid GFT is afgenomen. Daarom wordt € 40.000 minder kosten verwacht.

Oud papier en karton
De ophaalfrequentie van oud papier wordt in 2023 verlaagd naar een keer per 4 weken en er wordt een pilot met papiercontainers opgestart. Daarom wordt een besparing van € 89.000 verwacht.

Reparatie en onderhoud
Er wordt € 7.000 aan extra kosten verwacht voor reparatie en onderhoud op de milieustraat.

Afschaffen snoeihout route
In 2023 wordt de snoeihoutroute afgeschaft. Dit levert een verwachte besparing van € 30.000 op.

KCA wagen
Vanaf 2023 staat de wagen voor klein chemisch afval alleen nog op woensdag en zaterdag op de milieustraat. Hiervoor wordt een besparing van € 9.000 meegenomen.

Blad
Het blad wordt voortaan verwerkt door een andere verwerker. Hierdoor wordt een besparing van € 60.000 verwacht.

Afvalstoffenheffing
Met het bovenstaande worden per saldo lagere uitgaven verwacht. De opbrengst uit afvalstoffenheffing wordt met hetzelfde bedrag verlaagd. Daarnaast zijn de BTW, personele doorbelasting en financieringslasten opnieuw doorgerekend. Per saldo een mutatie van € 127.000.

Riolering

Egalisatievoorziening

Het taakveld riolering is opnieuw doorgerekend. De mutaties in de directe kosten en extracomptabel toe te rekenen kosten voor BTW, personeel, overhead en rente resulteren in een bijstelling van de egalisatievoorziening Riolering.

Energie en klimaat

Warmtetransitie

Om in 2030 voor alle wijken een warmtetransitieplan te hebben, willen we versnellen. Door in de eerste drie jaar minimaal 2,5 plannen per jaar op te levere, komen we tot realisatie van dat streven.
De grootste kostenpost voor het opstellen van het wijkplan is het faciliteren van professionals bij de energiecoöperaties die het plan moeten gaan opstellen. In totaal wordt rekening gehouden met € 100.000 voor het opstellen van het plan en € 70.000 voor het aanstellen van een gemeentelijke projectleider.

Ruimtelijke ordening

Gebiedsontwikkeling de Wieken

Overdracht van dit gebied zal niet plaatsvinden in 2023 maar een jaar later. De verwachte opbrengst verplaatst daarmee naar 2024 (€ 1.000.000). De opbrengst komt, conform eerdere besluitvorming, ten gunste van de bestemmingsreserves Moleneindplein en Rijksinfra.

Ontwikkeling buitengebied

Voor de ontwikkeling in het buitengebied is in de Kadernota een pm-post opgenomen vanaf 2023.
Om deze PM post in de begroting te kunnen vertalen in middelen is een bestuursopdracht en projectvoorstel opgesteld. De dekking van dit project komt uit:

- reguliere middelen (onder andere uren) die al begroot zijn
- regionale subsidie voor 2023 en 2024, totaal 1 ton
- extra middelen van de gemeente, met name voor uitvoeringscapaciteit; vooralsnog is dit geschat op € 200.000 voor 2023 én 2024.

Leges Omgevingsvergunningen

De begroting van de leges Omgevingsvergunningen wordt aangepast overeenkomstig de informatie die de gemeenteraad eerder heeft ontvangen met betrekking tot de implementatie van de Wet kwaliteitsborging (Wkb).

	2023	2024	2025	2026
1. Frictiekosten	-80.000	-80.000	-80.000	0
2. Dekking reserve	80.000	80.000	80.000	0
3. Derving legesinkomsten Wkb	-400.000	-400.000	-400.000	-400.000
4. Verhogen tarieven leges	280.000	280.000	280.000	280.000
5. Taakstelling	0	0	60.000	120.000
Saldo mutatie	-120.000	-120.000	-60.000	0

Toelichting:

1. Omdat er vanaf de invoering van de Wkb twee systemen naast elkaar lopen en niet alles van begin af aan efficiënt is ingericht, verwachten we in het begin nog een frictiebudget nodig te hebben. We verwachten ongeveer € 80.000 per jaar nodig te hebben. Deze budgetten zijn incidenteel en worden vooralsnog voor drie jaar opgenomen. De kosten worden gedekt uit de algemene reserve.
   De algemene reserve wordt weer aangevuld met de totale onttrekking van € 240.000 (3x € 80.000) met de incidentele compensatie die verwacht wordt bij de Septembercirculaire 2022.
2. De Wkb leidt er toe dat we een deel van de omgevingsleges missen. Een analyse op de vergunningen van de afgelopen drie jaar laat zien dat dit leidt tot een inkomstenderving van ongeveer 30%.

3. Om de kosten te verhalen op de gebruiker, wordt voorgesteld om de overige tarieven van de omgevingsleges met 30% te verhogen. Dit is ook in lijn met de verwachte daling van de totale legesinkomsten.
4. Op termijn worden de werkzaamheden die we moeten verrichten voor de afhandeling van vergunningsaanvragen minder. Wat dit precies betekent voor de gemeente is nog onduidelijk, wel is het in de lijn der verwachting dat de kosten voor de gemeente dalen. Om die reden wordt voorgesteld een oplopende taakstelling te verwerken, ingaande vanaf 2025.

Wonen en bouwen

Woonwagenlocaties

Door de overdracht van de woonwagenlocatie Driesedam komen de te ontvangen huren en kosten te vervallen (- € 17.400). Er wordt gestart met de herstructurering van de woonwagenlocatie aan de Olmenlaan. Hiervoor is een budget van € 15.000 benodigd.

Overigen

Betreft kleine aanpassingen in de exploitatiekosten bij de huur en verhuur van woningen en begraafplaats.

2. Leven

1. Omschrijving

Taakvelden

- Economische ontwikkeling
- Economische promotie
- Onderwijshuisvesting
- Onderwijsbeleid en leerlingenzaken
- Sportbeleid en activering
- Sportaccommodaties
- Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
- Musea
- Cultureel erfgoed
- Media

2. Uitwerking

2.2.1 Economie

Wat willen we bereiken?

- Optimaliseren van afstemming tussen gemeente en ondernemers.
- Stimuleren van de lokale economie.
- De gemeente Vught heeft een goed ondernemersklimaat en staat open voor kansrijke initiatieven.
- Het klimaatbestendig maken van onze bedrijfsterreinen.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Uitvoeren actieprogramma economie.	We voeren de afgesproken acties uit volgens het actieprogramma economie. Dit actieprogramma wordt in Q4 2022 voorgelegd aan de gemeenteraad en volgt op het economische en toeristische beleid.	continu
Organiseren van bijeenkomsten voor de ondernemersverenigingen.	We organiseren driemaal per jaar een bijeenkomst met de ondernemersverenigingen. In deze bijeenkomst worden actualiteiten en onderwerpen als regeldruk en gemeentelijke dienstverlening besproken.	continu

Hoe gaan we dit meten?

Indicatoren	Realisatie		Begroot	
	2020	2021	2022	2023
Aantal contacten voor bedrijfscontactfunctionaris	120	130	60	240

2.2.2 Toerisme

Wat willen we bereiken?

- We zetten in op kwalitatieve en kleinschalige dagrecreatie en verhogen het toeristisch aanbod.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Uitvoeren actieprogramma recreatie en toerisme.	We voeren de afgesproken acties uit die benoemd zijn in het actieprogramma recreatie en toerisme (o.a. faciliteiten routegebonden recreatie verbeteren en samenwerking toeristische organisaties stimuleren). Dit actieprogramma wordt in Q4 2022 voorgelegd aan de gemeenteraad en volgt op het economische en toeristische beleid.	continu
Opstellen nieuw evenementenbeleid.	We stellen een integraal evenementenbeleid op.	Q4
Aanwijzen evenementenlocaties.	We wijzen in de op te stellen Omgevingsvisie plekken aan waar evenementen kunnen plaatsvinden (w.o. in het centrum van Vught).	Q3
Onderhouden en verbeteren van het toeristisch aanbod.	We zorgen voor goede faciliteiten van routegebonden recreatie.	continu

Samenwerken in de regio.	We werken samen met ondernemers en omliggende gemeenten aan het verbinden, versterken en in de markt zetten van het recreatief-toeristisch aanbod in de regio. Daarnaast participeren we in toeristische trekkers zoals Van Gogh Nationaal Park, Zuiderwaterlinie, Linie 1629 en herdenkingsjaar 2029.	continu
Het evenement Helvoirt Cromvoirt Vught wordt georganiseerd.	De raad heeft middelen beschikbaar gesteld voor het laten organiseren van een evenement ter onderstreping van de nieuwe gemeente.	Q1

Hoe gaan we dit meten?

Indicatoren	Realisatie		Begroot	
	2020	2021	2022	2023
Aantal bezoekers BezoekVught.nl	53.910	63.860	60.000	60.000

2.2.3 Onderwijshuisvesting

Wat willen we bereiken?

- We realiseren voldoende onderwijshuisvesting en laten zoveel mogelijk basisscholen uitgroeien tot integrale kindcentra.
- We spannen ons in voor voldoende kinderopvang capaciteit.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Vormen kindcentrum De Lichtstraat.	We vormen basisschool De Lichtstraat om tot een kindcentrum. In 2023 doorlopen we alle aanbestedingen die nodig zijn voor aanbouw voor kinderopvang, nieuwbouw en inrichting van een gymnastiekvoorziening. De school is bouwheer voor de interne verbouwing voor de huisvesting van een TOP-groep.	continu
Oplossen ruimtegebrek Het Kwartier.	We vragen een krediet voor de realisatie van een structurele oplossing voor het ruimtegebrek bij Het Kwartier in Q4 2025.	Q1
Uitbreiden De Schalm.	We vragen een krediet aan voor de realisatie van de uitbreiding van De Schalm op basis van een in de 2e helft 2022 door de school ingediend verbouwplan.	Q1
Realiseren extra tijdelijke huisvesting Zuiderbos.	Zuiderbos heeft een tijdelijke toename van leerlingen met psychische problemen als gevolg van de coronaperiode. De extra tijdelijke huisvesting is nodig gedurende de schooljaren 2022/2023 en 2023/2024.	continu
Zorgen voor voldoende capaciteit kinderopvang.	We onderzoeken, in geval van leegstand bij scholen, of hergebruik door onderwijs of kinderopvang mogelijk is.	continu

Hoe gaan we dit meten?
Voor dit taakveld zijn geen indicatoren geformuleerd.

2.2.4 Onderwijs

Wat willen we bereiken?
- Elke school biedt een optimale digitale omgeving.
- Ieder kind in Vught volgt onderwijs.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Uitvoeren Lokaal Educatieve Agenda (LEA).	In de LEA zijn ambities, speerpunten en daaruit volgende acties op het gebied van onderwijs, kinderopvang, (talent)ontwikkeling, samenwerking, gelijke kansen en de doorlopende leerlijn geformuleerd.	continu
Voorkomen verzuim.	We voorkomen verzuim door meer inzet van Jeugdhulp, schoolmaatschappelijk werk, Leerplicht en RMC.	continu
Uitvoeren ontwikkelagenda inclusiever onderwijs in de regio De Meierij.	In de ontwikkelagenda zijn ambities op het gebied van inclusief onderwijs geformuleerd.	continu

Hoe gaan we dit meten?

Indicatoren	Realisatie		Begroot	
	2020	2021	2022	2023
Percentage jongeren zonder startkwalificatie dat in beeld is.	100%	100%	100%	100%

2.2.5 Sportbeleid en bewegen

Wat willen we bereiken?
- Een gezond sport- en verenigingsleven.
- Een gevarieerd aanbod van kwalitatief goede sportvoorzieningen gericht op breedtesport. Specifieke aandacht voor jongeren, ouderen en mensen met een beperking en voor inwoners die financieel onvoldoende in staat zijn om aan sport te kunnen doen.
- Accommodaties die toegankelijk zijn en hun oorsprong vinden in een uniform tariferingsstelsel.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Opstellen nieuwe nota Speel-, beweeg- en sportbeleid.	We stellen, als uitvloeisel van het nieuwe Gezondheidsbeleid, een nieuwe nota Speel-,beweeg- en sportbeleid op en vragen NOC*NSF om ons hierbij te ondersteunen door onderzoek te doen onder de inwoners van Vught.	Q4
Realiseren bewegen in de openbare ruimte Helvoirt.	Op basis van het Masterplan bewegen in de openbare ruimte realiseren we faciliteiten voor bewegen in de openbare ruimte in Helvoirt.	Q4

Bevorderen gezonde leefstijl Vughtse inwoners.	We bevorderen de gezonde leefstijl van de inwoners van Vught door de inzet van de buurtsportcoaches. We continueren de inzet van de buurtsportcoach jongeren.	continu

Hoe gaan we dit meten?
Voor dit taakveld zijn geen indicatoren geformuleerd.

2.2.6 Sportaccommodaties

Wat willen we bereiken?

- Voldoende en kwalitatief goed uitgeruste sportaccommodaties.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Vernieuwen materialen.	Klein materiaal in diverse sportzalen wordt vernieuwd.	Q1

Hoe gaan we dit meten?
Voor dit taakveld zijn geen indicatoren geformuleerd.

2.2.7 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Wat willen we bereiken?

- Bruisende gemeentelijke accommodaties, waardoor inwoners in staat zijn mee te blijven doen aan het sociale leven. Ontmoeting, ontspanning en ontwikkeling staan centraal.
- Een bruisend cultureel leven in onze kernen.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Opstellen integraal subsidie- en accommodatiebeleid.	We stellen een integraal subsidie- en accommodatiebeleid op dat kaders biedt om te komen tot heldere, uniforme prestatieafspraken met exploitanten van sociaal culturele accommodaties.	Q4

Hoe gaan we dit meten?

Indicatoren	Realisatie		Begroot	
	2020	2021	2022	2023
Aantal deelnemers aan cursussen cultuureducatie	1.001	994	1.000	1.000
Aantal bezoekers DePetrus	112.375	99.146	150.000	150.000

2.2.8 Musea

Wat willen we bereiken?

- Volwassenen en kinderen bewust maken van de geschiedenis van Vught, hun eigen leefomgeving.

Wat gaan we doen?
Voor dit taakveld zijn geen activiteiten benoemd.

Hoe gaan we dit meten?
Voor dit taakveld zijn geen indicatoren geformuleerd.

2.2.9 Cultureel erfgoed

Wat willen we bereiken?
- We beschermen ons erfgoed en maken het beter zichtbaar en beleefbaar.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Onderzoeken zichtbaarheid Hollandse Dijk.	We onderzoeken of we de Hollandse Dijk weer zichtbaar en beleefbaar kunnen maken.	Q4
Actualiseren monumentenlijst.	We actualiseren de monumentenlijst en verbeteren de (digitale) zichtbaarheid van onze monumenten.	Q3
Onderzoeken mogelijkheid openstellen landgoederen.	We gaan in gesprek met eigenaren van landgoederen over het openbaar toegankelijk maken van deze gebieden.	Q4

Hoe gaan we dit meten?

Indicatoren	Realisatie		Begroot	
	2020	2021	2022	2023
Aantal bezoekers Open Monumentendag.	8.500	1.019	2.500	6.500

2.2.10 Media

Wat willen we bereiken?
- Het tegengaan van laaggeletterdheid.
- Het daar waar mogelijk in beeld en geluid verslag doen van lokale gebeurtenissen en evenementen.

Wat gaan we doen?
Voor dit taakveld zijn geen activiteiten benoemd.

Hoe gaan we dit meten?

Indicatoren	Realisatie		Begroot	
	2020	2021	2022	2023
Aantal leden bibliotheek	6.357	6.242	6.400	6.300
Aantal leden bibliotheek jonger dan 18 jaar	4.409	4.317	4.450	4.400

Wat mag het kosten?

Leven *bedragen x €1.000*		Realisatie	Begroting	Meerjarenbegroting			
		2021	2022	2023	2024	2025	2026
Economische ontwikkeling	Lasten	159	178	184	189	194	199
	Baten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	159	178	184	189	194	199
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Lasten	38	65	20	20	21	21
	Baten	-15	-19	-20	-21	-21	-22
	Saldo	23	46	0	0	0	0
Recreatie en toerisme	Lasten	246	184	236	189	192	195
	Baten	-349	-467	-480	-493	-507	-517
	Saldo	-103	-283	-244	-304	-315	-322
Openbaar basisonderwijs	Lasten	33	36	47	48	50	51
	Baten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	33	36	47	48	50	51
Onderwijshuisvesting	Lasten	3.093	2.883	2.992	3.339	3.148	3.353
	Baten	-249	-268	-328	-392	-449	-458
	Saldo	2.845	2.615	2.665	2.947	2.700	2.895
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Lasten	729	1.080	1.026	994	979	900
	Baten	-45	-401	-374	-274	-206	-64
	Saldo	684	680	653	720	773	836
Sportbeleid en activering	Lasten	571	642	664	686	690	708
	Baten	-16	-81	-17	-17	-18	-18
	Saldo	556	560	647	669	672	690
Sportaccommodaties	Lasten	2.222	1.611	1.760	1.789	1.836	1.915
	Baten	-1.043	-561	-606	-623	-640	-652
	Saldo	1.181	1.050	1.155	1.166	1.197	1.263
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Lasten	1.321	1.449	1.437	1.474	1.511	1.546
	Baten	-19	-19	-19	-20	-20	-21
	Saldo	1.302	1.430	1.418	1.454	1.490	1.525
Musea	Lasten	74	72	69	71	72	74
	Baten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	74	72	69	71	72	74
Cultureel erfgoed	Lasten	183	265	180	100	102	104
	Baten	-1	0	0	0	0	0
	Saldo	182	265	180	100	102	104

Media	Lasten	607	679	709	727	745	764
	Baten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	607	679	709	727	745	764
Totaal programma	**Lasten**	**9.276**	**9.143**	**9.324**	**9.626**	**9.540**	**9.830**
	Baten	**-1.737**	**-1.816**	**-1.843**	**-1.840**	**-1.860**	**-1.752**
	Saldo	**7.543**	**7.328**	**7.481**	**7.786**	**7.680**	**8.078**
Verrekening met reserves	Lasten	155	0	500	500	500	500
	Baten	-319	-511	-242	-507	-63	-63
	Saldo	-164	-511	258	-7	437	437
Na verrekening met reserves	**Lasten**	**9.431**	**9.143**	**9.824**	**10.126**	**10.040**	**10.330**
	Baten	**-2.056**	**-2.327**	**-2.085**	**-2.346**	**-1.924**	**-1.815**
	Saldo	**7.379**	**6.816**	**7.740**	**7.780**	**8.117**	**8.515**

Ná de Kadernota zijn de volgende mutaties doorgevoerd op het programma Leven:

Aanpassingen Programmabegroting	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Leven				
Evenement herindeling	20	0	0	0
Dekking uit frictiebudget	-20	0	0	0
Units Zuiderbos	-32	-19	0	0
Bijdrage uit bestemmingsreserve Covid-19	32	19	0	0
Opbrengst huur en duurzaamheid Zuiderbos	-23	-44	0	0
Reserve Huisvestingsplan Onderwijs en opvang	-500	-500	-500	-500
Onderwijsgebouwen	16	17	17	18
Verhuiskosten Zuiderbos	50	-50	0	0
Bijdrage uit reserve voor Zuiderbos	-50	50	0	0
NPO gelden	0	0	0	0
Leerlingenvervoer	-18	-19	-19	-19
Gymonderwijs	-13	-13	-14	-14
Data onderzoek nota Sportbeleid	-30	-30	-15	-15
Jeugdbuurtsportcoach	-60	-62	-63	-65
HelvoirThuis sportzaal	18	19	19	19
Sportaccommodaties	-48	-49	-33	-33
Waarvan dekking stelpost Helvoirt	13	13	14	14
Specifieke uitkering sport	21	21	22	22
Indexering subsidies	-42	-71	-108	-185
Erfgoedbeleid	-65	0	0	0
Onderhoud Lambertustoren	-16	0	0	0
Informatiepunt bibliotheek	-22	-22	-23	-24
Totaal programma Leven	-770	-741	-704	-782

Mutaties Programmabegroting 2023

Economie

Evenement

In lijn met de aangenomen motie van 10 februari 2022 zijn middelen gereserveerd voor de organisatie van een evenement waarmee lokale verenigingen een podium krijgen. Dekking vindt plaats uit het frictiebudget herindeling.

Onderwijshuisvesting

Units Zuiderbos

De huurkosten voor de tijdelijke units op het eigen terrein voor de schooljaren 2022/2023 en 2023/2024 zijn geraamd op totaal € 64.430. Voor 2023 is dit een bedrag van € 32.215 en voor het resterende deel van 2024 een bedrag van € 18.800. Deze kosten dekken we uit de bestemmingsreserve Budgetoverheveling onderdeel Covid-19.

Opbrengst huur en duurzaamheid Zuiderbos

Door de vertraging in de nieuwbouw Zuiderbos ontvangen we de huuropbrengst en de vergoeding voor duurzaamheidsmaatregelen ook op een later moment.

Bestemmingsreserve Huisvestingplan Onderwijs en opvang

Op 11 februari 2021 is het Integraal huisvestingsplan onderwijs en opvang vastgesteld. Op basis van dit plan zijn en worden de komende periode businesscases uitgewerkt voor de diverse onderwijslocaties. Zo is juli jongstleden de businesscase voor Het Kwartier voorgelegd. Op basis van de uitgewerkte businesscases worden de investeringskredieten aangevraagd voor de verbouw of nieuwbouw van onderwijsgebouwen.
Op dit moment is geen concreet zicht op de omvang van deze investeringskredieten en kunnen we deze niet opnemen in het investeringsprogramma. Wel weten we dat het om miljoenen gaat die in de periode van de voorliggende meerjarenbegroting 2023-2026 benodigd zijn.
In lijn van het eerdere IHP en conform de verslagleggingsregels van BBV maken we een nieuwe bestemmingsreserve waaruit de toekomstige afschrijvingslasten gedekt kunnen worden. Daarmee maken we alvast ruimte in de meerjarenbegroting vrij om aan onze wettelijke verplichting te voldoen. Vooralsnog is dit jaarlijks € 500.000.

Onderwijsgebouwen

Aanpassingen in de begroting van onderwijsgebouwen op basis van ervaringscijfers (€16.000).

Onderwijsbeleid

Zuiderbos

De nieuwbouw Zuiderbos is vertraagd waardoor de verhuiskosten een jaar later worden gemaakt.

Nationaal Programma Onderwijs (NPO) en Lokaal Educatieve Agenda (LEA)

De gemeente ontvangt tot en met 31 juli 2023 middelen vanuit het NPO. De uitvoering van de LEA wordt gefinancierd vanuit deze middelen. De ontvangen middelen zijn verdeeld over de jaren waarin de uitgaven verwacht worden. Per saldo is dit dus budgettair neutraal in de begroting opgenomen. Voor 2023, 2024 en 2025 gaat het om een bedrag van respectievelijk € 309.000, € 210.000 en € 142.000.

Leerlingenvervoer

Voor het leerlingenvervoer is in de kadernota gerekend met een ander indexpercentage. Het indexpercentage in de ramingsgrondslagen voor Energie en transport is vastgesteld op 10% terwijl hier met 2,8% gerekend is (- € 18.000).

Gymonderwijs
Door scholen in het openbaar primair onderwijs wordt aanspraak gemaakt op meer klokuren gymonderwijs. Voor het gymonderwijs ontstaan hierdoor extra kosten (€13.000).

Sportbeleid en bewegen
Data onderzoek
Voor het opstellen, de uitvoering en evaluatie van het sportbeleid vragen we NOC*NSF om een lokaal sportdeelname onderzoek uit te voeren wat inzicht geeft in sporters en niet-sporters, de bereidheid van niet-sporters om te veranderen en in hun specifieke sportbehoefte. Hiervoor reserveren we € 30.000. Zo kunnen het beleid en de daar uit voortvloeiende interventies gerichter worden ingezet om inwoners sneller en effectiever te bereiken.

Jeugdbuurtsportcoach
We bestendigen de inzet van de jongerenbuurtsportcoach voor de komende jaren.We reserveren hiervoor een bedrag van € 60.000. De inzet van de buurtsportcoaches kan daarnaast ook gericht zijn op het bedenken en uitvoeren van campagnes voor een gezonde leefstijl. Dit past in onze investeringen in de brede basis voor het welzijnswerk, jongerenwerk en combinatiefunctionarissen (sport en cultuur).

Sportaccommodaties
HelvoirThuis sportzaal
De bijdrage van de gemeente (beheersvergoeding) is aanzienlijk lager dan begroot en de onderhoudscontracten worden door de beheerder van de sportzaal zelf uitgevoerd (€18.000).

Beheer sportaccomodaties
Aanpassingen in de exploitatiekosten van diverse sportvelden, sportzalen en sporthallen op basis van ervaringscijfers (€ 48.000). Hiervan moeten de beheerkosten van VV Helvoirt met € 13.000 worden verhoogd op basis van ervaringscijfers. De kosten worden in 2023 gedekt door het frictiebudget herindeling en vanaf 2024 door de stelpost herindeling.

Specifieke uitkering Sport (SPUK)
Voor de BTW die we voorheen via het Sportbesluit gecompenseerd kregen is er nu een specifieke uitkering. Op basis van de begrote uitgaven en de declarabele percentages is de opbrengst herrekend (€21.000).

Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
Indexering subsidies
Bij de kadernota heeft een verkeerde boeking plaatsgevonden. Het is een technische aanpassing.

Cultureel erfgoed
Erfgoedbeleid
De mogelijkheden voor het opnieuw zichtbaar en beleefbaar maken van de bijna 400 jaar oude Hollandse Dijk in de Gement worden door middel van een gedegen onderzoek onderzocht (€ 25.000).
De monumentenlijst is aan een actualisatie toe. De huidige lijst wordt geactualiseerd en er wordt een selectie gemaakt van nieuwe potentiële gemeentelijke monumenten. Hier worden wetenschappelijke redengevende omschrijvingen voor opgesteld. Daarnaast wordt de digitale zichtbaarheid van de monumenten verbeterd (€30.000).
De landgoederen zijn een belangrijk en karakteristiek onderdeel van Vught. Momenteel zijn er maar enkele openbaar toegankelijk. We gaan in gesprek met de landgoedeigenaren en onderzoeken de samenwerkingsmogelijkheden voor het openstellen van de landgoederen (€10.000).

Lambertustoren
De onderhoudswerkzaamheden aan de Lambertustoren vinden in 2023 plaats (€16.000).

Media

Informatiepunt bibliotheek

Het Digitaal Informatiepunt Overheid (DIO) is een initiatief van de rijksoverheid en door de bibliotheken ingevoegd. Na twee jaar rechtstreekse financiering door het rijk, loopt dit nu via het gemeentefonds. Het bedrag dat nodig is voor het in standhouden en bemensen van het DIO in DePetrus (€ 21.912 in 2023) kennen we toe aan Huis73.

2. Meedoen

1. Omschrijving

Taakvelden

- Zelfredzaam zijn en zelfstandig wonen
- Begeleiding statushouders
- De jeugd doet volop mee
- Maatwerkvoorzieningen voor ondersteuning en zorg
- Ondersteuning bij armoede en zorg
- Meedoen en economisch zelfstandig zijn
- Gezond meedoen
- Algemeen sociaal domein (loketvoorzieningen)

2. Uitwerking

2.3.1 Zelfredzaam zijn en zelfstandig wonen

Wat willen we bereiken?

- Inwoners zijn zelfredzaam en kunnen prettig zelfstandig (blijven) wonen.
- De voorzieningen en woonomgeving dragen bij aan het vergroten van zelfredzaamheid en zijn toegankelijk voor iedereen.
- Mantelzorgers worden ondersteund.
- Inwoners hebben een vitaal sociaal netwerk dat bijdraagt aan zelfredzaamheid, zingeving en het voorkomen van eenzaamheid.
- Inwoners kunnen, ongeacht een beperking, handicap of chronische ziekte deelnemen aan de (lokale) samenleving.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Bestendigen onafhankelijke cliëntondersteuning.	- Aanvraag landelijke subsidie voor onafhankelijke cliëntondersteuning. - Borgen van resultaten Koploperproject. - Meten van effect, tevredenheid en bekendheid (via cliëntervaringsonderzoek).	continu
Ondersteunen vrijwilligerswerk.	We onderzoeken hoe we het vrijwilligerswerk verder kunnen ondersteunen en uitbreiden *(uitvoeringsprogramma, jaarschijf 2023).*	Q4
Uitvoeren Lokale Inclusie Agenda 2022 - 2026.	Uitvoering van de voor 2023 geplande acties.	continu
Het faciliteren van wijkpunten.	- Ondersteuning door Welzijn Vught continueren. - Gemeente draagt bij aan communicatie over wijkpunten. - Mogelijk extra impuls, mede afhankelijk van uitkomsten lokale sociale agenda (Q1).	continu
Uitvoeren lokale sociale agenda.	- Aanbieden nieuwe lokale sociale agenda. - Uitwerken en uitvoeren lokale sociale agenda.	Q1 vanaf Q2

Hoe gaan we dit meten?

Voor dit taakveld zijn geen indicatoren geformuleerd.

2.3.2 Begeleiding statushouders

Wat willen we bereiken?

- Statushouders beheersen de Nederlandse taal voldoende, hebben kennis van de Nederlandse cultuur en zijn economisch zelfstandig.
- We hebben meer regie om nieuwkomers snel te laten meedoen in onze samenleving.
- We maken hierbij de verbinding met het maatschappelijk middenveld.
- Statushouders hebben een vitaal netwerk dat bijdraagt aan zelfredzaamheid.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Bestendigen samenwerking Welzijn Vught voor maatschappelijke begeleiding.	Monitoren van de inzet en resultaten van Welzijn Vught.	continu
Integreren doelgroep oudkomers.	- Probleemanalyse van situatie integratie oudkomers. - Inzet netwerk oudkomers bij oplossen knelpunten.	continu
Onderhouden samenwerking maatschappelijke organisaties voor integratie statushouders.	Tactisch/operationeel overleg tussen woonstichtingen, gemeente en Welzijn Vught over integratie in Vught.	continu
Verfijnen werkwijze rondom financieel zelfredzaam maken statushouders.	Evaluatie werkwijze financieel ontzorgen en financieel zelfredzaam maken statushouders.	Q2
Opzetten project (in de geest van Vughtse Sferen) om integratie lokaal extra aandacht te geven.	Koppeling met lokale partners met focus op elkaar ontmoeten en in gesprek gaan op locaties die ertoe doen in Vught.	Q2/Q3

Hoe gaan we dit meten?

Indicatoren	Realisatie-		Begroot	
	2020	2021	2022	2023
Klanttevredenheid leerroutes	-	-	>7	>7
Percentage werkende statushouders	37%	33%	36%	33%
Percentage statushouders met bijstandsuitkering	46%	39%	31%	40%

2.3.3 De jeugd doet volop mee

Wat willen we bereiken?

- De jeugd van 0 tot 27 jaar, benut haar kansen en talenten, zo nodig met hulp.
- Vught heeft goede basisvoorzieningen zodat kinderen en jongeren hun talenten optimaal kunnen ontwikkelen.
- Kinderen leven in een veilige omgeving.
- Er is een sluitende structuur waarbij signalen van zorg bij kinderen en jongeren in beeld komen en er indien nodig lichte ondersteuning ingezet kan worden.
- Er is aansluiting tussen Wegwijs+ en het onderwijs.
- Jongeren tussen de 17 en 23 jaar die mogelijk extra ondersteuning nodig (onderwijs, zorg, participatie) hebben, zijn in beeld en ontvangen de juiste ondersteuning gericht op een optimale participatie in de samenleving.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Monitoren en versterken rol in het preventief jeugdbeleid.	Onder andere door locatiegebonden jongerenwerker in JC Elzenburg. Deze subsidiëren we tot en met 2023. Maar ook door deelname in structuur 7-stappenmodel problematische jeugdgroepen.	continu
Monitoren extra inzet praktijkondersteuner huisartsen	Extra inzet POH GGZ jeugd en SMW ten behoeve van het voorkomen van gespecialiseerde jeugdhulp.	continu

(POH) GGZ jeugd en schoolmaatschappelijk werk (SMW).		
Uitvoeren Lokaal Educatieve Agenda (LEA).	In de LEA zijn ambities, speerpunten en daaruit volgende acties op het gebied van inclusief onderwijs, kinderopvang, (talent)ontwikkeling, samenwerking, gelijke kansen en de doorlopende leerlijn geformuleerd.	continu
Opstellen visie preventief jeugdbeleid.	In de visie preventief jeugdbeleid staat een overkoepelend kader waarbij we kijken naar de rol van de verschillende ketenpartners die met jeugdigen werken.	Q4

Hoe gaan we dit meten?

Indicatoren	Realisatie		Begroot	
	2020	2021	2022	2023
Aantal jongeren die ondersteuning ontvangen van (regulier, exclusief extra capaciteit) POH GGZ jeugd.	-	-	-	25
Aantal kinderen/jongeren/ouders die ondersteuning ontvangen van SMW (vanaf september 2022).	-	-	-	50
Aantal jongeren uit doelgroep 17-23 jaar die ondersteuning ontvangen vanuit Wegwijs+.	-	-	-	10

Met ingang van de programmabegroting 2023 zijn er nieuwe indicatoren benoemd. Daarom ontbreken de vergelijkende cijfers.

2.3.4 Maatwerkvoorzieningen voor ondersteuning en zorg

Wat willen we bereiken?

- We versterken voorliggende voorzieningen om te zorgen dat inwoners langer zelfstandig actief zijn en wonen.
- We bieden kinderen, jongeren en ouders de juiste ondersteuning, zo licht, zo dichtbij en zo kort mogelijk.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Doordecentraliseren van Beschermd Wonen.	We voeren de regionale uitvoeringsagenda 'Beschermd wonen en maatschappelijke opvang' uit en zorgen voor kleinschalige, lokale voorzieningen om het gebruik van regionale voorzieningen te voorkomen.	continu

Hoe gaan we dit meten?

Indicatoren	Realisatie		Begroot	
	2020	2021	2022	2023
Aantal jongeren dat ondersteund wordt door POH GGZ jeugd. *	-	-	25	100
Aantal jongeren dat gebruik maakt van jeugdhulp op school (VO). *	-	-	25	50
Aantal jongeren die gebruik maken van lichte	-	-	8	8

ondersteuningstrajecten (bijvoorbeeld vanuit Humanitas).				

* coronagerelateerde stijging waar reeds incidentele middelen voor beschikbaar zijn gesteld door de raad.

2.3.5 Ondersteuning bij armoede en schulden

Wat willen we bereiken?

- De leefsituatie, financiële zelfredzaamheid en het toekomstperspectief van mensen in. armoede zijn duurzaam verbeterd.
- De gemeente Vught is vindbaar en benaderbaar voor mensen met een hulpvraag rondom armoede.
- Onze minimaregelingen zijn optimaal toegankelijk.
- Er is een sluitend lokaal netwerk rondom armoede.
- Signalen van dreigende problematische schulden zijn in beeld en worden snel opgepakt.
- Inwoners van Vught met (dreigende) problematische schulden krijgen snel de juiste steun.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Herijken van armoede- en schuldenbeleid.	Wij herijken het armoede- en schuldenbeleid en richten ons daarbij op vroegtijdige interventie en op het voorkomen van 'erfelijkheid' en van hogere maatschappelijke kosten.	Q1
Vergroten en blijven versterken netwerk rondom armoede.	Het verder doorontwikkelen van de rol van de coördinator armoede.	continu
Verbeteren dienstverlening rondom armoede en schulden.	Het doorontwikkelen van de samenwerking tussen ervaringsdeskundigen armoede en betrokken organisaties/partijen om de ondersteuning aan inwoners te optimaliseren.	continu

Hoe gaan we dit meten?

Indicatoren	Realisatie		Begroot	
	2020	2021	2022	2023
Aantal toekenningen van de Regeling Meedoen	363	387	400	400
Aantal inwoners dat gebruik maakt van Langdurig budgetbeheer	23	29	25	30

2.3.6 Meedoen en economisch zelfstandig zijn

Wat willen we bereiken?

- We ondersteunen mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt naar werk of een zinvolle dagbesteding.
- Inwoners van Vught met een bijstandsuitkering stromen zo snel en zo duurzaam mogelijk uit naar betaald werk.
- Als betaald werk niet mogelijk is, leveren zij op een andere manier een bijdrage aan de samenleving en de eigen ontwikkeling.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Begeleiden re-integratie.	We zetten in op intensievere begeleiding bij re-integratie.	continu
Waarderen werkgevers.	We waarderen werkgevers die zich inzetten voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.	continu

Hoe gaan we dit meten?

Indicatoren	Realisatie		Begroot	
	2020	2021	2022	2023
Aantal personen dat uitstroomt naar fulltime betaald werk. *	51	53	50	50
Aantal personen dat uitstroomt naar parttime betaald werk. *	9	21	25	20
Percentage personen actief in de bijstand anders dan betaald werk (participatieladder trede 3 en 4).	61%	45-50%	70%	45%
Totaal aantal personen waarbij de wettelijke loonkostensubsidie is ingezet.	123	114	140	115

* Dit betreft inwoners uit de bijstand en inwoners die aan de voorkant bemiddeld zijn naar werk.

2.3.7 Gezond meedoen

Wat willen we bereiken?

Met een brede aanpak de gezondheid bevorderen, zodat inwoners gezond en vitaal blijven. Dit bevordert het welbevinden zorgt ervoor dat inwoners (later) minder zorg of ondersteuning nodig hebben.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Actualiseren basispakket GGD.	We bepalen met de GGD een nieuw basispakket voor dienstverlening.	continu
Ontwikkelen campagnes.	We ontwikkelen campagnes gericht op een gezonde levensstijl.	continu
Opstellen Nota Gezondheid.	We stellen een nota gezondheid vast waarbij we aansluiting zoeken met de speerpunten uit de landelijke nota gezondheid.	Q1

Hoe gaan we dit meten?

Voor dit taakveld zijn geen indicatoren geformuleerd.

2.3.8 Algemeen sociaal domein (loketvoorzieningen)

Wat willen we bereiken?

We blijven onze dienstverlening ontwikkelen en verbeteren.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Inzetten praktijkondersteuner jeugd.	We continueren de ondersteuning van huisartsen door inzet van praktijkondersteuners jeugd.	continu
Uitvoeren aandachtspunten uit doorontwikkeling Wegwijs+.	We implementeren aanbevelingen voortvloeiend uit de doorontwikkeling Wegwijs+.	continu

Investeren in het voorliggende veld om het netwerk in de wijk te versterken.	We investeren onder andere in welzijnswerk, (ambulant) jongerenwerk en combinatiefunctionarissen en daarmee versterken we de wijkpunten, investeren in de uitvoering van de lokale inclusie agenda, ondersteunen we vrijwilligerswerk en investeren we in de nog te benoemen onderwerpen van de nieuwe lokale sociale agenda waaronder netwerkversterking van onze inwoners, het tegengaan van eenzaamheid, en vroege interventies bij problemen.	continu

Hoe gaan we dit meten?

Voor dit taakveld zijn geen indicatoren geformuleerd.

Wat mag het kosten?

Meedoen		Realisatie	Begroting	Meerjarenbegroting			
bedragen x €1.000		2021	2022	2023	2024	2025	2026
Zelfredzaam zijn en zelfstandig wonen	Lasten	2.894	3.022	3.261	3.292	3.371	3.452
	Baten	-336	-22	-23	-23	-24	-24
	Saldo	2.558	3.000	3.238	3.268	3.347	3.427
Begeleiding statushouders	Lasten	151	388	176	181	186	190
	Baten	-10	-210	-10	-11	-11	-11
	Saldo	141	178	165	170	175	178
De jeugd doet volop mee	Lasten	249	370	338	277	340	359
	Baten	0	2	1	1	1	1
	Saldo	249	372	339	278	341	360
Maatwerkvoorzieningen voor ondersteuning en zorg	Lasten	11.430	12.094	12.670	12.405	12.822	12.920
	Baten	-338	-218	-221	-223	-360	-370
	Saldo	11.091	11.876	12.450	12.182	12.462	12.550
Ondersteuning bij armoede en zorg	Lasten	1.425	1.727	1.631	1.669	1.703	1.730
	Baten	-21	-33	-42	-43	-43	-44
	Saldo	1.404	1.694	1.589	1.626	1.660	1.686
Meedoen en economisch zelfstandig zijn	Lasten	12.022	10.545	11.047	10.893	10.873	10.513
	Baten	-6.585	-5.192	-5.138	-5.136	-5.136	-5.136
	Saldo	5.436	5.353	5.909	5.757	5.737	5.377
Gezond meedoen	Lasten	1.240	1.384	1.417	1.408	1.432	1.437
	Baten	-6	0	0	0	0	0
	Saldo	1.234	1.384	1.417	1.408	1.432	1.437
Algemeen sociaal domein	Lasten	2.371	2.665	2.970	3.022	3.087	3.124
	Baten	-20	-14	0	0	0	0

	Saldo	2.351	2.651	2.970	3.022	3.087	3.124
Totaal programma	**Lasten**	**31.782**	**32.195**	**33.509**	**33.147**	**33.813**	**33.724**
	Baten	**-7.316**	**-5.687**	**-5.433**	**-5.435**	**-5.573**	**-5.584**
	Saldo	**24.464**	**26.508**	**28.075**	**27.712**	**28.240**	**28.139**
Verrekening met reserves	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Baten	-9	-212	-105	0	0	0
	Saldo	-9	-212	-105	0	0	0
Na verrekening met reserves	**Lasten**	**31.782**	**32.195**	**33.509**	**33.147**	**33.813**	**33.724**
	Baten	**-7.325**	**-5.899**	**-5.538**	**-5.435**	**-5.573**	**-5.584**
	Saldo	**24.455**	**26.296**	**27.970**	**27.712**	**28.240**	**28.139**

Ná de Kadernota zijn de volgende mutaties doorgevoerd op het programma Meedoen:

Aanpassingen Programmabegroting	2023	2024	2025	2026
Meedoen				
Versterking mantelzorgondersteuning	-25	0	0	0
Jeugdzorg	-403	0	0	0
Voogdij 18+	-34	-35	-36	-37
Wmo hulp bij het huishouden	270	278	0	0
Abonnementstarief Wmo	0	0	134	142
WSD	-116	-119	-126	262
Wijk GGD	-33	0	0	0
Bijdrage uit bestemmingsreserve Covid	33	0	0	0
Kansrijke start	-7	0	0	0
Praktijkondersteuner GGZ-Jeugd	-50	0	0	0
Bijdrage uit bestemmingsreserve Covid	50	0	0	0
Schoolmaatschappelijk werk	-90	-90	-53	0
Bijdrage Nationaal Programma Onderwijs	90	90	53	0
Versnelling sociaal domein	-100	-103	-106	-108
Indexering budgetten sociaal domein	-94	-94	-94	-78
Totaal programma Meedoen	-509	-73	-228	181

Mutaties Programmabegroting 2023

Zelfredzaam zijn en zelfstandig wonen

Mantelzorg

De bijdrage die we van het Rijk in 2022 hebben ontvangen voor de versterking van de mantelzorg zetten wij deels (€ 25.000) in 2023 in.

Maatwerkvoorzieningen voor ondersteuning en zorg

Jeugdzorg

Op dit moment is het moeilijk in te schatten hoe hoog de kosten voor 2023 uit zullen vallen. Met name door de onzekerheid over het beroep op jeugdhulp vanwege langslepende gevolgen van coronamaatregelen, prijsstijgingen bij jeugdhulpaanbieders en de nieuwe financieringssystematiek vanaf 2022. In de meicirculaire van het gemeentefonds is € 403.000 meer toegekend dan geraamd voor 2023. Vooralsnog verwerken we deze daarom, zoals ook gemeld in de rib over de meicirculaire,

budgettair neutraal in de deze begroting.

Voogdij 18+
Voor het onderdeel voogdij 18+ is in de meicirculaire 2022 een structurele compensatie voor loon- en prijsbijstelling toegekend van circa € 34.000. Zoals gemeld in de rib over deze circulaire verwerken we dat budgettair neutraal in onze begroting.

Wmo hulp bij het huishouden
We verwachten een structureel lager benodigde budget voor hulp bij het huishouden van € 270.000. Het afgelopen jaar en de eerste maanden van 2022 laten zien dat de hoeveelheid geleverde zorg per cliënt lager ligt dan begroot. Dit komt vooral door capaciteitsproblemen bij de zorgaanbieders. Daardoor ligt de aangeboden hulp lager dan geïndiceerd en zijn ook de wachttijden langer en daarmee een latere start van de levering van hulp. De verwachting is dat dit voorlopig zo blijft omdat het abonnementstarief, dat een aanzuigende werking op Wmo ondersteuning heeft, tot 2025 van kracht blijft.

Abonnementstarief Wmo hulp bij het huishouden
Onderdeel van het landelijke coalitie akkoord is de aanpassing van de eigen bijdrage voor huishoudelijk hulp in de Wmo. Deze aanpassing leidt met in gang van 2025 tot een taakstellende besparing van € 95 miljoen voor de gemeenten. Dit betekent ook een verlaging van de gemeentefondsuitkering. Voor onze gemeente komt dit neer op een verlaging van circa € 134.000. We gaan er vanuit dat we dit bedrag ook als hogere eigen bijdrage zullen ontvangen.

Meedoen en economisch zelfstandig zijn
WSD
Conform bestuurlijke afspraken keren wij het bedrag dat we in het gemeentefonds ontvangen voor de voormalige Wsw een op een uit aan de WSD. In de meicirculaire 2022 van het gemeentefonds ligt deze bijdrage tot en met 2025 hoger dan begroot. Voor 2023 is dit een bedrag van 116.000.

Gezond meedoen
Wijk GGD
Zoals gemeld in de eerste bestuursrapportage verhogen we de ureninzet van de wijk GGD-er voor 2022 met 16 uur en brengen we deze kosten ten laste van de stelpost Covid-19 in de reserve budget overheveling. Daar de urenuitbreiding later (per 1 september) plaatsvindt, zal een deel van deze kosten en de vrijval uit de reserve in 2023 plaatsvinden.

Algemeen sociaal domein
Kansrijke start
Het project kansrijke start van de GGD wordt ook voor het 4e jaar (2023) aangeboden. Hiervoor zijn middelen in het gemeentefonds ontvangen (€7.000).

Praktijkondersteuner Huisartsen (POH) GGZ-Jeugd
Er wordt voor de lichte ondersteuning en hulp aan jongeren tijdelijk extra inzet POH GGZ gerealiseerd (€ 50.230). Dit om de mentale problematiek onder kinderen en jongeren, veroorzaakt door de coronamaatregelen, tijdig op te kunnen vangen en de druk op de gespecialiseerde niet te verhogen,
De kosten worden gedekt uit de Bestemmingsreserve budgetoverheveling inzake Covid-19.

Schoolmaatschappelijk werk
Voor vermindering van mentale problematiek bij kinderen en jongeren, veroorzaakt door de coronamaatregelen, wordt 32 uur schoolmaatschappelijk werk ingezet bij primair en voortgezet onderwijs. Door dit tijdig op te vangen en de druk op de gespecialiseerde niet hoger.

De kosten komen ten laste van de specifieke uitkering Nationaal Programma Onderwijs.

Versnelling sociaal domein

Wij investeren € 100.000 in het voorliggende veld van welzijnswerkers, (ambulant) jongerenwerkers en combinatiefunctionarissen. Daarmee versterken we het netwerk in de wijk. Inwoners kunnen sneller preventief en laagdrempelig worden bereikt. De intentie is om eventuele (zwaardere) hulpvragen te voorkomen. Hier profiteren (bijvoorbeeld) ook huisartsen, GGD medewerkers, scholen en andere partners in de wijk van. Met de investering versnellen wij onder andere de volgende onderdelen van het uitvoeringsprogramma:

- Versterken Wijkpunten.
- Uitvoering lokale inclusie agenda.
- Vrijwilligerswerk ondersteunen en uitbreiden.
- De nog te benoemen onderwerpen van de nieuwe lokale sociale agenda waaronder netwerkversterking van onze inwoners, het tegengaan van eenzaamheid, vroege interventies bij problemen.

Als voorbeeld (maar niet limitatief) kan gedacht worden aan het continueren van de inzet van ambulant jongerenwerk en de locatie gebonden jongerenwerker Elzenburg.

Indexering budgetten sociaal domein

Bij de Kadernota 2023-2026 zijn een aantal budgetten niet juist geïndexeerd. Dit corrigeren we.

2. Besturen

1. Omschrijving

Taakvelden

- Bestuur en burgerparticipatie
- Burgerzaken
- Crisisbeheersing en brandweer
- Openbare orde en veiligheid

2. Uitwerking

2.4.1 Bestuur en burgerparticipatie

Wat willen we bereiken?

- Meer participatie van inwoners, ondernemers en relevante stakeholders bij nieuw beleid en projecten binnen vastgestelde kaders.
- We zijn in verbinding met de samenleving en weten wat er speelt.
- Onze inwoners zijn optimaal geïnformeerd.
- We betrekken de raad actief en op tijd.
- We zijn een actieve partner in de regionale samenwerkingsverbanden.
- Het optimaal ondersteunen van ondernemers, verenigingen en inwoners tijdens de herstel- en nafase van de coronacrisis.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Verbeteren van onze bijdrage aan het Klaverblad.	We maken onze bijdrage aan het Klaverblad aantrekkelijker en uitnodigender onder andere door het verbreden van het aanbod.	continu
Evalueren van het participatiebeleid.	De evaluatie wordt uitgevoerd op basis van een nog op te stellen evaluatieplan. Er wordt in het traject gebruikt gemaakt van feitelijke gegevens, doelen van participatie, beschrijving van rollen en van recente (externe) kennis over participatie.	Q1

Hoe gaan we dit meten?

Voor dit taakveld zijn geen indicatoren geformuleerd.

2.4.2 Burgerzaken

Wat willen we bereiken?

- Zeer tevreden inwoners over de kwaliteit (snelheid/deskundigheid) van de dienstverlening.
- Goede digitale dienstverlening/ digitale processen optimaliseren.
- Een kwalitatief goede en veilige basisregistratie.
- Aandacht voor aanpak fraude.

Wat gaan we doen?

Voor dit taakveld zijn geen activiteiten benoemd.

Hoe gaan we dit meten?

Voor dit taakveld zijn geen indicatoren geformuleerd.

2.4.3 Crisisbeheersing en brandweer

Wat willen we bereiken?

- Een sobere en doelmatige invulling van het veiligheidsbeleid.
- Meer grip vanuit de raad op de regionale samenwerkingsverbanden.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Inzetten op een integrale voorbereiding voor eventuele calamiteiten tijdens de werkzaamheden van de N65/PHS.	Bij doorgang van de werkzaamheden aan de N65/PHS is de projectorganisatie is in eerste plaats verantwoordelijk voor de voorbereiding op calamiteiten en stemt hierover af met de hulpdiensten. Maar ook de gemeentelijke organisatie zet in op een goede voorbereiding op de rol in de risicocommunicatie en crisisaanpak bij eventuele calamiteiten.	Q1

Hoe gaan we dit meten?

Voor dit taakveld zijn geen indicatoren geformuleerd.

2.4.4 Openbare orde en veiligheid

Wat willen we bereiken?

- De wijkagenten zijn zichtbaar en benaderbaar.
- Het tegengaan van ondermijnende criminaliteit in het buitengebied.
- De capaciteit op veiligheid is in overeenstemming met de taken en ambities van de gemeente.
- Het waarborgen van een veilige leefomgeving rondom de penitentiaire inrichting (PI).
- Instellingen op het Zorgpark dragen bij aan de veiligheid van cliënten en omgeving.

Wat gaan we doen?

Activiteiten	Toelichting	Wanneer
Tegengaan criminaliteit buitengebied.	We verbeteren onze informatiepositie in het buitengebied door intensieve contacten met de belangenorganisaties en door meer controles. Ook zetten we in op het verhogen van de weerbaarheid van ondernemers in het buitengebied.	Q1
Integrale visie op veiligheid bij de herontwikkeling van Zorgpark Voorburg.	De herontwikkeling van Zorgpark Voorburg wordt mede vormgegeven vanuit een integrale visie op veiligheid, waarbij partijen op het zorgpark de nodige (fysieke) maatregelen treffen voor de veiligheid van cliënt en omgeving.	Q2
Evaluatie/herijking inzet van de wijk GGD'er	Om de werkdruk op de wijkagenten te verlichten is in 2022 tijdelijk extra capaciteit beschikbaar gesteld voor de wijk GGD'er. Deze tijdelijke extra inzet wordt geëvalueerd en de resultaten worden meegenomen in de herijking van de opdracht aan de wijk GGD. Hierbij worden trends en ontwikkelingen op het gebied van zorg en veiligheid meegenomen.	Q2

Hoe gaan we dit meten?

Indicatoren	Realisatie		Begroot	
	2020	2021	2022	2023
Aantal gestolen motorvoertuigen*	8	6	10	6

Aantal diefstal vanaf/vanuit motorvoertuigen (bv. kentekenplaten, navigatiesystemen)*	104	56	90	60
Aantal diefstal brom-, snor-, fietsen*	79	74	85	75
Aantal woninginbraken*	43	41	55	50
Meldingen/Incidenten overlast van de jeugd	120	180	110	90
Meldingen overlast door verward/overspannen persoon**	211	244	160	240

**op basis van de huidige cijfers en in verband met diverse ontwikkelingen op het gebied van crisis (energie, schaarste) en het einde van de coronamaatregelen is de verwachting dat deze vormen van criminaliteit kunnen toenemen. Uiteraard zetten we hierbij in op preventie en repressie waar mogelijk.*

***een stijging van het aantal E33 meldingen wordt voorzien op basis van huidige (regionale) stijging en is mede te verklaren vanuit het zorgpark in Vught. De lokale duiding hiervan wordt momenteel nader onderzocht, ook in relatie tot de inzet van de wijk GGD.*

Wat mag het kosten?

Besturen		Realisatie	Begroting	Meerjarenbegroting			
bedragen x €1.000		2021	2022	2023	2024	2025	2026
Bestuur en burgerparticipatie	Lasten	2.072	2.503	2.826	2.860	2.443	2.478
	Baten	-44	0	0	0	0	0
	Saldo	2.028	2.503	2.826	2.860	2.443	2.478
Burgerzaken	Lasten	1.508	1.379	1.392	1.430	1.477	1.515
	Baten	-522	-492	-506	-520	-535	-545
	Saldo	986	886	886	910	943	970
Crisisbeheersing en brandweer	Lasten	1.976	1.953	2.039	2.070	2.102	2.104
	Baten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	1.976	1.953	2.039	2.070	2.102	2.104
Openbare orde en veiligheid	Lasten	554	440	696	716	739	756
	Baten	-101	-27	-10	-10	-10	-11
	Saldo	453	414	686	706	728	745
Totaal programma	**Lasten**	**6.110**	**6.275**	**6.953**	**7.077**	**6.761**	**6.854**
	Baten	**-667**	**-519**	**-516**	**-530**	**-545**	**-556**
	Saldo	**5.443**	**5.756**	**6.438**	**6.547**	**6.215**	**6.298**
Verrekening met reserves	Lasten	14	0	500	0	0	0
	Baten	0	-57	-500	0	0	0
	Saldo	14	-57	0	0	0	0
Na verrekening met reserves	**Lasten**	**6.124**	**6.275**	**7.453**	**7.077**	**6.761**	**6.854**
	Baten	**-667**	**-576**	**-1.016**	**-530**	**-545**	**-556**
	Saldo	**5.457**	**5.699**	**6.438**	**6.547**	**6.215**	**6.298**

Ná de Kadernota zijn de volgende mutaties doorgevoerd op het programma Besturen:

Aanpassingen Programmabegroting	2023	2024	2025	2026
Besturen				
Opleidingen college	-5	-5	-5	-5
Evaluatie participatiebeleid	-10	0	0	0
Capaciteit griffie	8	8	9	9
Capaciteit strategie, participatie, regio, subsidie	-160	-160	-160	-160
ICT Burgerzaken	-22	-22	-24	-24
Dekking uit stelpost herindeling	0	15	16	16
Verkiezingen	-5	-5	-5	-5
BOA	-217	-223	-229	-234
Totaal programma Besturen	-411	-392	-399	-404

Mutaties Programmabegroting 2023

Bestuur en burgerparticipatie

Opleidingen college

Vanwege het actiever deelnemen van collegeleden aan congressen en cursussen is er € 5.000 aanvullend budget nodig.

Evaluatie participatiebeleid

De evaluatie wordt uitgevoerd op basis van een nog op te stellen evaluatieplan. Er wordt in het traject gebruikt gemaakt van feitelijke gegevens, doelen van participatie, beschrijving van rollen en van recente (externe) kennis over participatie. Hiervoor is een eenmalig budget van € 10.000 benodigd.

Capaciteit griffie

Bij de Kadernota 2023 is de capaciteit van de griffie uitgebreid van 2,8 fte naar 2,9 fte in verband met de oprichting van een externe, onafhankelijke rekenkamer. De financiële dekking voor de kosten van € 8.100 komt uit het budget voor de nieuwe rekenkamer.

Capaciteit strategie, regio, subsidie en participatie

In het uitvoeringsprogramma bij het coalitieakkoord is tijdelijk capaciteit vrijgemaakt op het terrein van strategie, regio en subsidies. Om onze ambities op deze terreinen te realiseren, onze (zelfstandige) positie te verstevigen is structurele inbedding van deze capaciteit nodig. Hetzelfde is noodzakelijk bij de participatietrajecten. Ervaring heeft ons geleerd dat hiervoor extra capaciteit, deskundigheid en ondersteuning nodig is bij de uitvoering van deze projecten.

Burgerzaken

ICT Burgerzaken

Vanwege de herindeling met Helvoirt valt de gemeente Vught in een hogere staffel voor wat betreft de kosten voor ICT Burgerzaken. Hiervoor is een structureel aanvullend budget van € 22.000 nodig. Het voorstel is om dit te dekken uit de resterende stelpost herindeling. Voor 2023 is die niet toereikend en komt het ten laste van het begrotingsresultaat.

Verkiezingen

Voor het gebruik van programmatuur voor verkiezingen zijn er jaarlijkse licentiekosten die niet zijn begroot. De jaarlijkse kosten bedragen € 5.000.

Openbare orde en veiligheid

BOA

Met het uitbreiden van de boa-capaciteit naar 5,3 FTE is aanvullend € 183.000 nodig. In de Kadernota 2023-2026 is besloten het budget van € 73.000 voor de boa's met € 47.000 aan te vullen, met als dekking de stelpost Herindeling.
Daarnaast is in de Meicirculaire 2022 gemeld dat de gemeente Vught van het Rijk een decentralisatie-uitkering ontvangt van structureel € 34.000 voor extra capaciteit boa's. In de RIB over de meicirculaire is opgenomen dat deze uitkering wordt ingezet voor dit onderwerp. De vertaling vindt plaats in deze programmabegroting. Met instemming hiertoe wordt het totale budget voor boa-capaciteit € 154.000. Voor de basis boa-capaciteit is 5,3 fte benodigd, de kosten hiervan bedragen € 337.000 (op basis van 1 fte schaal 8 en 4,3 fte schaal 7). Hiermee bedraagt het aanvullende budget dat dan nodig is € 183.000.

Overhead

Conform BBV (Besluit Begroting en Verantwoording), dient de overhead apart te worden verantwoord. Deze kosten mogen niet toegerekend worden aan de primaire activiteiten op de programma's. In de programma's worden alleen nog de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces.

Wat mag het kosten?

Overhead *bedragen x €1.000*		Realisatie	Begroting	Meerjarenbegroting			
		2021	2022	2023	2024	2025	2026
Overhead	Lasten	9.516	10.587	12.012	12.301	12.571	12.816
	Baten	-234	-22	-23	-24	-24	-25
	Saldo	9.285	10.565	11.989	12.277	12.547	12.791
Kostenplaatsen	Lasten	318	560	519	520	526	536
	Baten	-320	-560	-519	-520	-526	-536
	Saldo	-1	0	0	0	0	0
Totaal programma	**Lasten**	**9.834**	**11.147**	**12.530**	**12.821**	**13.097**	**13.352**
	Baten	**-554**	**-582**	**-542**	**-544**	**-550**	**-561**
	Saldo	**9.284**	**10.565**	**11.989**	**12.277**	**12.547**	**12.791**
Verrekening met reserves	Lasten	0	0	1.000	0	0	0
	Baten	0	0	-1.000	0	0	0
	Saldo	0	0	0	0	0	0
Na verrekening met reserves	**Lasten**	**9.834**	**11.147**	**13.530**	**12.821**	**13.097**	**13.352**
	Baten	**-554**	**-582**	**-1.542**	**-544**	**-550**	**-561**
	Saldo	**9.284**	**10.565**	**11.989**	**12.277**	**12.547**	**12.791**

Ná de Kadernota zijn de volgende mutaties doorgevoerd op het programma Overhead en kostenplaatsen:

Aanpassingen Programmabegroting	2023	2024	2025	2026
Overhead				
Aanvulling energielasten gemeentelijke gebouwen	-296	-193	-128	-128
Software gebouwenbeheer	-5	-5	-5	-5
Portokosten	10	10	11	11
Facilitaire dienstverlening	5	5	5	5
Werving en selectie	-5	-5	-5	-5
Abonnementen	-20	-21	-21	-22
Aanbestedingen Bizob	-40	-41	-42	-43
Capaciteit WOZ/Belastingen	-59	-39	-39	-39
Verzekering personeel	-12	-12	-13	-13
WOO	0	0	0	0
Personeelslasten	-3	3	9	19
Totaal programma Overhead	-425	-298	-230	-221

Mutaties Programmabegroting 2023

Aanvulling energielasten gemeentelijke gebouwen

Bij de kadernota zijn de budgetten voor gas en elektra verhoogd. De recente prijsontwikkelingen en reeds gedane inkoop van energie, via de gezamenlijke inkooporganisatie met regio gemeenten, vereisen een verdere verhoging van het budget voor de gemeentelijke gebouwen met € 296.000 voor 2023.

Software gebouwenbeheer

De professionalisering van het beheer van vastgoed en de contracten wordt verder uitgerold, middels kwalitatieve en kwantitatieve borging van vastgoeddata ten behoeve van een goede sturing (€ 5.000).

Portokosten

Er wordt minder gebruik gemaakt van fysieke postverzending, waardoor het budget voor portokosten met € 10.000 naar beneden kan worden bijgesteld.

Facilitaire dienstverlening

Er wordt minder gebruik gemaakt van het budget voor facilitaire dienstverlening. Dit budget kan hierdoor met € 5.000 naar beneden worden bijgesteld.

Werving en selectie

Door de krappe arbeidsmarkt zijn de kosten voor advertentie van vacatures gestegen, dit kost € 5.000 meer.

Abonnementen

Het is belangrijk kennis te onderhouden van wet- en regelgeving op de taakvelden. Daarnaast wordt het recht dynamischer en complexer. De digitale juridische databank biedt wetteksten, toelichtingen en commentaar, jurisprudentie, vakliteratuur en need-to-know. De databank biedt veel meer gerichte content en ook op een meer gestructureerde wijze dan open bronnen. De kosten bedragen € 20.000.

Ondersteuning aanbestedingen Bizob

De toename van publieke taken, het aantal aanbestedingsplichtige opdrachten, risico's op rechtmatigheidsvereisten, de complexiteit rondom aanbestedingsregels, en het belang hiervan in de accountantscontrole vereisen expertise op dit vakgebied. De afgelopen jaren zien we hierdoor een forse toename van de uitgaven. Deze zijn door incidentele voordelen binnen het programma Overhead gecompenseerd. Voor de komende jaren is structureel € 40.000 extra benodigd.

Capaciteit WOZ/Belastingen

Het proces WOZ, inclusief heffen en innen, is een jaarlijks, complex proces met vaste procedures en termijnen. Dit proces wordt slechts éénmaal per jaar doorlopen en dit maakt dat consequenties van veranderingen vaak later zichtbaar worden. Door inbedding van Helvoirt (specifieke kennis bijvoorbeeld rondom agrarische bedrijven, campings en diverse bijzondere instellingen) en de verplicht andere manier van waarderen (modelmatig) is extra kennis en kunde noodzakelijk, omdat fouten grote financiële gevolgen kunnen hebben voor zowel de burger als de gemeente.

Verzekering personeel

De kosten voor de verzekering van personeel zijn gestegen met € 12.000.

Uitvoering Wet Open Overheid (WOO)

Voor de implementatie van de WOO heeft de gemeente incidenteel en structureel budget ontvangen. Het incidentele budget wordt ingezet voor tijdelijke ondersteuning en advisering en structurele budget wordt ingezet voor een medewerker WOO. Het budget dat voor de implementatie van de WOO wordt begroot is gelijk aan het budget dat door het Rijk is ontvangen (€124.629).

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingen *bedragen x €1.000*		Realisatie	Begroting	Meerjarenbegroting			
		2021	2022	2023	2024	2025	2026
Treasury	Lasten	-1.028	-439	-368	-336	-654	-1.436
	Baten	-43	-37	-38	-39	-40	-41
	Saldo	-1.070	-476	-406	-375	-694	-1.477
OZB woningen	Lasten	585	529	596	613	628	643
	Baten	-6.010	-6.198	-6.495	-6.806	-7.132	-7.417
	Saldo	-5.425	-5.669	-5.899	-6.193	-6.504	-6.774
OZB niet-woningen	Lasten	16	14	15	15	16	16
	Baten	-3.144	-3.182	-3.239	-3.298	-3.357	-3.417
	Saldo	-3.128	-3.168	-3.225	-3.282	-3.341	-3.401
Belastingen overig	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Baten	-41	-39	-41	-42	-43	-44
	Saldo	-41	-39	-41	-42	-43	-44
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	Lasten	7	8	8	8	8	9
	Baten	-49.900	-52.255	-55.881	-58.078	-60.135	-56.834
	Saldo	-49.893	-52.247	-55.873	-58.069	-60.127	-56.825
Overige baten en lasten	Lasten	-1	250	112	153	207	205
	Baten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	-1	250	112	153	207	205
Vennootschapsbelasting (VpB)	Lasten	7	212	55	1	1	0
	Baten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	7	212	55	1	1	0
Totaal programma	**Lasten**	**-414**	**575**	**418**	**455**	**206**	**-563**
	Baten	**-59.138**	**-61.711**	**-65.693**	**-68.262**	**-70.707**	**-67.752**
	Saldo	**-59.551**	**-61.136**	**-65.275**	**-67.807**	**-70.502**	**-68.316**
Verrekening met reserves	Lasten	691	600	1.000	1.000	2.500	1.000
	Baten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	691	600	1.000	1.000	2.500	1.000
Na verrekening met reserves	**Lasten**	**291**	**1.175**	**2.918**	**1.455**	**2.706**	**437**
	Baten	**-59.138**	**-61.768**	**-67.193**	**-68.262**	**-70.707**	**-67.752**
	Saldo	**-58.846**	**-60.593**	**-64.275**	**-66.807**	**-68.002**	**-67.316**

Ná de Kadernota zijn de volgende mutaties doorgevoerd op het programma Algemene dekkingsmiddelen:

Aanpassingen Programmabegroting	2023	2024	2025	2026
Overigen / Algemene dekkingsmiddelen				
Uitkering gemeentefonds meicirculaire	3.781	4.754	6.043	4.396
Kapitaallasten	603	-254	188	228
Versteviging financiële positie	-1.000	-400	-400	-1.000
Totaal Overigen	3.384	4.100	5.831	3.623

Mutaties Programmabegroting 2023

Uitkering gemeentefonds

Zie de uitgebreide toelichting op de volgende bladzijde.

Kapitaallasten

Op basis van het aangepaste investeringsprogramma, de mutaties in de exploitatiebudgetten en overige balansmutaties zijn de afschrijving- en financieringslasten opnieuw berekend.

Verbetering financiële positie

We streven (op langere termijn) naar een verbetering van onze schuldquote en solvabiliteit. We werken daar op een verantwoorde manier naartoe, onder meer door de begrotingsruimte deels naar de reserves te laten vloeien. In de programmabegroting 2022 is daartoe, in de jaren dat de begrotingsruimte dit toeliet, reeds een bedrag van € 600.000 aan de algemene reserve toegevoegd. Dit bedrag is verhoogd naar € 1.000.000 en ook voor 2023 en 2026 toegepast.

Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

Stand gemeentefonds (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
Kadernota 2023-2026	52.100	53.323	54.092	52.438
Mutatie Meicirculaire	3.781	4.754	6.043	4.396
Stand gemeentefonds na meicirculaire	55.881	58.077	60.135	56.834

Op 1 juni 2022 is de meicirculaire 2022 gepresenteerd. De meicirculaire is gebaseerd op de Voorjaarsbesluitvorming van het Rijk. Deze circulaire is de ingewikkeldste sinds 20 jaar omdat het de herverdeling van het gemeentefonds bevat en de mutaties naar aanleiding van de Voorjaarsnota van het Rijk. Voor onze gemeente bevatte de circulaire de volgende mutaties:

Mutaties meicirculaire x €1.000	2023	2024	2025	2026
Accresontwikkeling	3.350	4.727	6.151	4.522
Schrappen van de oploop opschalingskorting (verschil met eerdere raming)	-27	-30	-38	
Jeugdzorg	403			
Eigen bijdrage huishoudelijke hulp			-134	-143
Extra capaciteit BOA's	34	34	34	34
WOZ waardering en aanpassing rekentarieven	-137	-137	-138	-138
Participatie	123	129	137	90
Voogdij/18+	34	35	36	37
Overige	1	-4	-5	-6
Totale mutaties meicirculaire	3.781	4.754	6.043	4.396

Accres ontwikkeling (incl. Herverdeeleffect, uitnamen volkshuisvestingfonds en woningbouw impuls)

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt nu nog voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Volgens het systeem van "trap op, trap af" (oftewel normeringssystematiek) hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van het gemeentefonds.

Vanaf 2026 zal het gemeentefonds niet langer meer volgens de normeringssystematiek geïndexeerd worden. Er zal geen volume accres (compensatie van de bevolkingstoename en reëel accres) meer berekend worden, alleen nog een nominaal accres voor de loon- en prijsontwikkelingen. Vanaf 2026 is het accres vastgezet op een plus van € 840 miljoen bovenop de stand van de miljoenennota 2022.

De accressen zijn tot en met 2025 hoger bijgesteld ten opzichte van de maartbrief. Het vastzetten van het accres voor 2026 betekent een nadeel ten opzichte van 2025.

Voor de voeding van de specifieke uitkeringen Volkshuisvestingfonds en Woningbouwimpuls wordt in de jaren 2023 t/m 2025 per fonds, per jaar € 125 miljoen onttrokken aan het accres.

Invoering nieuwe verdeling gemeentefonds

De invoering van de nieuwe verdeling van het gemeentefonds vindt plaats per 1 januari 2023. In deze meicirculaire is het herverdeeleffect (op basis van uitkeringsjaar 2022) voor onze gemeente definitief vastgesteld op € 88 per inwoner negatief. Op de definitieve stand van de herverdeeleffecten is het ingroeipad gebaseerd. Het ingroeipad wordt beperkt tot 3 jaar, t/m 2025, op maximaal € 37,50 per inwoner. Ter compensatie van het overige nadeel ontvangen we een suppletie-uitkering. Naar aanleiding van de evaluatie van het nieuwe verdeelstelsel zal besloten worden over het verdere verloop van het ingroeipad (vanaf 2026) en hoe de suppletie-uitkering van dan nog € 1.605.347 afgebouwd wordt.

Lagere apparaatskosten (Opschalingskorting)
Het kabinet heeft besloten, net als voor 2020 t/m 2022, ook de oploop van de opschalingskorting voor 2023 t/m 2025 incidenteel te schrappen. Vanaf 2026 geldt vooralsnog, zoals voorzien, een korting van in totaal € 975 miljoen cumulatief. Het is aan een nieuw kabinet om te besluiten over de opschalingskorting voor 2026 en verder. Naar aanleiding van de Maartbrief was hiervoor al een raming opgenomen. Het gepresenteerde bedrag is het verschil tussen de raming naar aanleiding van de Maartbrief en het definitieve bedrag uit deze circulaire.

Jeugdzorg (landelijk coalitieakkoord)
Ter compensatie van de tekorten in de jeugdzorg wordt in 2023 incidenteel € 1,454 miljoen ter beschikking gesteld. In de kadernota 2023 is al een indicatief bedrag opgenomen voor 75% van deze extra middelen voor de gemeente Vught.
Bij het afsluiten van de hervormingsagenda wordt besloten over de extra middelen voor 2024 en verder. Het advies van de Commissie van Wijzen vormt het uitgangspunt. Omdat de uitkomsten van de Hervormingsagenda nog onzeker zijn is voor 2024 en verder 75% van het landelijke geraamde extra bedrag verwerkt in onze berekeningen.

Eigen bijdrage huishoudelijke hulp (landelijk coalitieakkoord)
In het landelijk coalitieakkoord is opgenomen dat het kabinet werkt aan een aanpassing van de eigen bijdrage voor huishoudelijke hulp Wmo. De aanpassing dient vanaf 2025 te leiden tot een taakstellende besparing van € 95 miljoen. De gemeentefonds uitkering wordt vanaf 2025 met dit bedrag verlaagd.

Extra capaciteit Buitengewoon opsporingsambtenaren (Boa's)
Boa's zijn de in de afgelopen jaren steeds meer taken gaan uitvoeren. Deze middelen zijn bestemd voor (extra) capaciteit van BOA's in de openbare ruimte.

Waardering Onroerende Zaken (WOZ) waardering en aanpassing rekentarieven
De marktontwikkeling van de WOZ-waarden wordt niet helemaal teniet gedaan door de aangepaste rekentarieven in de berekening van het gemeentefonds. De marktwerkingen bij woningen tussen 1 januari 2021 en 1 januari 2022 wordt geschat op 13,5% en voor niet-woningen op 1%.

Participatie
Naast de loon- en prijsstijging wijzigt dit bedrag door actualisatie van de verdeling van Wet sociale werkvoorziening (Wsw)-middelen. Daarnaast worden vanaf 2023 de budgetten van Nieuw Wajong en Nieuw begeleiding vanuit de integratie uitkering overgeheveld naar de algemene uitkering.

Voogdij 18+
Vanaf 2023 worden alle middelen voogdij 18+ voor onze gemeente overgeheveld vanuit de integratie uitkering naar de algemene uitkering.

Overige
Hieronder zijn verschillende mutaties van < € 15.000 bij elkaar opgeteld:
- Inburgering: leerbaarheidstoets.
- Valpreventie bij ouderen.
- Versterking dienstverlening gemeenten: systeemleren.
- Armoedebestrijding kinderen.

Aandachtspunten, ontwikkelingen en onzekerheden

- Het accres is berekend op de nu geldende afspraken. Er wordt nog gesproken over het vastzetten van het volumedeel van het accres t/m 2025. Dit kan leiden tot aanpassingen van het accres.
- In deze berekening is geen aframing voor onderuitputting geraamd, In de kadernota is naar aanleiding van de Maartbrief wel een afslag voor onderuitputting geraamd.
- Het ingroeipad voor het nadeel met betrekking tot de herverdeling van het gemeentefonds is voor 2026 en verder gelijk gehouden aan het nu bekende maximale herverdeeleffect na 3 jaar : € 37,50 per inwoner. Naar aanleiding van de evaluatie van het nieuwe verdeelstelsel zal besloten worden over het verdere verloop van het ingroeipad (vanaf 2026) en hoe de suppletie-uitkering , dan nog € 1.605.347, verder afgebouwd wordt. Dit kan nog leiden tot nadelige mutaties.
- Voor gemeenten met een beperkte financiële draagkracht en een lage economische status en voor krimpgemeenten geldt een aangepast ingroeipad voor het nadeel met betrekking tot de herverdeling van het gemeentefonds. Het verschil dat hierdoor ontstaat zal later nog verwerkt moeten worden en kan ook voor ons leiden tot een negatieve mutatie.
- Ondanks dat de afrekening onderuitputting BCF voor 2021 hoger is uitgevallen, is in de meerjarenbegroting jaarlijks € 125.000 geraamd voor de onderuitputting BCF.
- Omdat de uitkomsten van de Hervormingsagenda Jeugd nog onzeker zijn, is voor 2024 en verder 75% van het landelijke geraamde extra bedrag voor Jeugdzorg, berekend op basis van het nieuwe verdeelmodel, verwerkt in onze berekeningen.
- Over de resterende middelen voor de uitvoeringskosten klimaatakkoord vinden nog gesprekken plaats tussen onder andere VNG, IPO en het Rijk. Deze zullen eventueel later nog toegevoegd worden aan de gemeentefondsuitkering.
- Voor de transitiekosten in aanloop naar de invoering van de Omgevingswet worden bij de septembercirculaire 2022 middelen toegevoegd aan onze gemeentefondsuitkering. In de meicirculaire is een indicatie gegeven van € 294.324 voor onze gemeente. Dit is nog niet verwerkt.
- Voor de noodzakelijke voorbereidingen die getroffen moeten worden voor de inwerkingtreding van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) ontvangen we een bijdrage in 2022 en vanaf 2023 een jaarlijkse bijdrage voor het uitvoeren van de Wkb-take. Deze bedragen worden in de septembercirculaire verwerkt. In deze meicirculaire is een indicatie gegeven van de bedragen per jaarschijf voor onze gemeente : 2022 € 46.368 en 2023 en verder € 19.688 per jaar. Deze bedragen zijn nog niet verwerkt.

Lokale heffingen

De toelichting is opgenomen in de paragraaf Lokale heffingen.

Treasury

Treasury	Begroting			
(x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
Financieringsresultaat	-389	-357	-675	-1.458
Dividend	-35	-36	-37	-38
Kosten betalingsverkeer	18	19	19	20
Totaal programma	**-406**	**-375**	**-694**	**-1.477**

Financieringsresultaat

Het financieringsresultaat bestaat uit het verschil tussen de daadwerkelijk te betalen en te ontvangen rente en de aan de programma's toegerekende rente. Het verschil tussen de werkelijk betaalde rente en de via het omslagpercentage doorberekende rente aan de programma's wordt verantwoord (renteresultaat) onder de algemene dekkingsmiddelen.

Per saldo werd en wordt de werkelijk betaalde rente verantwoord. Zie paragraaf 3.3. voor een uitgebreide toelichting hierop.

Dividend

Het dividend heeft betrekking op de aandelen BNG die in bezit zijn.

Kosten betalingsverkeer

Onder de post financiering en belegging worden zowel de interne als externe kosten van het betalingsverkeer verantwoord.

Vennootschapsbelasting (VpB)

Gemeenten zijn belastingplichtig voor activiteiten die vallen onder het regime van de vennootschapsbelasting (vpb). Het betreft over het algemeen activiteiten waarbij in concurrentie wordt getreden en waar winst wordt beoogd of verwacht.
Er is een inventarisatie gemaakt van mogelijke vennootschapsbelastingplichtige activiteiten. Hieruit blijkt dat binnen onze huidige activiteiten enkel de grondexploitatie onder de VpB valt.

Eventuele fiscale winsten kunnen gecompenseerd worden met verwachte fiscale verliezen in de komende jaren. De meerjarige vennootschapsbelastinglast heeft betrekking op de grondexploitatie Den Hoek.

Overige baten en lasten

Overige baten en lasten	Begroting			
(x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
Stelpost herindeling	0	39	90	87
Nieuwe projecten	41	42	43	44
Onvoorzien college	71	72	73	73
Totaal programma	**112**	**153**	**207**	**205**

Herindeling
Voor de inbreng van de exploitatiebegroting van Helvoirt is in de raad van januari 2021 een voorstel behandeld. Hierbij is het saldo van de verwachte baten en lasten als budgetruimte opgenomen in de exploitatie. Hiermee kunnen in de startfase onverwachte zaken, met een financiële component, opgelost worden.

Nieuwe projecten
Voor de al bekende en geplande (ruimtelijke) projecten zijn uren en middelen in de begroting opgenomen. We constateren dat er zich telkens onverwachte ontwikkelingen voordoen en er vragen komen vanuit het maatschappelijk veld. Voor de behandeling hiervan zijn geen middelen geraamd. Om toch aan deze vraag tegemoet te kunnen komen is hiervoor een budget opgenomen.

Onvoorzien college
Dit bedrag kan door het college worden ingezet bij onvoorziene omstandigheden.

Paragrafen

3.1 Algemeen

In de paragrafen brengen we onderwerpen, die versnipperd in de begroting staan, bij elkaar in beeld. Het gaat om belangrijke informatie die inzicht geeft in de financiële positie van de gemeente, de beheersmatige aspecten en de risico's. De paragrafen zijn bedoeld om extra informatie te geven over de middelen die wij inzetten om ons beleid te realiseren.
De Financiële verordening schrijft voor dat de paragrafen een aantal onderwerpen behandelen en voldoen aan een aantal kwaliteitseisen. Hieronder zijn deze per paragraaf weergegeven.

Weerstandsvermogen en risicomanagement

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing bevat een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, de risico's en het beleid hierop.
Voldoende weerstandscapaciteit stelt de gemeente in staat om - bij een risicoscenario - haar schuldverplichtingen te kunnen blijven nakomen zonder dat de uitgaven en de investeringen voor de noodzakelijke publieke voorzieningen in de knel komen.

Financiële positie

De voorgeschreven paragraaf met kengetallen geeft inzicht in de financiële positie. Zo zegt de hoogte van de schuld meer over de financiële positie van een gemeente dan de hoogte van de reserves. Met lenen neemt een gemeente als het ware een voorschot op de toekomst. Hoe hoger de schulden, hoe meer toekomstige inkomsten moeten worden vastgelegd voor de betaling van rente en aflossingen.
Voor een gezonde financiële huishouding is het belangrijk het geheel van deze kengetallen te beheersen.

Risico-inventarisatie

In deze paragraaf beantwoorden we de vraag of de financiële positie van Vught toereikend is om de financiële gevolgen van risico's op te vangen.
Er is een inventarisatie van de weerstandscapaciteit en de risico's opgenomen. Samen geven ze een beeld van ons weerstandsvermogen.
Tevens geven we een toelichting op ons risicobeleid en zijn financiële kengetallen, gebaseerd op verslagleggingsregels. Er is ook een beoordeling opgenomen van de verhouding tussen de financiële kengetallen en de financiële positie.

Het richtinggevend kader van ons financieel beleid is gebaseerd op het bestuursakkoord:
Meer risico's maar wel beargumenteerd en goed overwogen. Met de financiële verordening en de beleidsnota's Activering- en afschrijvingsbeleid, Reserves en voorzieningen en de nota Overhead en kostenverdeling zijn onze financiële kaders actueel.

Inzicht in de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit is noodzakelijk om het weerstands- vermogen te beoordelen. We willen weten of we in staat zijn om optredende risico's op te vangen zonder dat de publieke taken en voorzieningen in de knel komen.
De weerstandscapaciteit is het geheel van middelen waaruit we tegenvallers, die onverwacht en substantieel zijn, bekostigen. Het weerstandsvermogen drukt de relatie uit tussen de aanwezige weerstandscapaciteit en de risico's.

We hebben een incidentele en structurele weerstandscapaciteit. De eerste is bedoeld om eenmalige tegenvallers op te vangen zonder dat we (het niveau) van onze publieke taken en ons beleid aanpassen. De

structurele weerstandscapaciteit betreft middelen die we permanent kunnen inzetten voor tegenvallers in de lopende exploitatie.
Incidentele weerstandscapaciteit:
- Algemene reserve
- Bestemmingsreserves
- Stille reserves

Structurele weerstandscapaciteit:
- Onbenutte belastingcapaciteit
- Post onvoorzien

Feitelijk zijn alleen de Algemene reserve en de reserve Grondexploitatie in te zetten als afdekking van algemene risico's. De bestemmingsreserves zijn dat niet, omdat deze middelen, zoals de naam al zegt, door de raad volledig zijn bestemd en niet op een andere wijze kunnen worden besteed.

Financiering
In de paragraaf financiering bij de begroting en de jaarstukken neemt het college, naast het beleid ten aanzien van het risicobeheer van onze financieringsportefeuille, op:
a. de liquiditeitsplanning en de financieringsbehoefte;
b. de rentevisie;
c. de kasgeldlimiet;
d. de renterisico norm.

Lokale heffingen
We doen hier verslag van de opbrengsten per lokale heffing, het beleid**,** het volume en het bedrag aan kwijtscheldingen, de kostendekkendheid van de riool- en de afvalstoffenheffing en de (ontwikkeling van de) lokale lastendruk.

Onderhoud kapitaalgoederen
In de paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen' staan het beleidskader en de financiële consequenties hiervan voor wegen, openbare verlichting, riolering (incl. water), groen en bomen, speelvoorzieningen, Verkeers- en vervoersplan (incl. parkeren), civieltechnische kunstwerken en gebouwen. Hierbij nemen we ook op:
a. de voortgang van het geplande onderhoud;
b. de omvang van het achterstallig onderhoud.

Bedrijfsvoering
In de paragraaf bedrijfsvoering bij de begroting en de jaarstukken neemt het college in ieder geval op:
a. de ontwikkeling van het ziekteverzuim;
b. opbouw en ontwikkeling van het personeelsbudget;
c. stand van zaken informatisering en automatisering;
d. stand van zaken planning & control;
e. stand van zaken interne controle;
f. onderzoek doelmatigheid en doeltreffendheid, bedoeld in artikel 213a Gemeentewet.

Grondexploitatie
De paragraaf 'grondexploitatie' gaat in op de uitvoering van de nota grondbeleid en zoomt in op de belangrijkste financiële ontwikkelingen zoals verlies/winstverwachtingen, winstnemingen, de verwerving van gronden en dergelijke en de relaties van het grondbeleid met de programma's.

Verbonden partijen
Bij de begroting en de jaarstukken neemt het college in de paragraaf 'verbonden partijen', de onderdelen op grond van artikel 15 van het 'Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten' op, en daarnaast, per partij, de bestuurlijke vertegenwoordiging (zeggenschap).

3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

3.2.1 Beleidsuitgangspunten weerstandscapaciteit en risico's

3.2.1.1 Risicomanagement

Risicomanagement omvat het proces van risicobeheersing en risico-inventarisatie. In Vught is risicomanagement niet als een zelfstandig proces ingericht. Dit is een keuze die samenhangt met de omvang van de gemeente. In onze bedrijfsprocessen doen we natuurlijk wel aan risicomanagement. Er is aandacht voor bij de inrichting van onze werkzaamheden en bij de interne controles is het onderdeel van het controleplan. Ook bij de opleiding en training van medewerkers is er aandacht voor. We steunen op aspecten als houding en gedrag, open communicatie, kennis van medewerkers en integraal werken.

3.2.1.2 Risicobeheersing

Beleidsuitgangspunten

Bij het beheersen van risico's treffen we maatregelen om deze te verminderen of we kiezen ervoor om ze te accepteren.
Een deel van de risico's dekken we af door verzekeringen af te sluiten, voor een ander deel treffen we voorzieningen. Maar ook zorgen we voor een goed opleiding- en aannamebeleid van personeel, met aandacht voor risicobeheersing. De resterende risico's inventariseren we in deze paragraaf. Zo ontstaat een gefundeerd beeld van de benodigde weerstandscapaciteit.

Weerstandscapaciteit

Met een financiële buffer kun je risico's opvangen en vergroten we onze weerstand. Of de gemeente in staat is de gevolgen van de risico's op te vangen zonder dat het beleid of de uitvoering daarvan in gevaar komt, wordt weergegeven door de 'weerstandscapaciteit'. We streven ernaar om onze weerstandscapaciteit op een waardeniveau te houden van 20% van de uitkering uit het gemeentefonds.

Realistische begroting

Ons financieel beleid is gericht op een realistische begroting: transparant met een mate van risico, mits goed beargumenteerd en benoemd. Dit uitgangspunt is onderdeel van de geactualiseerde risico-inventarisatie.

Verzekeringen

Er zijn diverse verzekeringen afgesloten voor risico's door claims van derden en schadegevallen. We werken schade-preventief, bijvoorbeeld door voldoende onderhoud te plegen, het correct naleven van procedures en het goed afhandelen van bezwaarschriften met gebruik van een juiste motivatie. Risico's door achterstallig onderhoud zijn ondervangen door het opstellen van beheerplannen voor wegen, groen, verlichting, riolering, kunstwerken en speeltoestellen.

Voorzieningen

We hebben voorzieningen getroffen voor risico's en verplichtingen, waarvan we weten dat die zich voordoen en die we kunnen kwantificeren. Zo zijn er voorzieningen voor verplichtingen (pensioen, wachtgeld, grondexploitatie), onderhoud (gebouwen, openbare verlichting en kunstwerken) en voor de afvalstoffen en riolering.

Grondexploitaties
Elk plan binnen de grondexploitatie heeft zijn eigen exploitatie, met eigen baten en lasten. Voor verwachte tekorten zijn voorzieningen getroffen. Overige risico's vangen we op binnen de reserve grondexploitatie. De hoogte van deze reserve is berekend aan de hand van risicoanalyses van de planexploitaties.
Jaarlijks actualiseren we de plannen in het 'Uitvoeringsprogramma grondexploitatie' en de hierin opgenomen risico-inventarisatie. Uit het Uitvoeringsprogramma grondexploitatie blijkt dat de stand van de reserve grondexploitatie toereikend is om de risico's te dekken.

3.2.2 Risico-inventarisatie

De risico-inventarisatie geeft een aantal geïdentificeerde risico's, die voldoen aan de volgende criteria:
- onzekerheden met grote financiële gevolgen;
- waarvan de kans reëel is dat de risico's zich voordoen; en
- waarvoor de oorzaken niet door de gemeente kunnen worden beïnvloed of waarvoor de gemeente (nog) niet in staat is geweest om passende beheersingsmaatregelen te treffen;
- risico's die niet zijn afgedekt door verzekeringen of voorzieningen.

In deze paragraaf wordt de inventarisatie van de belangrijkste risico's weergegeven. Dit zijn de risico's waarvan we als organisatie op dit moment kunnen inschatten dat ze zich wellicht gaan voordoen. Risico's lopen in de uitvoering van ons werk is niet altijd te voorkomen. Wel zorgen we voor een goede administratieve organisatie. Dit is de basis voor het voorkomen van risico's. Het systeem van risicomanagement wordt toegelicht in de Nota weerstandsvermogen en risicomanagement.

Een risico-inventarisatie bevat altijd subjectieve aannames. De inschatting van de kansen en omvang is tijdsgebonden, waarbij het inzicht afhankelijk is van onzekere toekomstige factoren.
Sommige risico's worden voor 2 of 3 jaar meegenomen. Dit is nodig omdat het in sommige gevallen niet mogelijk is direct maatregelen te treffen om risico's op te vangen of ze te verwerken in de meerjarenbegroting.

Risico-inventarisatie	Risico	Realisatie	
	Bedrag p/jaar	Aantal jaar	Totaal risico
Renteontwikkeling	450	3	1.350
Jeugdwet	400	2	800
Wmo, grote woningaanpassingen	120	2	240
Wmo	200	2	400
Participatiewet	90	2	180
Stadsgewest renterisico	1.000	1	1.000
Strategische, operationele risico's			2.500
Totaal risico's			**6.470**
Na risicofactor	**75%**		**4.853**
Rijksinfra N65 en PHS (risicofactor reeds toegepast			3.500
Totaal benodigde reservecapaciteit			8.353

Renteontwikkelingen

De rentes zijn volop in beweging. Na jaren van stabiele lage rentes, zien we nu licht stijgende rentes. Omdat de nieuwe leningen tegen een hogere rente zijn en worden aangetrokken dan de gemiddelde rente van onze totale leningenportefeuille lopen we meer risico voor de leningen die we oversluiten. Het blijft de vraag welke gevolgen de economische ontwikkeling, inflatie, grondstoftekorten en de oorlog in Oekraïne heeft voor de renteontwikkeling. Rondom de renteontwikkeling gaan wij nog steeds uit van een

licht stijgende langlopende rente. Wanneer deze stijging groter is dan voorspeld, leidt dit tot extra financieringslasten. Naast de bestaande leningenportefeuille loopt de schuldpositie de komende jaren verder op door diverse investeringsprojecten, zoals Rijksinfra, Zuiderbos en de Lichtstraat. Wij verhogen het risico naar € 450.000 per jaar. Dit is gebaseerd op 1,5% rentestijging op te sluiten leningen van € 30 miljoen.

Jeugdhulp

Voor gemeenten zijn de risico's bij jeugdhulp groot. Gemeenten hebben een zorgplicht jeugd, terwijl de rijksmiddelen beperkt zijn. Met ingang van 2021 zijn wel in de gemeentefondsuitkering extra middelen beschikbaar gesteld. Dit ter compensatie van de tekorten die er bij de gemeenten bleken bij de uitvoering van deze taken.
In regionaal verband is een actieplan opgesteld in de vorm van transformatieopgaven jeugd en binnen Wegwijs+ zetten we extra in op preventie en kwaliteit in de dienstverlening. Dit ter voorkoming van stijgende kosten op langere termijn. Het beleid is gericht op tijdige signalering, de juiste hulp en preventie. Daarmee proberen we "zware", en dus dure, cliënten te voorkomen.

Echter, naast deze ontwikkelingen blijft de zorgvraag bij jeugdigen te stijgen. Het is de vraag en dus een risico of we in staat blijken om samen met onze regionale partners de afvlakking van de groei en het voorkomen van zwaardere zaken te realiseren. Daarnaast speelt ook de wijziging van de inkoop en de financiering van de jeugdzorg met ingang van 2022. Als gevolg daarvan is het momenteel moeilijk het benodigde budget voor 2023 in te schatten. Gelet op deze onzekerheden, de kans op verdere prijsstijgingen bij zorgaanbieders en de mogelijke toename van complexere en intensievere jeugdzorg houden we rekening met een jaarlijks risico van € 400.000 gedurende twee jaar.

Wet Maatschappelijke Ondersteuning

We nemen in tegenstelling tot voorgaande jaren geen risicoreservering op voor het abonnementstarief Wmo. Sinds 2019 is (landelijk) het abonnementstarief Wmo van toepassing. Dit zorgt voor een grote toename in het aantal aanvragen Wmo. Dit geldt vooral voor huishoudelijke hulp. In 2021 en de eerste helft van 2022 zien we echter dat de geleverde zorg per cliënt lager uitkwam dan begroot. Het risico is daarom niet meer opgenomen.
Daarnaast speelt het risico van grotere woningaanpassingen (> € 20.000). Deze laten zich niet begroten maar de kans bestaat wel dat deze gedurende het jaar noodzakelijk blijken te zijn.
Hiervoor nemen we een risico op van € 120.000 (3 grote woningaanpassingen van € 40.000) voor 2 jaar.

Wmo

Voor de nieuwe Wmo-taken werken we samen met onze collega-gemeenten in de Meierij. Voor 2022 is regionaal overeen gekomen dat we voor 50% solidair zijn in de kosten van de zorg en ondersteuning voor Zintuiglijk Gehandicapten. Voor 2023 en verder is dit niet meer van toepassing. Daar onze gemeente relatief veel zorginstellingen heeft voor inwoners met een zintuiglijke beperking, heeft het loslaten van die onderlinge solidariteit grote financiële consequenties. Dit betekent ook dat een onverwachte toename van deze zorg voor een groot deel bij onze gemeente terecht komt.
Daarnaast is met ingang van 2022 de inkoop en de financiering gewijzigd. Als gevolg daarvan was het bij het opstellen van deze begroting nog niet mogelijk om de effecten van de nieuwe inkoop en financiering qua benodigd budget te kwantificeren.
Gelet op deze ontwikkelingen nemen we een risicobedrag van € 200.000 op. Gelet op het meerjarige karakter nemen we deze voor 2 jaar mee.

Participatiewet

De afgelopen jaren zagen we als gevolg van de conjuncturele ontwikkelingen en de gerichte maatwerkaanpak van Wegwijs+ een daling van het aantal uitkeringsgerechtigden. Ook in 2021 was dit het

geval. In deze begroting en de meerjarenraming gaan we er van uit dat de subsidie van het Rijk toereikend is voor het verstrekken van deze voorzieningen.
De omvang van het macrobudget wordt echter ook bepaald door landelijke ontwikkelingen en voor onze gemeente geldt deels een vergoedingssystematiek waarbij we voor een tekort dat lager ligt dan 10% van de rijksbijdrage we zelf risicodrager zijn.
Gelet hierop houden we een marge / risico aan van € 90.000 gedurende twee jaar.

Stadsgewest
De ontwikkelingen rondom het Stadsgewest zijn nog niet afgerond. De afwikkeling van de stortplaats is in de loop van 2019 uitgesteld tot 2025. De ontwikkelingen blijven we nauwlettend volgen.

Het grootste risico is dat de provincie voor datum overdracht de rekenrente voor de bepaling van het doelvermogen verlaagt. De provincie is eenzijdig bevoegd om dit te doen. Naar aanleiding van een recente ALM studie kwam de provincie tot het besef dat een forse verlaging van de rekenrente (en daarmee een verhoging van het doelvermogen) nu de exploitanten hard zou treffen. Provincie en exploitanten zijn daarom tot een compromis gekomen waarbij de provincie de huidige rekenrente bevriest op het bestaande niveau (5,06%) en de exploitanten de stortplaatsen nog niet voor eeuwigdurende nazorg overdragen aan de provincie. Deze afspraak geldt voor de periode tot de volgende ALM-studie, dus tenminste 5 jaar.
Een toekomstige verlaging van de rekenrente met 1 procent betekent dat het af te dragen doelvermogen met ± 48% stijgt. Uitgaande van € 14 miljoen en een aandeel van de gemeente Vught van 7,43% betekent dit een risico van ± € 0,5 miljoen per procent daling van de rekenrente. Het risico wordt geschat op 2% verlaging van de rekenrente (= € 1.000.000).

Rijksinfra
Binnen het programma Rijksinfra wordt rekening gehouden met risico's voor de gemeente Vught. Een risico analyse inclusief beheersmaatregelen is opgesteld en wordt periodiek ge-update. Lopende het project vallen risico's weg of komen er nieuwe risico's bij.
De ontwikkelingen ten aanzien van PAS vormen een risico voor het project. Indien dit risico zich voordoet betekent dit vertraging en daarmee hogere kosten. De meerjarige doorrekening van het project Rijksinfra is verlengd naar 2030. De ontwikkelingen in de rentestanden, grondstofprijzen, loonkostenontwikkelingen verhogen de risico's. Deels is hier rekening mee gehouden door extra kosten van € 2.600.000 te ramen. Voor de overige risico's verhogen we, ten opzichte van de jaarrekening 2021, het risicobedrag en stellen we die bij naar € 3.500.000.

Strategische en operationele risico's
Een aantal risico's zijn specifiek te identificeren en zijn hiervoor gekwantificeerd. Daarnaast lopen er door onze processen heen natuurlijk altijd dossiers die een incidentele tegenvaller kunnen opleveren. In zijn algemeenheid geldt dit voor de uitkering uit het gemeentefonds die jaarlijks schommelt.
Covid-19 heeft grote impact op de Nederlandse samenleving en ook op de gemeente Vught. Vanzelfsprekend hebben de getroffen maatregelen gevolgen voor de gemeente. Die gevolgen zijn op meerdere gebieden zichtbaar, zowel op het vlak van bedrijfsvoering als financieel. Daartegenover staat dat voor diverse kosten een compensatie van het Rijk ontvangen wordt. Op dit moment is die toereikend.
Op andere terreinen zien we wel diverse risico's. Denk hierbij aan de jeugdzorg, inflatie- en loonkostenontwikkeling, IHP en de verhitte arbeidsmarkt. Ook het taakveld energie, klimaat en milieu geeft grote uitdagingen. De huidige oorlog in Oekraïne zorgt er mede voor dat prijzen en energielasten verder onder druk komen staan.
Op alle bovenstaande onderdelen gelden onzekerheden. Hiervoor nemen we een extra bedrag op. We verhogen het bedrag bij de risico-inventarisatie naar € 2.500.000.

Risicofactor

Een ***risico*** is een onzekere ongewenste gebeurtenis waardoor het realiseren van de organisatiedoelstellingen en -strategie in gevaar komt. Bij een risico is er dus sprake van een ***kans*** op een ongewenste gebeurtenis. De kans dat ál deze risico's zich voor de volledige omvang voordoen is klein. De benodigde reservecapaciteit wordt daarom op 75% van deze risico's gesteld.

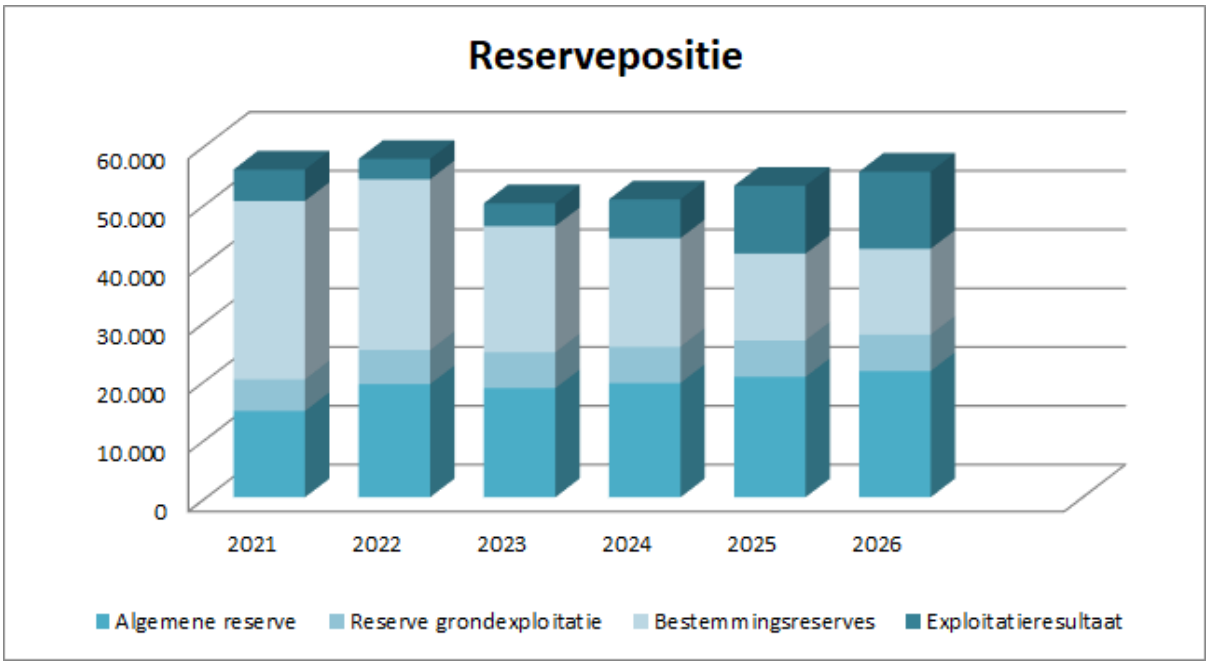
Bij ieder risico is gekeken naar het mogelijke schadebedrag en de kans dat het risico zich voordoet. Het gaat hier om risico's die niet anders te ondervangen zijn dan door het aanwenden van weerstandscapaciteit. Risico's die binnen de exploitatie worden opgevangen, waar een risicovoorziening voor is ingesteld of (reguliere) risico's waarvoor verzekeringen zijn afgesloten, hebben geen financiële consequenties en maken daarom geen deel uit van deze paragraaf. Voor risico's met een kans groter dan 75% zal een voorziening getroffen worden. Tot slot is nog goed om op te merken dat de inventarisatie van de risico's een momentopname betreft. Het is een statisch overzicht van risico's die tijdens het opstellen van deze paragraaf in beeld waren.

3.2.3 Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat volgens de regels uit de reservepositie, de onbenutte belastingcapaciteit, de post onvoorzien en de stille reserves.

Het eigen vermogen in de vorm van reserves geeft het verschil aan tussen bezittingen minus schulden. De reserves geven weer welk deel van de totale bezittingen met eigen vermogen is gefinancierd. Een reserve betekent dus niet dat deze middelen op de bankrekening staan.

Investeringen worden gedeeltelijk met eigen vermogen en met vreemd vermogen gefinancierd. Over het deel dat met vreemd vermogen wordt gefinancierd moet rente worden betaald.

Eigen vermogen *x €1.000*	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Algemene reserve	14.697	19.257	18.572	19.442	21.988	22.988
Reserve grondexploitatie	5.386	5.809	6.115	6.177	6.204	6.204
Bestemmingsreserves	30.342	29.049	21.461	18.484	14.771	14.601
Exploitatieresultaat	5.344	3.463	3.887	6.597	10.049	11.612
Totaal	**55.769**	**57.578**	**50.036**	**50.700**	**53.012**	**55.406**

Eind 2023 bedraagt het aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen (de solvabiliteitsratio) 32%..Het grootste deel van ons vermogen is dus extern gefinancierd. Eind 2023 is er ruim € 50 miljoen aan reserves beschikbaar. Hiervan betreft circa € 21 miljoen bestemmingsreserves.
De toename van de reserves ten opzichte van de vorige begroting is veroorzaakt door de uitgestelde betalingen aan PHS en een meerjarig positief begrotingssaldo. Dit heeft een direct gevolg voor de ontwikkeling van de solvabiliteitspositie.

De verkoop van vastgoed is grotendeels bestemd voor de bestemmingsreserve Rijksinfra. Een ander deel is op basis van eerdere raadsbesluiten gereserveerd voor de bestemmingsreserve Accommodatiebeleid, de bestemmingsreserve Moleneindplein en de Algemene reserve.

Weerstandsvermogen

In het kader van het weerstandsvermogen vormt vooral de algemene reserve de buffer voor het opvangen van de (toekomstige) risico's. De verwachte ontwikkeling van de algemene reserve ziet er als volgt uit:

Algemene reserve *(x € 1.000)*	
Saldo 31-12-2021	**14.697**
Bestemming jaarresultaat 2021	4.055
Mutaties 2022	
Verbetering financiële positie	600
Mobiliteitsvisie	-50
Zon- en windbeleid	-45
Gerealiseerd saldo eind 2022	**19.257**
Mutaties begroot na 2022	
Frictiekosten Omgevingswet	-240
Verhuiskosten Zuiderbos	-50
Verbetering financiële positie	4.000
Zon- en windbeleid	-105
Verkoop Pepereind	126
Vorming reserve verduurzaming gemeentelijke gebouwen	-1.000
Vorming Fonds Lokale solidariteit	-500
Terugstorting in Algemene reserve	1.500
Verwachte saldi 2023-2026	pm
Nog besteedbaar	**22.988**

Aan te houden buffer *(bedragen x 1.000)*	
Buffer 20% uitkeringen gemeentefonds	11.175
20 % Algemene, decentralisatie en integratie uitkeringen	
Totaal aan te houden buffer	11.175
Vrije ruimte	**11.813**

De algemene reserve en bestemmingsreserves zijn geen geld. Voor het betalen van investeringen of het doen van exploitatie uitgaven moet er geld op de bankrekening staan of worden geleend. Ook als deze uitgaven worden gedekt uit reserves. Aanwending van de reserves heeft dan ook negatieve gevolgen voor de rentelasten.

Wel is het mogelijk om investeringen ten laste van de reserves af te schrijven zodat de toekomstige exploitatie niet met afschrijvingslasten wordt belast. Ook (incidentele) exploitatielasten kunnen met een bijdrage uit de reserves worden gedekt waardoor ze per saldo niet ten laste van het jaarresultaat komen. De algemene reserve kan dus dienen om incidentele tegenvallers te dekken. In dit kader wordt een minimum niveau aangehouden voor de algemene reserve voor de dekking van onverwachte tegenvallers. Hoe hoog dit niveau moet zijn is onderdeel van bestuurlijke afweging.

We hanteren de Ratio-exploitatie voor deze afweging:
Bij de *ratio exploitatie* wordt de benodigde weerstandscapaciteit gerelateerd aan de (te) ontvangen uitkeringen uit het gemeentefonds.
De omvang van de exploitatie is mede bepalend voor de risico's die we lopen. Om dit in beeld te brengen hanteren we als norm voor de benodigde weerstandscapaciteit 20% van de te ontvangen uitkeringen uit het gemeentefonds.

Beschikbare weerstandsvermogen

Het beschikbare weerstandsvermogen bestaande uit het niet bestemde saldo van de algemene reserve is berekend op € 22,98 miljoen. (Dit is ± € 720 per inwoner).

Uitkomst risicoratio op basis van de exploitatie

In de begroting 2023 is een bedrag van € 55,87 miljoen aan uitkeringen uit het gemeentefonds opgenomen 20% hiervan is € 11,1 miljoen.
De ratio exploitatie-omvang komt daarmee uit op 2,07 en wordt als ruim voldoende aangemerkt. Voor deze ratio willen we minimaal een voldoende scoren op basis van onderstaande tabel.

Ratio	Betekenis
> 1,2	ruim voldoende
1 – 1,2	voldoende
< 1,0	onvoldoende

Normering van de ratio vormt een goed hulpmiddel om de inzet van de algemene middelen te begrenzen.

3.2.4 Kengetallen

Het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) geeft richtlijnen ten aanzien van het opnemen van kengetallen. De kengetallen stellen de gemeenteraad in staat om de financiële positie van de gemeente te beoordelen. Met behulp van kengetallen kan het verloop van de financiële positie van de gemeente Vught over meerdere jaren worden beoordeeld. De wijze van het berekenen van de kengetallen is uniform

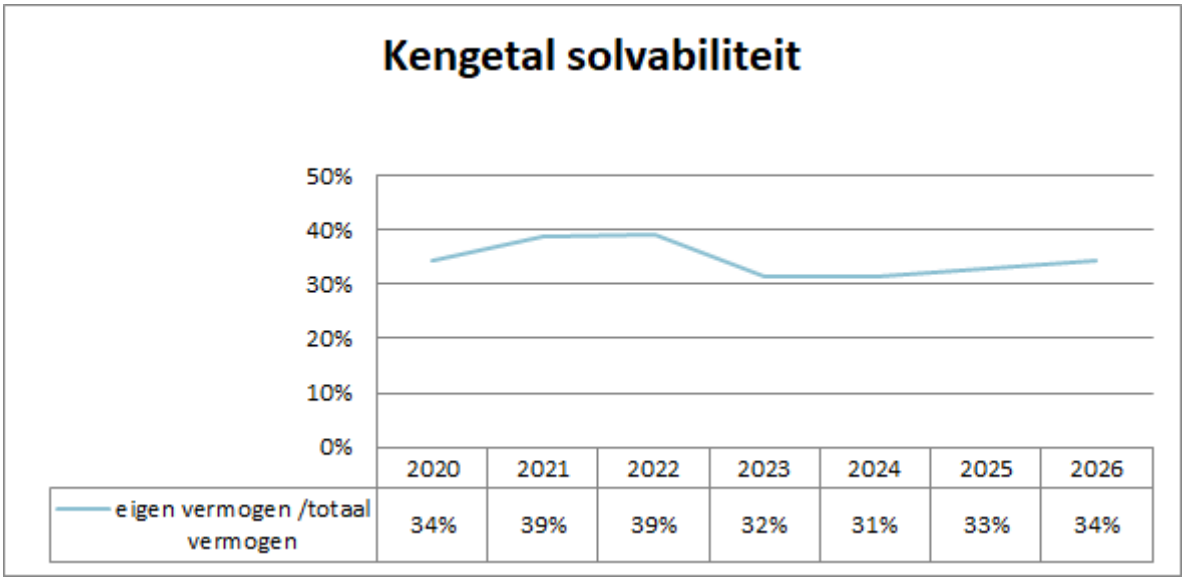
waardoor de financiële positie van de gemeente Vught kan worden vergeleken met die van andere gemeenten.

De kengetallen stellen de gemeenteraad in staat om de normen vast te stellen voor de sturing van de financiële positie via de meerjarenbegroting. De normen in hun onderlinge samenhang bepalen hoe risicovol het financieel beleid is dat gevoerd wordt. Een afweging die is voorbehouden aan de raad.
Met de kengetallen wordt de raad in staat gesteld het beleid te sturen en te monitoren ten aanzien van:

- De reservepositie;
- De schuldpositie;
- De wendbaarheid en de resterende belastingcapaciteit;
- Het risicobeleid.

Deze aandachtsgebieden vormen met de reëel en structureel sluitende meerjarenbegroting en de planning en control cyclus de pijlers voor de sturing van onze financiële positie.

Solvabiliteit

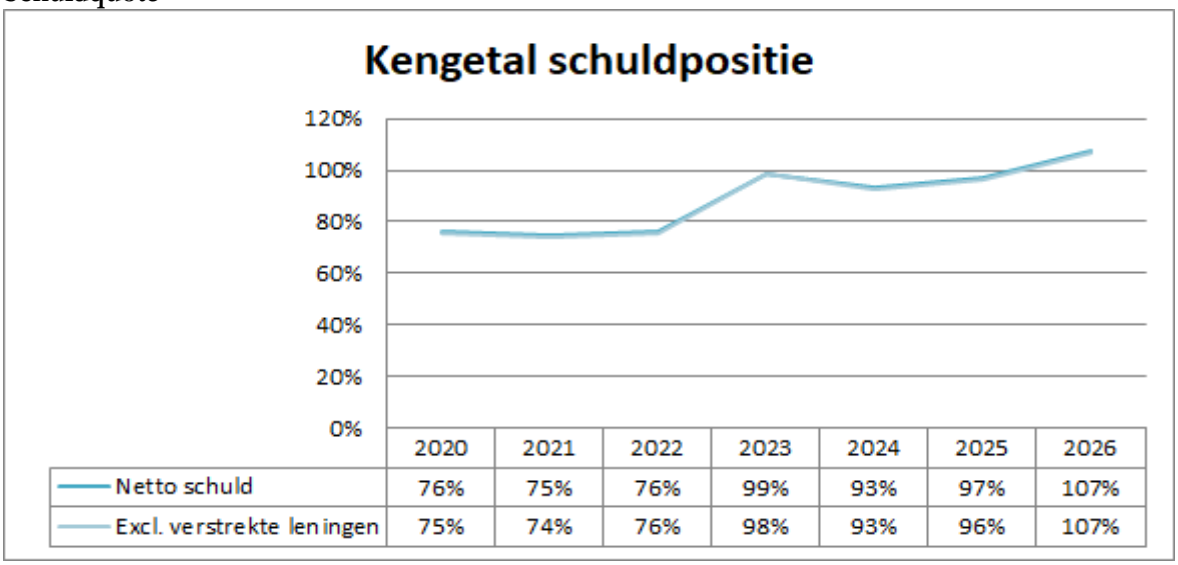

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin het bezit van de gemeente is afbetaald en in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het betreft het eigen vermogen uitgedrukt in een percentage van het balanstotaal.

Algemene normwaarden bruto schuld	Ratio solvabiliteit
Weinig tot geen schuld	> 80 %
Normaal	30% - 80%
Voorzichtigheid geboden	20% - 30%
Bezit zeer zwaar belast met schuld	0% - 20%

Als normaal wordt een ratio tussen de 30 en 80% beschouwd. Voorzichtigheid is geboden bij een ratio tussen de 20 en 30%.
De solvabiliteitsratio voor 2023 bedraagt 32% hetgeen betekent dat de gemeente de financiering van haar bezit relatief normaal met vreemd vermogen heeft gefinancierd. De solvabiliteitsratio wordt met name beïnvloedt door het meerjarige begrotingssaldo.

Schuldquote

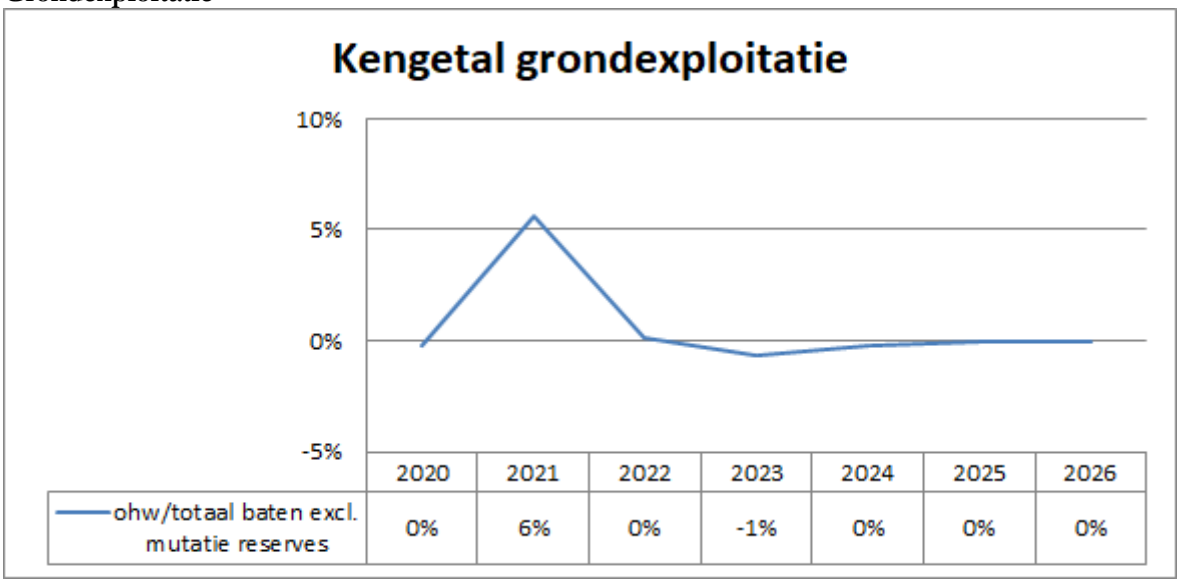
De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.
Hoeveel geleend kan worden is een politieke afweging. Als algemene norm geven we de volgende richtgetallen.

Algemene normwaarden schuldquote	Schuldquote
Normaal	0% -100%
Voorzichtigheid geboden	> 100%
Zeer hoge schuld	> 130%

Omdat bij verstrekte leningen er onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug worden betaald wordt ook de netto schuldquote gecorrigeerd voor leningen bepaald. Deze wijkt voor onze gemeente nauwelijks af van de netto schuldquote omdat we beperkt geld hebben doorgeleend.

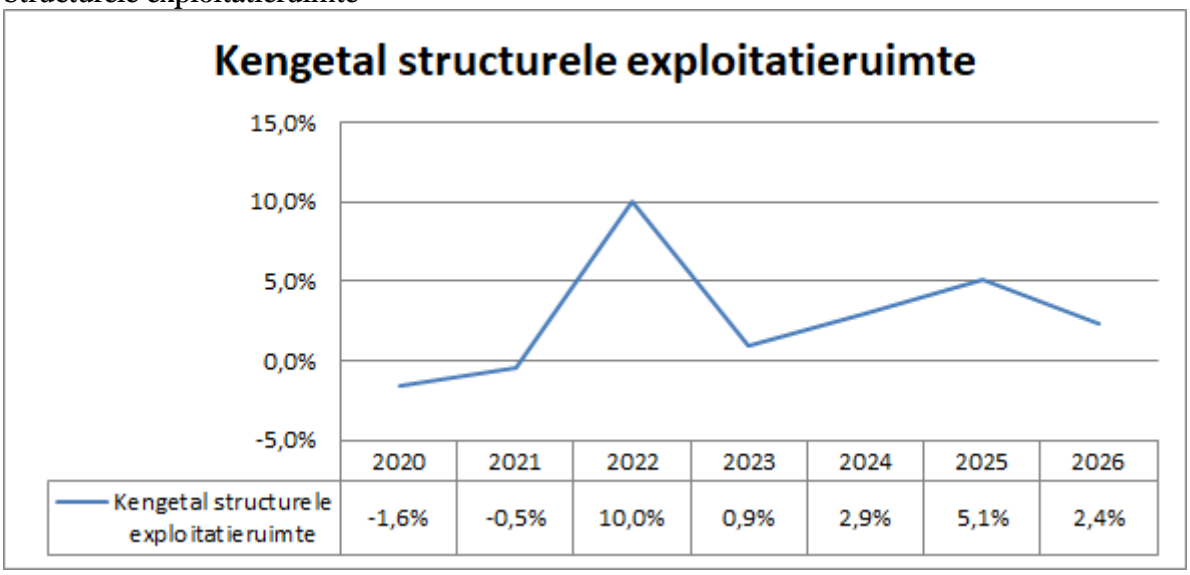
De nettoschuld positie neemt toe als gevolg van met name de betalingen aan het project Rijksinfra en de investeringen in de onderwijsgebouwen Zuiderbos en de Lichtstraat.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de in exploitatie genomen gronden zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop.

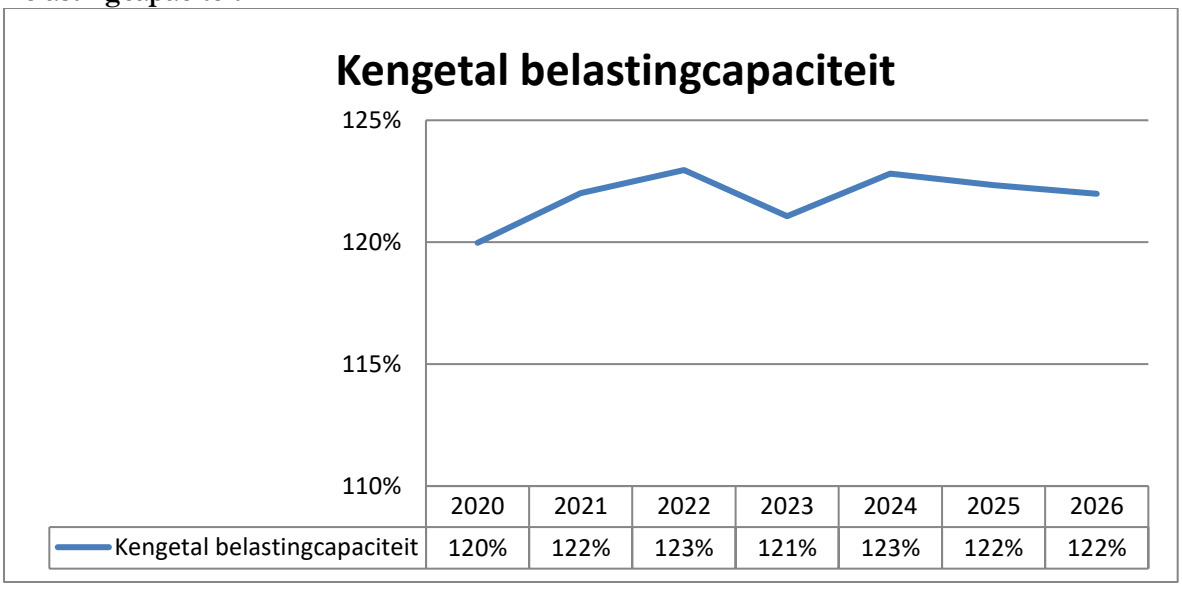
Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte er is om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.
Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten.
Bij incidentele lasten en baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten.

Op basis van het kengetal blijkt dat er beperkte structurele ruimte is om tekorten of extra lasten binnen de huidige begroting op te vangen. Dit past binnen ons beleid om strak te begroten. Indien nodig is er wel ruimte om het eigen beleid aan te passen en via ombuigingen ruimte vrij te maken.

Belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en de reinigingsrechten voor een woning met gemiddelde waarde in de gemeente. Deze cijfers worden voortaan ook in de jaarlijkse meicirculaire bekend gemaakt voor het jaar t-1.
Het kengetal belastingcapaciteit wordt berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in het begrotingsjaar te vergelijken met het landelijke gemiddelde in het jaar daarvoor.
Conclusie: de lokale lasten liggen in Vught op een relatief hoog niveau.
Voor de rioolheffing en afvalstoffenheffing hanteren we 100% kostendekkendheid.

Algemene conclusie financiële positie
In de meerjarenbegroting 2023 zijn er een aantal ontwikkelingen die onze financiële positie nadrukkelijk beïnvloeden:

- De grote bijdragen van Vught aan de projecten Rijksinfra, Zuiderbos en de Lichtstraat blijven, maar verschuiven wederom in de tijd.
- De ontwikkelingen in de uitkering van het gemeentefonds zorgen vooralsnog voor een positieve invloed door de forse accresontwikkeling. Tegelijkertijd betekent het vastzetten van het accres voor 2026 en het toepassen van de opschalingskorting een nadeel vanaf dat jaar. De herverdeling van het gemeentefonds is verwerkt in deze meerjarenbegroting.
- De inflatie stijgt substantieel en is toegepast conform de uitgangspunten in de Kadernota 2023-2026.
- De rente stijgt maar dit blijft beperkt. Ook hier baseren we ons op de uitgangspunten in de kadernota.
- We reserveren budgetruimte om de investeringen in onderwijshuisvesting en verduurzaming van gemeentelijke gebouwen te bekostigen.
- Ten laste van de begrotingsruimte is in deze meerjarenbegroting jaarlijks € 1.000.000 gereserveerd voor de verbetering van onze financiële positie.

Mede door bovenstaande ontwikkelingen zien we een positieve bijstelling in onze meerjarenbegroting en een verbetering van de financiële kengetallen solvabiliteit en de schuldpositie. Ook de reserveposities zijn voldoende.

Wij blijven de totale financiële positie kritisch volgen. De beperkte wendbaarheid van de begroting, de eerdere inzet van onze stille reserves en ontwikkelingen in het gemeentefonds vragen hierom.

Als we onze kengetallen afzetten tegen de normen zoals die gehanteerd worden in het kader van de "Houdbaarheidstest gemeentefinanciën" ontwikkelen de schuldpositie en de solvabiliteit zich acceptabel.

3.3 Financiering

3.3.1 EMU-saldo (EMU = Economisch en Monetaire Unie)

EMU *(x € 1.000)*	2022 primitief	2022 prognose	2023	2024
EMU- saldo	-13.981	-5.828	-19.087	-2.874

Gemeenten moeten in hun begroting een berekening opnemen van het zogenoemde EMU-saldo, en wel voor drie jaren: een raming voor het begrotingsjaar zelf (2023), een prognose voor het vorig begrotingsjaar (2022) en een raming voor het jaar volgend op het begrotingsjaar (2024).

De EMU-systematiek werkt op een andere manier dan het baten-lastenstelsel dat gemeenten moeten hanteren. Investeringen en uitgaven die worden gedekt uit reserves tellen bijvoorbeeld niet mee in de uitkomst in het baten-lastenstelsel, maar tellen wel door in het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben. Het EMU-saldo voor Vught voor 2023 komt uit op -19 miljoen euro. Het betekent dat in EMU-termen de uitgaven 19 miljoen euro hoger zijn dan de inkomsten.
Door investeringen en uitgaven ten laste van de reserves, met name als gevolg van de projecten Rijksinfra, Zuiderbos en de Lichtstraat, stijgt onze schuldpositie de komende jaren. Ons aandeel in het EMU-saldo is daardoor relatief gezien groot.

3.3.2 Financiering en de wet Fido

De richtlijnen en doelstellingen met betrekking tot de financieringsactiviteiten zijn vastgelegd in het treasurystatuut. Het wettelijke kader hiervoor vormt de Wet Fido (Wet Financiering Decentrale Overheden).
Treasury omvat alle activiteiten die zich richten op het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Doelstellingen treasurybeleid (mede uitgevoerd door NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)):
De treasuryfunctie van de gemeente dient tot:

- het zorgdragen van een tijdige beschikbaarheid van middelen door het verkrijgen en handhaven van toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
- het beschermen van gemeentelijke vermogens- en renteresultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's;
- het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
- het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet Fido respectievelijk de gemeentelijke kaders vastgelegd in het treasurystatuut.

Rentevisie
De verwachting is dat de rentetarieven op korte termijn licht stijgen en daarna stabiliseren. Dit geldt zowel voor de korte termijn rente als de lange termijn rente.
Wij houden de rente-ontwikkelingen nauwlettend in de gaten. De gemeente Vught staat voor grote financieringsopgaven in het kader van komende investeringsprogramma's (met name PHS en scholen).

Om een optimaal renteresultaat te behalen streven we door liquiditeitenbeheersing naar zo min mogelijk overtollige middelen. In 2023 en verder ontstaan voornamelijk tekorten. De tekorten financieren we

zoveel mogelijk kort. Op kasgeldleningen gelden lage rentes (tot voor kort zelfs negatief). Hierdoor maken we optimaal gebruik van de lage rentestanden. Zodra wettelijke grenzen overschreden dreigen te worden of zodra verwacht wordt dat de rente een structurele stijgende lijn zal vertonen, zal een langlopende lening aangetrokken worden.

Liquiditeitsplanning

Om geen ongewenste risico's te lopen en om een optimaal renteresultaat te behalen worden alle treasury activiteiten gebaseerd op een liquiditeitsplanning. De liquiditeitsplanning is onderverdeeld in kasstromen uit operationele, investering en financieringsactiviteiten en laat meerjarig het volgende beeld zien:

Kasstroomoverzicht					
x € 1.000	2022	2023	2024	2025	2026
exploitatiesaldo	3.463	3.887	6.597	10.049	11.612
overige liquiditeitsmutaties reserves/voorzieningen	14.715	-2.119	-13.506	-9.776	-9.658
bij: afschrijvingen	6.239	5.673	5.998	6.606	6.338
bij:mutaties werkkapitaal	1.873	3.193	705	-428	-181
kasstroom uit operationele activiteiten	**26.289**	**10.634**	**-207**	**6.451**	**8.111**
investeringen materiële vaste activa	-5.572	-18.284	-18.881	-9.325	-6.308
desinvesteringen materiële vaste activa	55	0	0	0	0
mutatie financiële vaste activa	6	180	9	0	0
kasstroom uit investeringsactiviteiten	**-5.511**	**-18.104**	**-18.872**	**-9.325**	**-6.308**
aflossing langlopende lening	-3.733	2.764	-3.957	-3.961	-3.965
kasstroom uit financieringsactiviteiten	**-3.733**	**2.764**	**-3.957**	**-3.961**	**-3.965**
Saldo 1 januari	500	500	500	501	502
mutaties in boekjaar	17.045	-4.707	-23.035	-6.835	-2.162
saldo 31 december	17.545	-4.207	-22.535	-6.334	-1.660
liquiditeitsbehoefte(langlopende lening)	**0**	**4.273**	**23.035**	**6.835**	**2.162**
saldo na aantrekken langlopende lening*	17.545	66	500	501	502
cumulatieve liquiditeitsbehoefte	**0**	**4.273**	**27.308**	**34.143**	**36.305**

* minimaal benodigde kaspositie kort wordt gesteld op € 500.000.

De langlopende leningen worden op de kapitaalmarkt gefinancierd.

Rentetoerekening

De rentelasten worden door middel van een rente omslagpercentage toegerekend aan de verschillende taakvelden.

Rentetoerekening	2023	2024	2025	2026
x € 1.000				
a. Externe rentelasten (korte en lange financiering)	1.377	1.335	1.269	1.204
b. Externe rentebaten	-2	-2	-2	-3
Saldo rentelasten en rentebaten	1.374	1.333	1.267	1.202
Toegerekende rente grexen/projecten	-126	-190	-420	-378
c2. Rente projectfinanciering	0	0	0	0

c3. Rentebaat doorverstrekte leningen	0	0	0	0
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	1.249	1.143	847	824
d1. Rente over eigen vermogen	0	0	0	0
d2. rente over voorzieningen	0	0	0	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	1.249	1.143	847	824
e. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	1.637	1.500	1.522	2.282
f. Renteresultaat taakveld treasury	**389**	**357**	**675**	**1.458**

Risicobeheer

In de wet Fido is een begrenzing opgenomen van kortlopende middelen die gemeente mogen opnemen, de zogenaamde kasgeldlimiet. De minister heeft de limiet vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal. Voor de gemeente Vught wordt de kasgeldlimiet geraamd op:

Kasgeldlimiet *x € 1.000*	2023	2024	2025	2026
Begrote lasten	99.687	98.976	92.657	88.658
Kasgeldlimiet	8.473	8.413	7.876	7.536

De renterisico-norm begrenst de rentegevoeligheid van de vaste schuldpositie van de gemeente. Het renterisico wordt bepaald door de som van het bedrag aan herfinanciering en het bedrag aan renteherziening op de vaste schuld. Het percentage is door de minister vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal. Maximaal mag dus 20% van het begrotingstotaal in enig jaar aan rentegevoeligheid onderhevig zijn. De gemeente Vught heeft 12 lineaire leningen uitstaan tegen vaste renten. Het totaal geleende bedrag bedraagt op 1 januari 2022 € 68,7 miljoen. Doordat er in gelijke delen wordt afgelost lopen we een beperkt renterisico.

	Berekening renterisiconorm *x € 1.000*	2023	2024	2025	2026
10	Begrote lasten	99.687	98.976	92.657	88.658
11	Het bij ministeriële regeling vastgesteld %	20%	20%	20%	20%
12	Renterisiconorm	19.937	19.795	18.531	17.732
	Berekening rente risico (x € 1.000)				
1a	Renteherziening op vaste schuld o/g	0	0	0	0
1b	Renteherziening op vaste schuld u/g	0	0	0	0
2	Renteherziening op vaste schuld (1a-1b)	0	0	0	0
3a	Nieuw aangetrokken vaste schuld	4.233	21.977	6.596	1.933
3b	Nieuw uitgezette vaste geldleningen	0	0	0	0
4	Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a-3b)	4.233	21.977	6.596	1.933
5	Betaalde aflossingen	3.957	3.961	3.965	3.969
6	Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	3.957	3.961	6.596	1.933
7	Renterisico op de vaste schuld (2+6)	3.957	3.961	6.596	1.933
8	Renterisiconorm	19.937	19.795	18.531	17.732
9a	Ruimte onder renterisiconorm (8-7)	15.980	15.834	11.935	15.799
9b	Overschrijding renterisiconorm (7-8)	0	0	0	0

Uit bovenstaande berekening blijkt dat ons renterisico onder de renterisiconorm blijft.

Schatkistbankieren

Alle decentrale overheden zijn verplicht hun overtollige middelen (middelen die niet onmiddellijk nodig zijn voor de publieke taak) in de schatkist aan te houden.

Om het dagelijks kasverkeer te vereenvoudigen is er een drempelbedrag dat buiten de schatkist mag worden gehouden. Het drempelbedrag is een gemiddeld saldo per kwartaal. Voor de komende jaren wordt dit voor onze gemeente geraamd op:

Drempelbedrag schatkistbankieren *x € 1.000*	2023	2024	2025	2026
Begrote lasten	99.687	98.976	92.657	88.658
Drempelbedrag	748	742	695	665

3.4 Lokale heffingen

Inleiding

De lokale heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de totale inkomsten binnen de gemeentelijke begroting. De paragraaf lokale heffingen, conform artikel 10 van het Besluit begroting en verantwoording voor gemeenten en provincies (BBV), biedt een overzicht van het beleid voor de lokale lasten. Deze paragraaf lokale heffingen bestaat uit:

3.4.1. Geraamde opbrengsten;
3.4.2. Beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
3.4.3. Overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen;
3.4.4. De lokale lastendruk;
3.4.5. Kwijtscheldingsbeleid.

De lokale heffingen zijn onder te verdelen in twee categorieën, namelijk belastingen en rechten. Belastingen zijn heffingen waar geen aanwijsbare tegenprestatie van de overheid tegenover staat. De lokale belastingen, o.a. de OZB en toeristenbelasting, zijn bijdragen in de algemene kosten van de gemeente en hebben een budgettaire functie. Heffingen zijn rechten en leges. De gemeente krijgt (maximaal) de kosten vergoed die ze zelf maakt. De totale opbrengst van deze heffingen mag niet meer zijn dan de totale kosten. De gemeenteraad bepaalt, door het vaststellen van de belastingverordeningen, welke belastingen de gemeente heft en welke heffingsmaatstaven en tarieven we hanteren.

De belangrijkste belastingen en heffingen in de gemeente Vught zijn:

- Onroerende-zaakbelastingen (OZB);
- Afvalstoffenheffing;
- Rioolheffing;
- Toeristenbelasting;
- Leges;
- Reclameheffing.

Daarnaast heffen we rechten zoals o.a. marktgelden en lijkbezorgingsrechten.

3.4.1 Geraamde opbrengsten

Totaaloverzicht opbrengsten belastingen, heffingen en retributies.

Heffingen *x € 1.000*	2021 realisatie	2022 begroot*	2023	2024	2025	2026
Onroerende zaakbelasting	9.144	9.380	9.734	10.104	10.489	10.834
Afvalstoffenheffing/reinigingsrechten	3.339	3.341	3.154	3.318	3.406	3.461
Rioolheffing	4.069	4.421	4.567	4.648	4.661	4.678
Toeristenbelasting	346	449	461	474	487	497
Totaal	**14.568**	**17.591**	**17.916**	**18.544**	**19.043**	**19.470**

**inclusief wijziging*

3.4.2 Beleid t.a.v. lokale heffingen

Uitgangspunt van het coalitieakkoord "Vernieuwd en vertrouwd" is dat de lastendruk niet onnodig toeneemt.

De opbrengsten van lokale heffingen worden beïnvloed door drie factoren: autonome ontwikkelingen, areaal (uitbreiding of krimp) en indexatie. Het uitgangspunt is dat wijzigingen in areaal leiden tot meer- of minderopbrengsten. Indexatie leidt tot meeropbrengsten. De te realiseren OZB opbrengst voor het jaar

t+1 wordt bepaald door de begrote opbrengsten in het jaar t te verhogen met de verwachte areaaluitbreiding én het inflatiepercentage. Deze laatste 2 kunnen afwijken van het voorgaande begrotingsjaar. Door het te delen door de actuele WOZ waarden ontstaat het tarief.
Het is vigerend beleid om autonome ontwikkelingen te compenseren.

Voor de afvalstoffenheffing, de rioolheffing, leges en lijkbezorgingsrechten wordt maximaal 100% kostendekking toegepast. De kosten bestaan uit de directe kosten en een opslag voor de overhead. De opslag voor overhead wordt meegenomen bij de tariefbepaling van de diverse heffingen. Hiervoor wordt binnen de Programmabegroting een consistente gedragslijn gehanteerd.

Overhead wordt toegerekend volgens de volgende formule:
(directe personele kosten taakveld(inclusief eventuele inhuur)/(totale personeelslasten alle taakvelden excl. Overhead)) x overhead = opslag

Voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing zijn de gebruikers belastingplichtig en is het tarief onder meer afhankelijk van inhoudelijke beleidskeuzes en het gewenste voorzieningenniveau.

De legesopbrengsten over het totaal van de verordening zijn, conform artikel 229b van de Gemeentewet, op basis van voorcalculatie niet hoger dan de lasten. Het totaal van de legesopbrengsten is wettelijk beperkt tot maximaal 100% kostendekkend. Kruissubsidiëring tussen de titels is niet verboden maar ook niet wenselijk omdat het dienstverlening betreft van verschillende aard.

De indexering van de leges is gekoppeld aan de stijging van de personele lasten.

Jaar	2022	2023	2024	2025	2026
Indexering OZB inflatie	1,5%	2,8%	2,8%	2,8%	2,0%
Indexering overige leges	3,3%	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%

3.4.3 Overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen

Onroerende Zaak Belastingen

De heffingsgrondslag voor de onroerende zaakbelastingen is de waarde zoals die in het kader van de Wet Waardering Onroerende Zaken jaarlijks wordt vastgesteld. Er zijn twee onroerende zaakbelastingen, de gebruikersbelasting voor niet-woningen en de eigenarenbelasting voor woningen en niet-woningen. Daarbij passen we de drie onderstaande uitgangspunten toe:

Autonome ontwikkelingen
Conform bestaand beleid worden autonome ontwikkelingen gecompenseerd bij de tariefbepaling.

Areaal
Areaalontwikkelingen leiden in het geval van uitbreiding tot meeropbrengsten en in het geval van krimp tot minderopbrengsten. Areaal heeft derhalve geen effect op de lastendruk.

Indexatie
Het meerjarig begrotingsperspectief leidt ertoe dat met ingang van 2023 de inflatiecorrectie van 2,8% wordt toegepast.

Verwacht wordt dat de WOZ-waarden voor woningen naar waardepeildatum 1-1-2022 een stijging laten zien. Voor niet-woningen verwachten we een marktontwikkeling rond de nullijn. De marktontwikkeling heeft geen effect op de uiteindelijk te realiseren OZB-opbrengsten omdat de gemiddelde waardestijging of -daling wordt verdisconteerd in de tarieven. Daarmee heeft dit ook geen effect op de lastendruk.
De marktontwikkeling heeft geen effect op de uiteindelijk te realiseren OZB-opbrengsten omdat waardestijging of -daling wordt verdisconteerd in de tarieven en daarmee heeft dit ook geen effect op de lastendruk.

Toeristenbelasting

Voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente Vught, door personen die niet als ingezetene met een adres in de gemeente in de basisregistratie personen staan ingeschreven, wordt toeristenbelasting geheven. De opbrengst van de toeristenbelasting maakt onderdeel uit van de algemene dekkingsmiddelen. Door de coronapandemie is het aantal overnachtingen in 2020 fors gedaald. De cijfers over het jaar 2021 zijn hoger dan verwacht. Het aantal overnachtingen was vanwege de aanhoudende coronacrisis lager ingeschat, op het niveau van 2020. Uit recente gegevens blijkt echter dat de coronacrisis nauwelijks meer invloed heeft gehad op het aantal overnachtingen in 2021. Tevens is het aantal overnachtingen in de categorie overige overnachtingen fors gestegen. Dit heeft te maken met het aantal B&B's in Helvoirt dat sinds 2021 onder de heffing van de gemeente Vught valt. Gelet op de structurele aard van de stijging in de jaren vóór de pandemie, en de komst van Helvoirt bij de gemeente Vught, is het de verwachting dat het aantal overnachtingen ook de komende jaren zal stijgen, een stijging zoals die in 2018 en 2019 al was ingezet.

De actuele tarieven Toeristenbelasting gelden met ingang van 2020. Het tarief per persoon/per overnachting is € 2,00 voor hotels en € 1,75 voor overige accommodaties.

Toeristenbelasting	2018	2019	2020	2021	2022 *
Aantal overnachtingen hotels	104.612	104.068	77.861	103.880	103.000
Aantal overnachtingen overige	33.181	54.909	35.711	101.168	101.000
Totaal	**137.793**	**158.977**	**113.572**	**205.048**	**204.000**

* Er zijn voor belastingjaar 2022 nog geen cijfers beschikbaar. Het aantal overnachtingen is ingeschat op het niveau van 2021.

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing is een bestemmingsheffing voor het verhalen van de kosten van de afvalinzameling en –verwerking. De afvalinzameling is in 2016 aanbesteed, op grond van de resultaten van de brede afvaldiscussie. In 2017 is de huis- aan huisinzameling gewijzigd. Het uitgangspunt voor de afvalstoffenheffing is maximaal 100% kostendekkende tarieven. De kosten van de milieustraat worden gedeeltelijk gedekt door tarieven aan de poort. We hanteren de principes "de vervuiler betaalt" en "afval is grondstof". We bieden het door de burgers gewenste serviceniveau tegen zo laag mogelijke kosten. Het tarief bestaat uit een vastrecht en een variabel deel, op basis van volume en het aantal ledigingen. In 2020 zijn de tarieven gestegen om de dienstverlening kostendekkend aan te bieden. Het stijgen van de kosten en beleidsmatige keuzes liggen hieraan ten grondslag. De verzwaring van de lastendruk is evenredig over de belastingplichtigen worden verdeeld. Voor 2023 worden de tarieven aangepast om de heffing kostendekkend te laten blijven.

Afval	x €1.000
Kosten taakveld	3.031
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	609
Directe kosten en inkomsten	*2.422*
Omslagrente	3
Overhead	208
BTW	521
Toe te rekenen kosten	*732*
Totale kosten	**3.154**
Opbrengst heffingen	3.154
Mutatie egalisatievoorziening afval	0
Totale inkomsten	**3.154**
Dekkingspercentage	**100%**

Rioolheffing

Rioolheffing is een bestemmingsheffing om kosten voor een doelmatig werkende riolering en overige maatregelen ten aanzien van hemelwater en grondwater te verhalen. Artikel 228a Gemeentewet maakt een onderscheid tussen de waterketen (afvoer afvalwater) en het watersysteem (hemelwater en grondwater). Voor 2018 e.v. is een nieuw gemeentelijk rioleringsplan (GRP) opgesteld. In dit GRP zijn de volgende uitgangspunten voor de rioolheffing opgenomen:

- kostendekkende tarieven (maximaal 100%);
- heffingsgrondslag drinkwaterverbruik;
- tarief voor bronnering;
- principe "de vervuiler betaalt".

Eventuele risico's en tekorten worden opgevangen door de voorziening riolering.

Riool	x €1.000
Kosten taakveld(en)	4.655
Inkomsten taakveld(en), excl.. heffingen	699
Directe kosten en inkomsten	*3.956*
Omslagrente	138
Overhead	381
BTW	224
Toe te rekenen kosten	*742*
Totale kosten	**4.698**
Opbrengst heffingen	4.567
Mutatie egalisatievoorziening riolering	131
Totaal inkomsten	**4.698**
Dekkingspercentage	**100%**

Leges

Bij de leges wordt onderscheid gemaakt tussen de leges algemene dienstverlening, dienstverlening fysieke leefomgeving (omgevingsvergunning) en overige dienstverlening. De legesverordening is opgebouwd uit deze drie titels.

Kruissubsidiëring binnen de diverse titels van de Legesverordening wordt op beperkte schaal toegepast, o.a. bij het tarief voor bouw gerelateerde omgevingsvergunningen. Kruissubsidiëring kan worden toegepast om legesopbrengsten te maximaliseren en financiële prikkels positief dan wel negatief in te zetten. De kostendekking blijft op totaalniveau onder de 100%.

Kostendekkendheid x *€ 1.000*	Titel 1, algemene dienst-verlening	Titel 2, dienst-verlening fysieke leefomgeving/ omgevings-vergunning	Titel 3, dienst-verlening onder Europese diensten-richtlijn	Totaal leges
Kosten taakveld(en) incl. (omslag) rente	916	670	123	1709
Opbrengsten taakveld(en), excl. heffingen	493	0	0	493
Directe kosten en opbrengsten	*423*	*670*	*123*	*1.216*
Overhead incl. (omslag) rente	530	547	51	1.129
BTW	48	48	12	108
Toe te rekenen kosten	*578*	*595*	*64*	*1.237*
Totaal kosten en opbrengsten	**1.001**	**1.265**	**186**	**2.453**
Opbrengst heffingen	**331**	**1.225**	**19**	**1.575**
Dekkingspercentage	33%	97%	10%	64%

Begraafplaatsen / grafrechten

De gemeente Vught exploiteert één algemene begraafplaats. Er wordt gestreefd naar een kostendekkende exploitatie van deze begraafplaats. Om te komen tot kostendekkende tarieven zijn de grafrechten de afgelopen drie jaar verhoogd. De kostendekking zoals opgenomen in de tabel is gebaseerd op een 100% kostendekkende exploitatie inclusief overhead. De geraamde opbrengsten zijn gebaseerd op 5 begravingen per jaar en 12 verlengingen.

Begraafplaatsen	x €1.000
Kosten taakveld(en) incl. (omslag) rente	19
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	0
Directe kosten	*19*
Overhead incl. (omslag) rente	0
BTW	0
Toe te rekenen kosten	*0*
Totale kosten	**19**
Opbrengst grafrechten	**19**
Dekkingspercentage	100%

Reclameheffing

In 2013 is voor het centrum van Vught een reclameheffing ingevoerd. De opbrengsten van deze reclameheffing (na aftrek van perceptiekosten en oninbaar) worden afgedragen aan het centrummanagement. Het centrummanagement gebruikt deze middelen voor investeringen en activiteiten die positief bijdragen aan de leefbaarheid en aantrekkingskracht van het centrum. Het tarief voor de

reclameheffing is € 1,26 per € 1.000 WOZ-waarde. Om onevenredigheid in belastingheffing te beperken is een minimum van € 126 en een maximum van € 1.250 ingevoerd.

3.4.4 De lokale lastendruk

De lokale lastendruk is gebaseerd op OZB, riool- en afvalstoffenheffing. Ten gevolge van inflatiecorrectie zullen de OZB-tarieven 2023 met 2,8% stijgen. De tarieven voor afvalstoffenheffing en riolering zijn (maximaal) 100% kostendekkend en daarmee gerelateerd aan het ambitieniveau ten aanzien van kwaliteit en dienstverlening. Met ingang van 2020 wordt er geen belasting geheven per lediging van de gft-container.

In vergelijking met andere gemeenten is de lokale lastendruk in Vught bovengemiddeld. De lokale lastendruk hangt samen met het voorzieningenniveau dat een gemeente biedt. Vught heeft afgelopen jaren het (hoge) voorzieningenniveau kunnen handhaven en de lastenverzwaring kunnen beperken. Het streven is en blijft beperking van de lastenverzwaring.

Ontwikkeling lokale lastendruk (meerpersoons huishouden)	2021	2022	2021 t.o.v. 2022
OZB			
WOZ-waarde woning	€ 392.813	€ 417.560	
Ratief	0,1068%	0,1020%	
OZB	€ 420	€ 426	1,4%
Afvalstoffenheffing			
Vastrecht	€ 183	€ 188	
Ledigingen restafval, 140 ltr*	€ 89	€ 91	
Ledigingen gft, 140 ltr*	€ -	€ -	
Heffing	€ 272	€ 279	+2,5%
Rioolheffing			
Basistarief	€ 228	€ 228	0,0%
Totaal	**€ 920**	**€ 933**	**1,4%**

**) Op basis van 9 ledigingen restafval en 6 ledigingen GFT*

3.4.5 Kwijtscheldingsbeleid

Het kwijtscheldingsbeleid is vastgelegd in een verordening. Kwijtschelding kan worden verkregen voor OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. Mensen met een inkomen tot 100% van de bijstandsnorm komen hiervoor in aanmerking. Voor de doelgroep 100% tot 110% is er een bijdrageregeling in het leven geroepen. Een regeling in het kader van het armoedebeleid die buiten het gemeentelijk belasting/invorderingsterrein valt. Voor de afvalstoffenheffing is het aantal ledigingen waarvoor kwijtschelding wordt verleend beperkt (de vervuiler betaalt). De kwijtschelding is niet opgenomen in de tariefstelling voor de afvalstoffenheffing respectievelijk riolering maar wordt gedekt uit de algemene middelen via het budget armoedebeleid.

Jaar	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Aantal toekenningen	186	200	200	200	200	200
Derving x € 1.000	69	95	98	100	103	105

3.5 Onderhoud kapitaalgoederen

De gemeente Vught heeft een buitengebied wat in de verre omgeving bekendheid heeft door haar landgoederen en de recreatieplas de IJzeren Man. In het bebouwd gebied zijn veel gemeentelijke en andere voorzieningen te vinden die van belang zijn voor de manier waarop bewoners en bezoekers de omgeving beleven. In die omgeving wordt gewoond, gewerkt en gerecreëerd waarbij de beleving voor een groot deel wordt bepaald door de kwaliteit van de kapitaalgoederen. Een goed beheer ervan is van groot belang.

3.5.1 Beheer en onderhoud openbare ruimte

Inleiding

In deze paragraaf wordt aangegeven op welke wijze de kapitaalgoederen in de openbare ruimte worden onderhouden. Hiervoor zijn beleids- en beheerplannen vastgesteld en voor de uitvoering zijn de benodigde financiële middelen beschikbaar gesteld. We onderscheiden de volgende beheersdisciplines:

- Wegen
- Openbare verlichting
- Civieltechnische kunstwerken
- Riolering
- Groen en bomen
- Speelvoorzieningen
- Verkeer

Per beheerdiscipline gaan we nader in op de beleidskaders en ontwikkelingen, de prestaties en kwaliteit en de financiën. Er wordt afgesloten met een meerjarenoverzicht van de projecten in de openbare ruimte.

Wegen

Beleidskader

Het groot onderhoud van wegen vindt plaats volgens de systematiek van het wegbeheer van het CROW. Hierdoor wordt op een rationele manier kennis verkregen over waar, wanneer, welke maatregelen moeten worden getroffen om volgens de vooraf gestelde norm het afgesproken onderhoudsniveau te bereiken. De systematiek geeft daarbij aan welke middelen hiervoor noodzakelijk zijn.

Prestaties en kwaliteit

Aan het beheer van verharde wegen ligt de beleidskeuze vast die door de gemeenteraad is gemaakt, waarbij de prioritering binnen de kwaliteitscriteria zijn vastgelegd. Daarin is de doelstelling van het beheer vastgelegd om het Vughtse wegennet te laten voldoen aan wat als 'normaal' mag worden beschouwd. Het jaarlijks onderhoud is gekoppeld aan een tweejaarlijkse globale inspectie van het wegenbestand, wat begin 2021 plaatsvond. Onderstaande kwaliteit cijfers zijn gebaseerd op de tweejaarlijkse globale inspectie van 2021.

Kwaliteit asfalt-verharding	2017	2019	2021	Evenwichtig wegennet
A+	59%	55%	53%	20%
A	21%	19%	8%	60%
B	8%	16%	29%	12%
C	1%	4%	1%	8%
D	11%	7%	9%	0%

Kwaliteit elementen-verharding	2017	2019	2021	Evenwichtig wegennet
A+	54%	54%	61%	10%
A	29%	22%	15%	77%
B	2%	18%	20%	8%
C	0%	1%	0%	5%
D	15%	6%	4%	0%

Kwaliteitsniveau volgens CROW richtlijnen:

A+: geen schade

A: enige schade, maar de waarschuwingsgrens is nog niet overschreden

B: waarschuwingsgrens is overschreden: binnen vijf jaar is onderhoud nodig

C: richtlijn is overschreden: binnen twee jaar is groot onderhoud nodig
D: richtlijn is meer dan één klasse overschreden: er is direct groot onderhoud nodig

Extra aandacht gaat er gegeven worden aan het asfaltareaal met het kwaliteitsniveau D. Omdat diverse wegen die dit kwaliteitsniveau hebben in het buitengebied liggen, wordt afgewogen of deze een onverharde status kunnen krijgen. Voor onverharde wegen wordt in 2023 een beleidskader aan de raad voorgelegd, inclusief bijbehorende meerjarenonderhoudsplanning (MJOP).

Daarnaast is er naar verwachting vanaf 2026 sprake van areaaluitbreiding vanwege de realisatie van Rijksinfra. Waarbij nieuw aangelegde verharding in eigendom, beheer en onderhoud aan de gemeente wordt overgedragen. Uitbreiding van areaal betekent dat (op termijn) extra financiële middelen benodigd zijn om deze op het gewenste kwaliteitsniveau te houden.

Financiën
Voor het onderhoud van de wegen zijn jaargebonden budgetten beschikbaar. Voor de investeringen zijn jaarlijks investeringskredieten beschikbaar.

Wegen *x € 1.000*	2023	2024	2025	2026
Onderhoud wegen	376	386	397	405
Investering wegen	839	862	886	904

Openbare verlichting

Beleidskader en ontwikkelingen
Het beheerplan openbare verlichting geeft kaders voor de openbare verlichting, binnen en buiten de bebouwde kom, die aansluiten op landelijke wetgeving. Met het beheerplan wordt aangegeven waar de openbare verlichting aan moet voldoen om zo goed mogelijk te functioneren.

Prestaties en kwaliteit
De kwaliteit van de verlichting laat zich uitdrukken in een percentage in dienst (brandt wel/ brandt niet). Hierop wordt jaarlijks gemeten en gerapporteerd, de huidige score ligt hoger dan 99%. De doelstelling is deze score de komende jaren te handhaven. Invulling wordt gegeven aan het verledden van het areaal om de doelstelling te behalen om in 2030 volledig verled te kunnen zijn.

Financiën
Er is investeringskrediet beschikbaar voor de openbare verlichting en daarnaast is er ook een investeringskrediet voor het verledden van de openbare verlichting.

Openbare verlichting *x € 1.000*	2023	2024	2025	2026
Investering openbare verlichting	242	249	256	261
Investering verledden openbare verlichting	164	66	68	70

In 2023 is er een incidenteel aanvullend krediet van € 100.000 opgenomen in verband met de uitvoering van geplande projecten.

Civieltechnische kunstwerken

Beleidskader en ontwikkelingen
Periodiek wordt aan de hand van een visueel uitgevoerde inspectie de meerjarenonderhoudsplanning geactualiseerd. Een beleidsplan waarin inzicht geven wordt in de samenhang tussen de grootte van het areaal, de kwaliteit en financiën voor het beheren van de civieltechnische kunstwerken ontbreekt. Er wordt gestuurd op een veilig gebruik met een doelmatige uitstraling.

Prestaties en kwaliteit

De kwaliteit en veiligheid van het areaal is beneden het basisniveau geraakt waardoor op diverse plaatsen, een veilig gebruik van de oeververbindingen in het geding is.

Financiën

Vervanging civieltechnische kunstwerken

Voor de vervanging van civieltechnische kunstwerken zijn de volgende investeringen begroot voor de komende jaren.

Civieltechnische kunstwerken *x € 1.000*	2023	2024	2025	2026
Investeringen civieltechnische kunstwerken	125	143	102	81

Onderhoud civieltechnische kunstwerken

Voor het onderhoud van civieltechnische kunstwerken is een meerjarenplanning opgesteld. Op basis van de kosten van de komende 10 jaar is de gemiddelde storting in de voorziening per jaar berekend. Op basis van de jaarlijkse kosten die verwacht worden, zijn de onttrekkingen begroot.

Civieltechnische kunstwerken *x € 1.000*	2023	2024	2025	2026
Beginsaldo voorziening	112	241	297	318
Storting	160	161	161	161
Onttrekking	31	105	140	53
Eindsaldo voorziening	241	297	318	426

Riolering (incl. water)

Beleidskader en ontwikkelingen

In het programma water en riolering 2022-2026 (PWR) is de zorgplicht voor afvalwater, hemelwater en grondwater van de Wet milieubeheer en de Waterwet vertaald in visie en beleid voor de Vughtse riolering en wateren. Het PWR is zo opgesteld dat dit eenvoudig geïmplementeerd kan worden in de omgevingswet.

Om invulling te geven aan de duurzaamheidsambities is de Nota Vught Klimaatadaptief 2035 opgesteld. Het PWR in combinatie met de Nota Vught Klimaatadaptief 2035 biedt meer mogelijkheden om de leefomgeving klimaatadaptief in te richten.

Prestaties en kwaliteit

- Volledige scheiding van afvalwater en hemelwater op lange termijn. We streven ernaar om de overlast door foutieve aansluitingen in de komende circa 20 jaar te minimaliseren, daarvoor hebben we een subsidieregeling. Het kost meer tijd dan eerder voorzien, omdat uit onderzoek is gebleken dat de hoeveelheid foutieve aansluitingen groter is.
- We vervangen en onderhouden rioolgemalen en riolering die in slechte staat verkeert. We vervangen 2 % per jaar, zodat de gemiddelde kwaliteit toeneemt. We doen de werkzaamheden zoveel mogelijk gebiedsgericht, met verbetering voor weginrichting, verlichting en groen.
- We zorgen ervoor dat bij die theoretische bui, die eenmaal per twee jaar optreedt, geen water op straat voorkomt. We voorkomen schade door hevige regenval, door bij vervanging van riolering te beoordelen of extra grote riolering nodig is.
- We meten de grondwaterstanden en analyseren de gegevens, met het oog op de plannen met de Rijksinfrastructuur en de andere (woningbouw) ontwikkelingen.

Water

- We vervangen de hemelwaterriolering zodanig dat de waterkwaliteit verbetert. We nemen extra verbindingen en berging in vijvers mee in projecten. We vervangen de beschoeiing ongeveer elke 20 jaar en baggeren regelmatig, elke 10 jaar.

Financiën

Vervanging riolering, pompen en gemalen, beschoeiingen en baggeren

Voor de riolering zijn jaarlijks investeringskredieten beschikbaar voor riolering, pompen en gemalen. Voor de wateren zijn voor beschoeiingen jaarlijks investeringskredieten beschikbaar en voor baggeren een exploitatiebudget. Onderdeel van het onderhoudsbudget baggeren is een storting in de voorziening baggeren, die hieronder wordt toegelicht.

Riolering en water *x € 1.000*	2023	2024	2025	2026
Riolering				
Investering riolering	5.371	2.952	3.034	3.095
Investering pompen en gemalen	330	339	349	356
Water				
Investering beschoeiingen	128	132	135	138
Onderhoudsbudget baggeren	212	213	215	214

In 2023 is er een incidenteel aanvullend krediet van € 2,5 miljoen opgenomen in verband met de uitvoering van geplande projecten. Hiermee is rekening gehouden in het PWR.

Baggeren

Voor baggeren is een meerjarenplanning opgesteld. Op basis van de kosten van de komende 10 jaar is de gemiddelde storting in de voorziening per jaar berekend. Op basis van de jaarlijkse kosten die verwacht worden zijn de onttrekking begroot.

Baggeren *x € 1.000*	2023	2024	2025	2026
Beginsaldo voorziening	0	72	166	143
Storting	129	129	129	129
Onttrekking	57	36	152	89
Eindsaldo voorziening	72	166	143	183

Groen en bomen

Beleidskader en ontwikkelingen

De Nota Groen 'groen verbindt' en de Groene Kaart vormen een adequaat sturingsmechanisme voor het beheer van het openbaar groen. Om het groenonderhoud in de openbare ruimte zo efficiënt mogelijk uit te voeren vindt het onderhoud en beheer van het groen plaats op basis van deze nota, de monumentale en waardevolle bomenlijst, het beheersysteem en de vastgestelde beeldkwaliteitsnormen. Het groenbeleid wordt in 2022 geactualiseerd onder de naam Groenvisie, groenbeheer wordt hierin meegenomen.
Om de ecologische kwaliteit (biodiversiteit) van het groen te versterken is de Nota biodiversiteit opgesteld. Deze is in 2017 door de gemeenteraad vastgesteld en wordt in 2023 geactualiseerd.

Prestaties en kwaliteit

Gebied	Kwaliteitsniveau
Centra	A-kwaliteit
Wijken	B-kwaliteit
Buitengebied en overgang buitengebied	C-kwaliteit

Financiën

Voor investeringen in het groenareaal zijn de onderstaande kredieten beschikbaar.

Groen *x € 1.000*	2023	2024	2025	2026

Investering groen	357	264	271	277

In 2023 is er een incidenteel aanvullend krediet van € 100.000 opgenomen in verband met de uitvoering van geplande projecten.

Speelvoorzieningen

Beleidskader en ontwikkelingen

Eigenaren en beheerders van speelvoorzieningen zijn verplicht alle speelvoorzieningen, die openbaar toegankelijk zijn, aantoonbaar te laten voldoen aan het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen (WAS). De wet verplicht daarom de eigenaar en/of de beheerder een logboek bij te houden van elk speeltoestel.

Prestaties en kwaliteit

In het beheerplan speelvoorzieningen is weergegeven welke speelvoorzieningen gedurende deze periode worden vervangen. De huidige gemiddelde kwaliteit van de speelvoorzieningen is hieronder weergegeven.

Kwaliteit speelvoorzieningen	Uitstekend	Goed	Voldoende	Onvoldoende	Slecht
			X		

Financiën

Voor de investeringen in speelvoorzieningen zijn de onderstaande kredieten beschikbaar.

Spelen *x € 1.000*	2023	2024	2025	2026
Investering speelvoorzieningen	60	61	63	64

Verkeer- en vervoersplan (incl. parkeren)

Beleidskader en ontwikkelingen Verkeer

In 2023 wordt gewerkt met de nieuw vastgestelde Mobiliteitsvisie. Kernbegrippen in de visie zijn, veiligheid, duurzaamheid, leefbaarheid en bereikbaarheid.
In de visie zijn de modaliteiten op elkaar afgestemd en zijn duidelijke keuzes betreffende de verschillende modaliteiten in relatie tot gebieden/trajecten binnen de gemeentegrenzen gemaakt. Er is hierin een duidelijke voorkeur voor de modaliteiten lopen en fietsen.

Prestaties en kwaliteit

In de mobiliteitsvisie is bepaald dat de gemeente aansluit bij het landelijke beleid, het strategisch plan verkeersveiligheid 2030 SPV en de daarin gestelde doelstelling. Een van de pijlers is dat het verkeerveiligheidsbeleid meer risico gestuurd wordt. Doel: risico's in het verkeer structureel terugdringen.

Beleidskader en ontwikkelingen Parkeren

In 2013 is het nieuwe Nota Parkeerbeleid 2013-2022 vastgesteld. Goed parkeerbeleid is van essentieel belang voor onder andere het functioneren van het centrum, de kwaliteit van de woonomgeving, het economisch functioneren van werkgebieden en het stimuleren van het gebruik van fiets en openbaar vervoer. Het parkeerbeleid draagt bij aan het versterken van de stedelijke vitaliteit en zorgt voor een optimale benutting van de infrastructuur. In de nota zijn onder andere de parkeernormen opgenomen.

Prestaties en kwaliteit

De Nota Parkeerbeleid stelt dat minimaal 95% van de parkeerders in de parkeerschijfzone op een juiste wijze parkeert (korter dan de maximum toegestane parkeerduur) bij een maximale handhavingsinzet van gemiddeld 2 uur per parkeerplaats per jaar.
Verder geldt bij besluitvorming als toetsingskader dat uitbreiding van de maximaal toegestane parkeerschijfduur wordt overwogen als 10% langer parkeert dan 70 min (op basis van de huidige situatie).

Financiën

Voor investeringen in verkeer en parkeren zijn de onderstaande kredieten beschikbaar.

Verkeer en parkeren *x € 1.000*	2023	2024	2025	2026
Investering verkeer (incl. parkeren)	265	273	280	286

Meerjarenoverzicht projecten in de openbare ruimte

In onderstaande tabel zijn alle projecten in de openbare ruimte voor de komende jaren opgenomen. Hierbij is aangegeven in welke jaren de (resterende) werkzaamheden gepland staan en wat het totale krediet is van het project. Belangrijk uitgangspunt in de planning is dat alle werkzaamheden aan ons onderliggende wegennet zijn uitgevoerd vóór de start van de Rijksinfra projecten. Vanzelfsprekend hebben deze projecten de hoogste prioriteit. De uitgaven op de projecten worden bekostigd vanuit de investeringskredieten MOR voor wegen, riolering, verlichting, groen etc. Onder de tabel wordt een toelichting gegeven op de projecten.

Project x € 1.000	2023	2024	2025	2026	Totaal krediet
Herinrichting Emmasingel e.o.					4.873
Herinr. Dr. Hillenln/B v Hövellplein					1.427
Herinr. Boslaan (Snippenlaan-Loonsebaan)					1.400
Herinrichting Martinilaan					923
Herinrichting Kampdijklaan					1.553
Herinrichting Loonsebaan Postweg-Kampdijkl					1.558
Herinrichting Pepereind					1.050
Herinrichting Vondelstraat-Sniedersstraat					1.003
Fietspad Drongelens pad					1.775
Herinrichting Kolonel Thomsonlaan e.o.					1.018
Herinrichting Wildpad					419
Herinrichting Helvoirtsestraat					1.145
Groot Asfaltonderhoud Gementweg West					450
RI: Rijksinfra - PHS – Realisatie					500
Rotonde Vijverbosweg - Wolfkamerweg					817
Aanpassing aansluiting Boxtelseweg - Dr. Hillenlaan					110
Langzaam verkeersbrug St Lambertusbrug zz					45
Langzaam verkeersbrug St Lambertusbrug nz					57
Langzaam verkeersbrug Pieter Vreedesingel					125
Langzaam verkeersbrug Oude Loonsebaan					58
Langzaam verkeersbrug Pepereind					81
Langzaam verkeersbrug Klein Brabant					30
Langzaam verkeersbrug Reeburgpark/Vlasborch					55
Langzaam verkeersbrug Fort Isabella					827
Verkeersbrug Runsvoort					325

Toelichting op de projecten

Emmasingel en omgeving

Een reconstructieproject met een beperkte relatie met Rijksinfra. Het project is in 2022 opgestart en is vanwege de omvang meerjarig ingepland.

Baron van Hövellplein en Dr. Hillenlaan
Werkzaamheden aan de openbare ruimte volgen bouwactiviteiten.

Boslaan
Het project Boslaan voorziet in rioolvervanging en bovengrondse herinrichting als 50 km/u weg. Het project is gekoppeld aan de werkzaamheden aan de N65. Het project is op te knippen in twee delen: het gedeelte ten noordwesten van de overweg / aansluiting met de Loonsebaan, en het gedeelte tussen de overweg en het Snippenlaantje. Bijkomend aandachtspunt is bereikbaarheid PI. Het project is in 2021 opgestart en loopt door tot en met het eerste kwartaal van 2023.

Martinilaan
Het project Martinilaan kent eveneens een koppeling met de ombouw van de N65. De Martinilaan wordt mogelijk deels ingericht als fietsstraat. Het traject loopt van de N65 tot aan de ovonde. De ombouw van de Martinilaan staat gepland om aansluitend op de realisatie van de N65 uit te voeren.

Kampdijklaan
Het project Kampdijklaan is een project in de invloedsfeer van de werkzaamheden PHS. Structuurbepalend groen vergt hier een slimme oplossing. De Kampdijklaan wordt waarschijnlijk ingericht als fietsstraat. Qua planning is dit project redelijk autonoom. Sluit wel aan op conditioneringswerkzaamheden ten behoeve van PHS aan zowel de Willem III-laan als de verlengde Kampdijklaan. Wortelopdruk en rioolstoringen geven dit project een hoge prioriteit.

Loonsebaan
Project Loonsebaan betreft twee trajecten, te weten: rotonde Postweg-Loyolalaan en Aert Heymlaan-Kampdijklaan. Ook dit project ligt onder de invloedsfeer van PHS, is daarnaast redelijk autonoom. Logisch moment van realisatie is vanaf het moment dat de overweg Loonsebaan komt te vervallen.

Pepereind Cromvoirt
Pepereind is een project met een markante bomenrij, beperkte profielbreedte enz. Dit project ligt ook binnen de invloedsfeer van N65 en brug Deutersestraat. Bijkomend aandachtspunt is bereikbaarheid PI. Het project is in 2022 opgestart en loopt door tot en met het eerste kwartaal van 2023.

Vondelstraat-Sniedersstraat
Het betreft een herinrichtingsproject. Er is geen relatie met Rijksinfra, dit project is autonoom in te plannen.

Fietspad Drongelens pad
De fietspaden op de dijk langs het Drongelens kanaal vergen groot onderhoud. Gezien de lengte van het traject vergt dit een grote investering.

Herinrichting Kolonel Thomsonlaan e.o.
De riolering in de Kolonel Thomsonlaan e.o. is aan vervanging toe. Dit project wordt integraal aangepakt, heeft geen relatie met Rijksinfra en is autonoom in te plannen.

Herinrichting Wildpad
De staat van de verharding van het Wildpad, maar ook de riolering en de algehele inrichting vragen om een herinrichting. Dit project wordt integraal aangepakt, heeft geen relatie met Rijksinfra en is autonoom in te plannen.

Helvoirtsestraat
Dit project sluit aan op de in 2021 gerealiseerde herinrichting van de Torenstraat. Vanwege de ontsluiting van de woonkern Helvoirt, wordt nadrukkelijk afgestemd met de ombouw van de N65 (Rijksinfra).

Groot Asfaltonderhoud Gementweg West
Dit is een wegenwerk (asfalt) project waarvan de aanbesteding is voorbereid in 2022.

RI: Rijksinfra - PHS – Realisatie
Voorafgaand aan de werkzaamheden van PHS worden diverse 'conditioneringswerkzaamheden' uitgevoerd. Het merendeel van de kosten wordt gedragen door ProRail. We voeren echter ook direct Vughtse werkzaamheden uit om de eigen kwaliteiten te verbeteren en hiermee overlast te beperken.

Rotonde Vijverbosweg-Wolfskamerweg
De vervanging van rotonde is ingepland en dient voor de Rijksinfra projecten gereed te zijn.

Aanpassing aansluiting Boxtelseweg - Dr. Hillenlaan
Vanuit verkeerskundige perspectief is aanpassing van de aansluiting Boxtelseweg – Dr. Hillenlaan nodig, bovenop de reeds geplande werkzaamheden. Dit is een kritiek punt waarbij fietsers en wegverkeer regelmatig met elkaar in conflict komen.

Diverse vervanging langzaam verkeersbruggen
De vervanging van diverse langzaam verkeersbruggen (bruggen voor voetgangers en fietsers) staat gepland voor de komende jaren.

Langzaam verkeersburg Fort Isabella
In samenwerking met de provincie, gemeente Den Bosch, de Isabella Groep en het waterschap wordt gewerkt aan de realisatie van een recreatieve fiets- en voetgangersbrug. Aansluitend op de ruimtelijke procedure kan dit project gerealiseerd worden.

Verkeersbrug De Runsvoort
De verkeersbrug De Runsvoort in Helvoirt wordt versneld vervangen. Dit doen we vanwege het belang van dit object voor de omgeving, veiligheid en vanwege het belang om een omleidingsroute beschikbaar te hebben gedurende de herinrichting van de Helvoirtsestraat in Helvoirt.

3.5.2 Onderhoud gebouwen
Het onderhoud aan de gebouwen wordt uitgevoerd conform meerjarenonderhoudsplannen. Onderhoud coördineren we centraal. We kiezen ervoor om het conditieniveaus van alle gebouwen op een eenduidige manier te bepalen. De gehanteerde conditieniveaus zijn:

Conditieniveau	Omschrijving	Toelichting
1	Uitstekend	Incidenteel geringe gebreken
2	Goed	Incidenteel beginnende veroudering, plaatselijk zichtbare veroudering
3	Redelijk	Functievervuiling van bouw- en installatiedelen niet in gevaar
4	Matig	Functievervuiling van bouw- en installatiedelen in gevaar
5	Slecht	Veroudering is onomkeerbaar
6	Zeer slecht	Technisch rijp voor sloop

Deze conditieniveaus gebruiken we voor alle gebouwen:
- primair, speciaal en voortgezet onderwijs *(voor zover de verantwoordelijkheid strekt);*
- gemeentelijke gebouwen;
- sociaal-culturele gebouwen en sportaccommodaties.

Primair, speciaal en voortgezet onderwijs

Voor het basisonderwijs en speciaal onderwijs geldt dat gemeenten geen verantwoordelijkheid hebben voor het planmatig en groot onderhoud.

Uitzondering op deze situatie vormt gebouw het Kwartier waar basisschool Het Molenven en de Koningslinde zijn gehuisvest en de Dr. Landmanschool. Het Kwartier, omdat dit twee scholen betreft van twee verschillende schoolbesturen en het gebouw nog meer functies huisvest. Afgesproken is dat de gemeente eigenaar is en blijft van dit gebouw. De gemeente is ook eigenaar van het HelvoirThuis, waarin de Dr. Landmanschool is gevestigd. Dit betreft ook een pand met meerdere functies. Het HelvoirThuis (inclusief school) wordt verderop in deze paragraaf verantwoord.

Naam gebouw	Gewenste conditie	Huidige conditie					
		1	2	3	4	5	6
Het Kwartier	1	X					

Financiën

Clustervoorziening Vught-Noord *x € 1.000*	2023	2024	2025	2026
Beginsaldo voorziening	296	360	225	263
Storting	45	45	45	45
Onttrekking	-20	181	7	28
Eindsaldo voorziening	360	225	263	280

Gemeentelijke gebouwen

Gebouw	Gewenste conditie	Huidige conditie					
		1	2	3	4	5	6
Gemeentekantoor	2		X				
Raadhuis	2		X				
Koetshuis	2		X				
BOR/Brandweer	2		X				
Fusilladeplaats	2		X				
Lambertustoren	2			X			
Oude Toren Helvoirt	2			X			

De gemeentelijke gebouwen verkeren momenteel in een redelijke tot goede conditie. Voor het raadhuis, het koetshuis en het gemeentekantoor zijn er nieuwe meerjarenonderhoudsplannen opgesteld. Op basis van deze nieuwe plannen zijn de onttrekkingen en jaarlijkse dotaties geactualiseerd.
De Oude Toren in Helvoirt is per 1-1-2021 overgekomen vanuit Helvoirt. Dit geldt ook voor de reeds opgebouwde voorziening. Deze voorziening, de geplande onttrekkingen en de jaarlijkse dotatie zijn één-op-één overgenomen vanuit Haaren. Op basis van een nieuw, nog op te stellen meerjarig onderhoudsplan, moet deze voorziening nog in lijn worden gebracht met de overige Vughtse voorzieningen.

Financiën

Gemeentelijke gebouwen *x € 1.000*	2023	2024	2025	2026
Beginsaldo voorziening	989	1336	1595	1285
Storting	384	380	372	372
Onttrekking	37	120	682	645
Eindsaldo voorziening	1336	1595	1285	1012

Oude Toren Helvoirt *x € 1.000*	2023	2024	2025	2026
Beginsaldo voorziening	87	91	63	67
Storting	4	4	4	4

Onttrekking	0	33	0	0
Eindsaldo voorziening	91	63	67	71

Sociaal-culturele gebouwen en sportaccommodaties

Vanuit het accommodatiebeleid in Vught stoten we sommige gebouwen af en sommige hebben niet langer een sociaal-culturele functie. Voor andere gebouwen wijzigt hun functie en/of het gebruik.

Bij de gemeentelijke accommodaties maken we onderscheid in:
- binnensportaccommodaties;
- buitensportaccommodaties;
- sociaal-culturele gebouwen (inclusief activiteiten voor jongeren);
- overige accommodaties.

Binnensportaccommodaties

De binnensportaccommodaties hebben allemaal een relatie met het geven van bewegingsonderwijs voor het primair en/of voortgezet onderwijs. Bij de nieuw- of verbouw van scholen wordt gekeken naar het handhaven en/of vernieuwen van gymzalen.

Gebouw	Gewenste conditie	Huidige conditie					
		1	2	3	4	5	6
Sporthal Martinihal	2		X				
Gymzaal Vught Noord	2		X				
Gymzaal Hertog van Brabant	2		X				
Atletiekaccommodatie PH	2		X				
Gymzaal Cromvoirt	3			X			
Sportzaal Lidwina*	3				X		
Gymzaal De Kwebben*	3					X	
Sporthal Elzenburg	1	X					
Beweegzaal De Springplank	1	X					
SportzaalHelvoirThuis	1	X					

**Objecten worden afgestoten binnen termijn van 3 jaar / wordt een verkoopadvies op voorbereid.*

Het beheer van de sporthal Elzenburg is overgegaan van Stichting Elzenburg naar de gemeente Vught in verband met efficiëntie exploitatiebeheer.
Beweegzaal de Springplank is in 2019 gerealiseerd. Hiervoor is eveneens een meerjarig onderhoudsplan opgesteld en maakt dit object ook onderdeel uit van de voorziening. Op basis van de meest recente plannen zijn de onttrekkingen en jaarlijkse dotaties geactualiseerd.
De Sportzaal HelvoirThuis is per 1-1-2021 overgekomen vanuit Helvoirt. Het groot onderhoud van deze sportzaal maakt (vooralsnog) geen onderdeel uit van de voorziening sportzalen/gymzalen, maar wordt verantwoord bij de voorziening HelvoirThuis.

Financiën

Sport- en gymzalen *x € 1.000*	2023	2024	2025	2026
Beginsaldo voorziening	411	461	376	426
Storting	50	50	50	50
Onttrekking	0	135	0	102
Eindsaldo voorziening	461	376	426	373

Buitensportaccommodaties (incl. volkstuinen)

De buitensportaccommodaties (inclusief de volkstuinen) behouden hun functie.
De nieuwbouw accommodatie voor voetbalvereniging Zwaluw VFC wordt in voorbereiding genomen. Realisatie is in eigen beheer van de voetbalvereniging, onder toezicht van de gemeente Vught.

Naam gebouw	Gewenste conditie	Huidige conditie					
		1	2	3	4	5	6
Sportpark Bergenshuizen	3			X			
Volksuitencomplex Piacenza - Gement - Bergenshuizen	3			X			

De jaarlijkse dotatie en de geplande onttrekkingen van Sportpark Bergenshuizen zijn nog gebaseerd op verouderde meerjarenonderhoudsplannen. Omdat er nieuwbouw wordt gerealiseerd zal een nieuw meerjarenonderhoudsplanning opgesteld worden na realisatie van de nieuwbouw. Op basis hiervan worden onderstaande, verouderde, onttrekkingen en stortingen geactualiseerd.

Financiën

Sportparken *x € 1.000*	2023	2024	2025	2026
Beginsaldo voorziening	258	262	-15	-5
Storting	18	18	18	18
Onttrekking	14	295	7	7
Eindsaldo voorziening	262	-15	-5	5

Sociaal-culturele gebouwen

Naam gebouw	Gewenste conditie	Huidige conditie					
		1	2	3	4	5	6
Elzenburg	2		X				
SCC Lunetten	2		X				
HelvoirThuis	1	X					

Op basis van de huidige meerjarenplanning zijn er geen aanvullende stortingen nodig om voor de komende 10 jaar de kosten voor groot onderhoud van de sociaal-culturele accommodaties te dekken.
Het HelvoirThuis (inclusief school en sportzaal) is per 1-1-2021 overgekomen vanuit Helvoirt. Dit geldt ook voor de reeds opgebouwde voorzieningen.
Deze voorzieningen, de geplande onttrekkingen en de jaarlijkse dotatie zijn één-op-één overgenomen vanuit Haaren. Op basis van een nieuw, nog op te stellen meerjarig onderhoudsplan, moet deze voorziening nog in lijn worden gebracht met de overige Vughtse voorzieningen.
In deze paragraaf is gebouw D'n Inbreng niet apart genoemd. De reden hiervoor is dat het onderhoud voor dit gebouw geheel bij D'n Inbreng zelf is ondergebracht.

Financiën

Sociaal culturele accomodaties *x € 1.000*	2023	2024	2025	2026
Beginsaldo voorziening	361	361	361	361
Storting	0	0	0	0
Onttrekking	0	0	0	8
Eindsaldo voorziening	361	361	361	353

HelvoirThuis *x € 1.000*	2023	2024	2025	2026
Beginsaldo voorziening	229	266	304	338
Storting	37	37	37	37
Onttrekking	0	0	3	0
Eindsaldo voorziening	266	304	338	376

Overige gebouwen

Voor de accommodaties die worden afgestoten en waar sprake is van leegstandsbeheer wordt alleen noodzakelijke onderhoud uitgevoerd om het gebouw veilig en heel te houden. Voor de locaties die in stand blijven, wordt het onderhoud op verantwoorde wijze aan de hand van meerjarenonderhoudsplannen uitgevoerd.

Het gebouw Mariaplein wordt verhuurd ten behoeve van kinderopvang. Het ligt in de verwachting dat de Gouden Zonne in 2022 is gesloopt.

Naam gebouw	Gewenste conditie	Huidige conditie					
		1	2	3	4	5	6
Brandweerpost Cromvoirt	3			X			
Gymzaal Molenven	3				X		
10 appartementen HelvoirThuis	1	X					
Theresialaan	3			X			
Mariaplein	3			X			
Gouden Zonne	5						X

3.6 Bedrijfsvoering

3.6.1 Planning & Control

Samen met het normen- en toetsingskader van de raad, waarmee de rechtmatige uitvoering van ons beleid wordt geborgd, is de programmabegroting de basis voor de Planning & control cyclus.

Vanuit het coalitieakkoord, Een nieuwe start, is het college uitvoeringsprogramma opgesteld. Dit uitvoeringsprogramma is gebaseerd op de grote thema's uit het coalitieakkoord. De presentatie is in lijn met de structuur van de P&C cyclus: Wat willen we bereiken?, Wat gaan we ervoor doen? en Wanneer?
Hiermee is een solide basis gelegd voor de P&C cycli. De activiteiten die we in 2023 doorzetten en/of oppakken zijn opgenomen in deze Programmabegroting. Hierbij is ook rekening gehouden met de aangenomen motie tot het versnellen van een aantal acties.

In de programmabegroting zijn daarmee de activiteiten vastgelegd waarmee het college het komende jaar, in opdracht van de raad, aan de slag gaat. De uitvoering van beleid en bedrijfsvoering is gedelegeerd aan het managementteam van de gemeente Vught.
Door middel van de bestuursrapportages en de jaarrekening wordt verantwoording afgelegd over de voortgang van de geformuleerde doelstellingen en de hiervan afgeleide actiepunten.

In 2022 is gestart met een gewijzigde vormgeving van de P&C producten in samenspraak met de auditcommissie. Na de Kadernota is dit het tweede document dat op deze wijze wordt aangeboden. Voor de indicatoren is afgesproken deze onderwerp van besluitvorming te laten zijn bij nieuwe beleidsnota's.

Om de volledigheid en betrouwbaarheid van de rapportages te bewaken is in samenspraak met de accountant een set van interne controlemaatregelen geïmplementeerd. Een nadere toelichting over deze interne beheersmaatregelen is gegeven in de paragraaf interne controle.

3.6.2 Informatisering & Automatisering

Investeringen ICT

Voor de investeringen van ICT is er jaarlijks een krediet van € 205.000 opgenomen in begroting. Er heeft echter een verschuiving plaatsgevonden van aanschaf, up-to-date en veilig houden van soft- en hardware naar gebruik (licenties/lease). Volgens het activabeleid zouden de kosten voor gebruik niet moeten worden geactiveerd en afgeschreven, maar opgenomen moeten worden in de exploitatie. Het voorstel is om hiermee in 2023 te starten. In 2023 wordt nog voor € 45.000 aan aanschaf van hardware verwacht, daarna kan het investeringskrediet volledig vervallen.
Voor de aanschaf, up-to-date en veilig houden van soft- en hardware naar gebruik (licenties/lease) wordt er in de exploitatie in 2023 € 160.000 opgenomen en vanaf 2024 wordt dit bedrag € 205.000, overeenkomstig de hoogte van het investeringskrediet. Dit betekent dat wanneer er in 2023 het laatste investeringskrediet wordt ingezet, de kapitaallasten (afschrijving en rente) tot en met 2028 in onze administratie terugkomen. De kapitaallasten starten namelijk in het jaar na afronding van de investering en de afschrijvingstermijn 5 jaar is. De vrijval van kapitaallasten is dan de dekking voor de hogere exploitatielasten.

Overige autonome ontwikkelingen

Autonome ontwikkelingen en bijhorende verplichtingen leiden vanaf 2023 tot een stijging van de exploitatie. Concrete ontwikkelingen:

1. Wettelijke verplichtingen stellen in toenemende mate hoge eisen aan informatieveiligheid.
2. Doorberekening van de transitie naar de Cloud. Dit is in de Kadernota en Programmabegroting van 2022 al benoemd en nu financieel verwerkt.

3. Uitbesteding van het beheer van het lokale netwerk. De eisen aan beveiliging en apparatuur worden strenger en ook verbindingen worden complexer.

De extra exploitatiekosten van deze drie ontwikkelingen bedragen vanaf 2023 € 250.000 en vanaf 2024 € 306.000.

ICT hybride werken

Bij modern en goed werkgeverschap en het binden en boeien van (nieuwe) medewerkers met de organisatie hoort een moderne digitale werkplek, met faciliteiten en mogelijkheden die marktconform te zijn. Daarnaast is de digitale werkplek haast noodzakelijk om een veilige werkomgeving te kunnen garanderen. Vanaf 2023 nemen de kosten hiervoor dan ook toe met € 94.000 per jaar.

3.6.3 Personeel & Organisatie

Organisatie

Ook 2022 heeft te lijden gehad onder de corona beperkingen en heeft verhinderd dat er vol gewerkt kon worden aan de doorontwikkeling van de organisatie. Een aantal onderwerpen blijft daarom, als onderdeel van het 'programma organisatieontwikkeling 2021-2023' ook op de agenda voor 2023 staan, aangevuld met de volgende nieuwe onderwerpen.

Visieontwikkeling

Een visie geeft richting en inspiratie aan de interne organisatie. Het geeft een beeld van de toekomst, wie we willen en moeten zijn en hoe we daar willen komen. In 2023 wordt deze opgesteld, geïmplementeerd, uitgedragen en verwerkt in het dagelijkse werken, denken en handelen.

Omgevingswet

Deze wet betekent een grote wijziging in het denken over en werken in het ruimtelijk domein. De invoeringsdatum van de wet is herhaaldelijk uitgesteld en nu vastgesteld op 1 januari 2023. Met de voorbereidingen voor de implementatie van de wet zijn we al geruime tijd bezig. Het jaar 2023 zal in het teken staan van het werken met de nieuwe wet, met de structuurwijzigingen die daarvoor zijn aangebracht, met de nieuwe processen, en deze monitoren en evalueren. De nodige scholing/training wordt bij dit alles natuurlijk aangeboden. Bij geconstateerde tekortkomingen worden snel wijzigingen aangebracht.

Dienstverlening

Is onze in- en externe dienstverlening voldoende toekomstbestendig? De overheid streeft er naar om steeds meer diensten en informatie digitaal aan te bieden. Deze dienstverlening moet in ieder geval klantgericht blijven: kwalitatief goed, persoonlijk waar nodig en ook efficiënt. Voor deze uitdagingen moeten we goed voorbereid zijn; software, hardware, competenties, functies en opleiding/training.

Digitale werkplek

Er wordt onderzocht of onze organisatie voldoende toekomstbestendig is op het terrein van de 'digitalisering van het werk' (competenties, functies). Beleid wordt gemaakt daar waar sprake is van een leemte. Dit project heeft grote raakvlakken met onze (digitale) dienstverlening.

Arbeidsmarkt

De arbeidsmarkt wordt door de vergrijzing steeds krapper en de eerlijkheid gebied te zeggen dat overheidsorganisaties niet de beste papieren hebben op deze ‘markt’. Vooralsnog heeft Vught een redelijk goede arbeidsmarktpositie, maar het is uitermate belangrijk om ons als werkgever goed te presenteren en medewerkers ook te binden en te boeien. Onderzocht wordt op welke wijze we onze HR-instrumenten het beste hierop kunnen afstemmen zoals werving en selectie, personeelsadvertenties, arbeidsvoorwaarden, ontwikkelmogelijkheden etc.

Personeelsscan

De personeelsscan wordt opnieuw gehouden onder het personeel met als doel te weten te komen hoe de staat is waarin onze organisatie verkeert op een aantal vooraf gedefinieerde onderwerpen. De informatie die dit oplevert wordt gebruikt als nulpuntmeting ('ist') en vervolgens voor de doorontwikkeling van het personeel ('soll'). De opgeleverde informatie wordt ook gebruikt voor de strategische personeelsplanning en het arbeidsmarktbeleid.

Strategische personeelsplanning

In deze planning analyseren we eerst het huidige personeelsbestand op leeftijd en functie(niveau). Dat wordt afgezet tegen een gewenst personeelsbestand in de nabije toekomst. Dit wordt verwerkt in een wervingsplan en hierop wordt de werving en selectie afgestemd. De onderwerpen arbeidsmarkt en de personeelsscan hebben hiermee grote raakvlakken.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuimcijfer over 2019 bedroeg 4,15%, over 2020 was het 4,30% en over 2021 bedroeg het 3,77%. Het landelijke cijfer voor gemeenten bedroeg over 2021 overigens 5,8%. Enerzijds vanwege de hogere ervaringscijfers 2022 en anderzijds omdat het percentage 2021 niet representatief is (vanwege corona), handhaven we in 2023 het streefcijfer van 4,5%. Het geldende verzuimbeleid wordt voortgezet.

Personeelsbudget

Personeelsbudget	2023	2024	2025	2026
Programmabegroting 2022 regulier personeel	**18.461**	**18.852**	**19.378**	**19.378**
Opgenomen Kadernota 2023				
Uitbreiding griffie	13	13	13	14
Medewerker beleidsuitvoering wegen	20	21	21	22
Medewerker energietransitie	37	38	39	40
Medewerker beleidsuitvoering wonen	53	55	56	58
Medewerker preventie schuldhulpverlening	61	63	65	67
Ontwikkelingen cao en overige opslagen *	841	1.071	1.176	1.807
Programmabegroting 2023				
Medewerker WOO	64	78	92	95
Klantmanager Jeugd	77	77	70	70
Medewerker WOZ-belastingen	59	59	59	59
Medewerkers strategie, regio, subsidies en uitvoering participatie	160	160	160	160
Projectleider 'groen/bomen'	50	50	50	50
Projectleider warmtetransitie	70	70	70	0
Overige	7	-12	-15	-24
Totaal regulier personeel	**19.973**	**20.595**	**21.235**	**21.796**
Totaal tijdelijk personeel	**1.294**	**1.269**	**1.207**	**1.158**
Bestuur				
Raads- en commissieleden	432	437	440	452
Burgemeester en wethouders	589	596	600	618
Totaal bestuur	**1.021**	**1.034**	**1.040**	**1.070**
Totaal personeelskosten	**22.287**	**22.897**	**23.481**	**24.024**

* De hoge stijging in 2026 wordt veroorzaakt doordat dit een nieuw toegevoegd begrotingsjaar is. Hierop is niet eerder geïndexeerd. De stijging betreft dus een stapeling van de index van dit jaar maar ook van voorgaande jaar.

Wachtgeldvoorziening

Voor niet jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen dient een voorziening te worden aanhouden. De onttrekkingen kunnen onderhevig zijn aan onvoorziene wijzigingen. De verplichtingen kunnen sterk fluctueren als gevolg van werkaanvaarding en/of nieuwe uitkeringsverplichtingen ten gevolge van beëindiging van dienstverbanden. In de primitieve begroting is een storting opgenomen van € 100.000 voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van de ambtenaren. Eventuele gevolgen van de komst van de WNRA en WAB zijn pas later inzichtelijk. Als een aanpassing van de storting nodig is loopt dit altijd via de reguliere P&C producten.

3.6.4 Onderzoeken rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid

In de vastgestelde financiële verordening (artikel 212 van de Gemeentewet) zijn de uitgangspunten voor het financiële beleid, het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie bepaald. Deze verordening waarborgt dat aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan.

Gedurende het jaar vindt continu onderzoek plaats naar de rechtmatigheid. De adviseur Risicomanagement, interne controle medewerkers en de accountant toetsen de juiste toepassing van de werkprocessen. Een juiste inrichting van de administratieve organisatie rondom de werkprocessen geeft een goede waarborg voor rechtmatig handelen. Het gehele proces en planning rondom dit onderwerp is vastgelegd in het beleid risicomanagement en het interne controle werkplan.

Voor 2023 zijn geen doelmatigheidsonderzoeken ingepland.

3.6.5 Interne controle

Rechtmatigheidsverantwoording

In beginsel is middels een wetswijziging besloten dat het college van burgemeester en wethouders vanaf 2021 zelf verantwoordelijk zou zijn voor het afgeven van de rechtmatigheidsverantwoording. Na meerdere malen uitstel is het wetsvoorstel inmiddels (op 31 mei 2022) aangenomen door de Tweede kamer. Gemeentes en provincies zullen naar verwachting, voor het verslagjaar 2023, voor de eerste keer een rechtmatigheidsverantwoording op moeten nemen in de jaarrekening. De externe accountants geven vanaf dat moment alleen nog een controleverklaring af met een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening.

Zodoende dient het college vanaf 2023 een rechtmatigheidsverklaring af te geven. De accountant zal dan geen oordeel meer geven over de rechtmatigheid in zijn controleverklaring. De rechtmatigheidsverantwoording van het college wordt dan onderdeel van de getrouwheidsverklaring van de accountant.

Zodoende dient deze verantwoording door het college duidelijk en reproduceerbaar onderbouwd te worden. De reproduceerbaarheid zal door middel van de getoetste processen (aan welke normen) aangetoond worden. Op basis van deze toetsingen zullen zij ook aangeven welke verbeteringen nodig zijn en doorgevoerd gaan worden.

Bij de rechtmatigheidsverantwoording gaat het om de financiële rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties van alle transacties. Er is een plan van aanpak opgesteld om dit proces zo goed mogelijk te laten verlopen. In 2022 worden alle voorbereidingen hierop in gang gezet en afgerond.

Het college zal in afstemming met de raad bepalen welk niveau van verantwoording zij willen invoeren. De voorkeur is om voor 2023 te kiezen voor de variant “wettelijk minimum” (financiële rechtmatigheid), met de huidige verantwoordingsgrenzen en hierover afstemming te zoeken met (een vertegenwoordiging van) de gemeenteraad.

Interne controle

Het proces rondom de interne controle vindt gedurende het hele jaar plaats, waardoor kort cyclisch kan worden bijgestuurd. Deze activiteiten worden conform het werkplan interne controle uitgevoerd. Tussentijds vinden er afstemmingen met de accountant plaats om er voor te zorgen dat de accountant kan steunen op onze interne controles.

3.7 Grondbeleid

3.7.1 Beleidskaders en doelstellingen

Gemeentelijke kaders

- Richtlijnen Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
- Nota Grondbeleid 2020-2024
- Nota activerings- en afschrijvingsbeleid
- Nota kostenverhaal

In de raadsvergadering van 21 juli ligt de Nota kostenverhaal ter vaststelling aan uw raad voor.

Grondbeleid is een middel om ruimtelijk beleid te kunnen voeren en is onder andere gericht op het fysiek mogelijk maken van de maatschappelijk gewenste (ruimtelijke) ontwikkelingen. Hierbij wordt de financiële positie van (de grondexploitatie) de gemeente Vught zo optimaal mogelijk bewaakt en waar mogelijk verbeterd.
Het grondbeleid is ondersteunend aan de doelstellingen uit onder andere de woonvisie, structuurvisies, bestemmingsplannen en het bestuursakkoord. Bij voorstellen voor locatieontwikkelingen kijken we onder andere in hoeverre een en ander zich verhoudt tot de hierin genoemde doelstellingen en de kaders.

De wettelijke financiële kaders voor het grondbeleid zijn vastgelegd in het "Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten" (BBV), en in de door de commissie BBV uitgebrachte "Notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken". Deze notities bevatten regelgeving voor begroting en verantwoording van de kosten en opbrengsten.

De richtlijnen BBV geven aan dat enkel onze locaties waarvoor een grondexploitatie is vastgesteld door de raad (de zogenaamde Bouwgronden In Exploitatie, afgekort BIE) mogen worden verantwoord in (het saldo van) de grondexploitatie (grondbedrijf).

De locaties waarvan we (in de nabije toekomst) eigendom hebben en die (nog) geen BIE zijn, maar waar we in het kader van een mogelijke herontwikkeling wel bezig zijn met visie vorming en planvoorbereiding, verantwoorden we daarom onder "Wonen en bouwen" in programma 2.11.

Momenteel is er één locatie in exploitatie die wordt verantwoord in deze paragraaf. Dit betreft de locatie Den Hoek. Deze locatie is dus een "Bouwgrond in exploitatie" (BIE).

3.7.2 Activiteiten

Woningbouwprogramma/Uitvoeringsprogramma grondexploitatie

In 2023 werken we de doelstellingen uit zoals onder andere opgenomen in het coalitieakkoord "een nieuwe start", de Woonvisie Groei met Vughtse kwaliteit en een daaruit voortvloeiende woningbouwprogrammering, en het Uitvoeringsprogramma grondexploitatie 2022-2025. We borgen de samenhang tussen woningbouwprogrammering en het Uitvoeringsprogramma grondexploitatie. Daarbij bezien we of er locatieontwikkelingen zijn waarvoor een BIE kan of moet worden opgesteld. Dat nemen we mee in het Uitvoeringsprogramma grondexploitatie welke in maart/april 2023 aan uw raad voorligt.

Bouwgronden in exploitatie (BIE's)

Zoals gezegd is in Vught op dit moment Den Hoek het enige plan in exploitatie

Den Hoek
In juli 2021 heeft uw raad ingestemd met de geoptimaliseerde stedenbouwkundige variant. Conform uw besluit werken we deze variant en deze planontwikkeling in 2023 verder uit.

Bouwclaims:
Met de bouwclaimhouders zijn nieuwe koop- en realisatieovereenkomst gesloten. De gronden worden geleverd in 2022. Eén ontwikkelaar is reeds gestart met de bouw, de andere ontwikkelaars hebben de omgevingsvergunning in voorbereiding. In 2023 worden (naar verwachting) de omgevingsvergunningen verleend en wordt de bouw gestart dan wel gecontinueerd of opgeleverd.

CPO woningen:
Deze woningen zijn conform het Hoge Raad arrest Didam openbaar op de markt gezet. In september 2022 de CPO partij definitief gekozen, als onderdeel van een aanbesteding, waarna eind juli de koop en realisatieovereenkomst getekend wordt. De levering van de grond is afhankelijk van de planning van de CPO partij, de gronden worden geleverd bij aanvraag omgevingsvergunning.
Volgens een indicatieve planning bij de aanbesteding zou dit medio 2023 zijn, waarbij op dit moment verwacht wordt dat de woningen eind 2024 worden opgeleverd.

Duurzame/ circulaire woningen:
Ook de verkoop van de grond bestemd voor deze woningen is conform het Didam arrest openbaar aanbesteed. Naar verwachting wordt begin juli de partij definitief gekozen, en eind juli de koop en realisatieovereenkomst getekend. Daarin is bepaald dat in 2023 de gronden aan de ontwikkelaar worden geleverd, de omgevingsvergunning aangevraagd en de partij start met de bouwwerkzaamheden.

Woonveste:
In september 2022 is de koop- en realisatieovereenkomst getekend. De verwachting is dat in 2023 gestart wordt met de bouw.

Particuliere kavels:
Van de 10 beschikbare kavels zijn er van 7 biedingen ontvangen, de optanten zijn op dit moment bezig met de verdere planuitwerking/vorming. Eén optant heeft zich teruggetrokken.
De gemeente zet de resterende vier kavels opnieuw in de verkoop, en gaat dit dan breder uitzetten. Eerder is er enkel lokaal gepubliceerd (Klaverblad, Helvoirt.net), om de lokale doelgroep te bereiken. Bij de nieuwe publicatie wordt ook gebruik gemaakt van Funda.
Levering van de gronden zal in 2022, en mogelijk nog begin 2023 plaatsvinden. Aanvraag omgevingsvergunning/start bouw verschilt per optant. In 2023 zullen we gronden leveren en omgevingsvergunningen toetsen. Daarnaast zal een deel van de kavels in 2023 starten met de bouw.

Investeringskredieten en activeren kosten locaties niet in exploitatie
Uw raad heeft bij het Uitvoeringsprogramma grondexploitatie ook besloten om voor de locaties De Hagen fase 2 en Lidl (nieuwe locatie) een investeringskrediet te verstrekken voor de in 2022 verwachte planvoorbereidingskosten ter hoogte van:
- De Hagen fase 2: €249.545;
- Lidl nieuwe locatie: € 139.958.

Ook heeft uw raad daarbij besloten om, conform de Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken 2019 (commissie Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten) deze voorbereidingskosten, als kosten van onderzoek en ontwikkeling, per 1-1-2022 onder de immateriële vaste activa te activeren.

3.7.3 Resultaatverwachting
Programmatische resultaatverwachting
Het resultaat van het grondbeleid wordt niet alleen bepaald door de kaders van het grondbeleid. Ook de gemeentelijke doelstellingen op het gebied van ruimtelijke ordening en wonen dragen bij aan het resultaat van het grondbeleid. Voor wat betreft de gemeentelijke doelstelling bekijken we dus in hoeverre

voorstellen over locatieontwikkelingen zich verhouden tot de doelstellingen in de woonvisie, structuurvisies, bestemmingsplannen, de woningbouwprogrammering en het bestuursakkoord.

Financiële resultaatverwachting

De economische situatie is van invloed op het resultaat van de grondexploitatie. Daarom is ook dit jaar bij de actualisatie van het Uitvoeringsprogramma grondexploitatie rekening gehouden met de huidige situatie op de onroerendgoedmarkt en de verwachting voor de toekomst. De ramingen en prognoses die zijn geraadpleegd om de indexen te herijken moeten met de nodige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd en gebruikt. We leven in een tijd waarin veel onzekerheid heerst en waarbij de wereld er elke maand anders uit ziet. Daarom is bij het Uitvoeringsprogramma grondexploitatie geadviseerd om vanwege deze onzekerheid de vastgoedopbrengsten voor de komende jaren met enig conservatisme, doch realistisch te indexeren en, indien nodig, de in april herijkte indexen herzien.

Naar aanleiding van het Uitvoeringsprogramma grondexploitatie 2022-2025 ziet de nu vastgestelde meerjarenraming er als volgt uit:

€ 1.000	2023	2024	2025	2026	Totaal
Te realiseren opbrengsten	5.537	1.821			7.358
Kosten	320	755	365	153	1.593
Saldo opbrengst	5.217	1.066	-365	-153	5.765
Activering (dekking eerder geactiveerde kosten)	4.581	705	-428	-181	4.677
Vrijval Winst	**636**	**361**	**63**	**28**	**1.088**

3.7.4 Risico's en reserves

Het ontwikkelen en realiseren van locaties brengt financiële risico's met zich mee. De omvang hiervan brengen we daarom goed in kaart om te kunnen bepalen of de voorzieningen en de risicoreserve toereikend zijn.

Voor lopende BIE's bepalen we de risico's door uit te gaan van het scenario "continueren". Hierbij kijken we per post wat het risico op afwijken is.

Voor bepaalde voorzienbare risico's treffen we voorzieningen.Voor de BIE's geldt dat er per project een voorziening getroffen moet worden tot het voorgecalculeerde tekort volgens de exploitatieopzet. Voor de dekking van de resterende onvoorziene risico's houden we de reserve grondexploitatie aan.

We verwijzen u naar het Uitvoeringsprogramma grondexploitatie voor een toelichting bij de risico's.

Reserve grondexploitatie *(x € 1.000)*	2022	2023	2024	2025
Saldo primo jaar	5.385	5.809	6.114	6.176
Winst jaar	636	360	63	28
Vennootschapsbelasting	212	55	1	1
Saldo ultimo jaar	5.809	6.114	6.176	6.203
Geïnventariseerde risico's	109	109	109	109
Dekkingsruimte	5.700	6.005	6.067	6.094

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de reserve grondexploitatie ruimschoots toereikend is om de risico's te dekken.

3.8 Verbonden partijen

Algemeen

Het takenpakket van gemeenten is groot. Deze taken worden niet altijd door de eigen ambtelijke organisatie van de gemeenten uitgevoerd, maar ook door andere organisaties. In dit kader heeft Vught een relatie met verbonden partijen.

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarmee de gemeente een bestuurlijke én financiële band heeft. Van een bestuurlijk belang is sprake indien de gemeente rechtstreeks invloed heeft op de besluitvorming binnen de verbonden partij. Een financieel belang is aan de orde als de gemeente financieel kan worden aangesproken wegens het functioneren van de verbonden partij of wanneer de gemeente geld kan kwijtraken bij een faillissement van een verbonden partij.

Verbonden partijen zijn in toenemende mate van belang voor het realiseren van de doelstellingen van gemeenten en provincies en dus is van belang dat de verbonden partijen financieel gezond zijn en blijven. Immers, met de verbonden partijen worden bestuurlijke en financiële banden onderhouden, met alle risico's van dien.

Hieronder wordt een tabel gepresenteerd met de verbonden partijen onderverdeeld in:
- Gemeenschappelijke regelingen
- Vennootschappen en Coöperaties
- Stichtingen en Verenigingen
- Overige verbonden partijen

Per partij wordt kort de visie en het beleid van de betreffende partij en het bestuurlijk en financiële belang van de gemeente aangegeven.

Over het beleid in algemene zin kan per categorie van verbinding het volgende worden opgemerkt.

Gemeenschappelijke regelingen

Vught participeert in enkele gemeenschappelijke regelingen tussen gemeenten. Daarbij hebben de deelnemende gemeenten een gezamenlijk belang. Het gaat om regionale beleidsontwikkeling en beleidsafstemming, en/of om uitvoerende taken die beter op regionaal niveau georganiseerd kunnen worden.

Stichtingen

Er is een tijd geweest dat de gemeente was vertegenwoordigd in besturen van veel partijen met wie zij een subsidierelatie had. Die lijn is bewust verlaten in het belang van een objectieve opstelling ten opzichte van een dergelijke partij en een ongebonden beoordeling van het maatschappelijk nut ervan. Waar de gemeente nu nog vertegenwoordigd is in stichtingsbesturen gaat het om stichtingen waarin de gemeente bewust een actieve rol wil spelen.

Toelichting op de financiële informatie

Solvabiliteit

De solvabiliteit is een graadmeter voor de mate waarin de verbonden partij met eigen middelen is gefinancierd en daardoor in staat is om ondernemingsrisico's op te vangen. Hoe hoger de solvabiliteit is, des te minder is de verbonden partij afhankelijk van externe vermogensverschaffers.
Een gezonde solvabiliteit ligt boven de 20%.

In de opgave verbonden partijen is de solvabiliteit als volgt berekend:
Solvabiliteit = Eigen vermogen / Totaal vermogen (eigen vermogen + vreemd vermogen)

Eigen vermogen
De algemene en bestemmingsreserves.
Het eigen vermogen wordt opgevat als de financiële buffer voor het opvangen van ondernemingsrisico's.

Vreemd vermogen
De voorzieningen, de langlopende en kortlopende schulden en de overlopende passiva.

Stadsgewest 's-Hertogenbosch

Gemeenschappelijke regelingen	
Programma	Besturen
Naam en vestigingsplaats	Stadsgewest 's-Hertogenbosch, 's-Hertogenbosch
Visie en beleidsvoornemens	Visie Het beheren van voormalige stortplaats Vlagheide tot de overdracht aan de provincie. Beleidsvoornemen Tot de overdracht de resterende activiteiten conform de geldende regelgeving te beheren en daar waar mogelijk initiatieven te ontplooien tot kostenbesparing.
Bestuurlijk en financieel belang	De burgemeester maakt namens de gemeente Vught deel uit van het Algemeen Bestuur. De burgemeester is lid van het dagelijks bestuur met de portefeuille financiën. De burgemeester is bestuurslid Stichting Beheer Registergoederen Stadsgewest 's-Hertogenbosch en is lid van de bestuursraad nazorgfonds. Begroting 2023 *Bedragen (* € 1.000)* Resultaat voor bestemming: 0 Resultaat na bestemming: 0 Jaarrekening 2021 *Bedragen (* € 1.000)* Eigen vermogen: 01-01-2021: -1.885 31-12-2021: -1.725 Vreemd vermogen: 01-01-2021: 6.800 31-12-2021: 775 Solvabiliteit einde jaar: n.v.t.
Bijdrage gemeente	€ 31.200

Veiligheidsregio Brabant-Noord

Gemeenschappelijke regelingen	
Programma	Besturen
Naam en vestigingsplaats	Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant-Noord (incl. Meldcentrum), 's-Hertogenbosch
Visie en beleidsvoornemens	Visie Een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige organisatie van de brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing onder een regionaal bestuur. Door de gecoördineerde aanpak

	zijn hulpverleningsdiensten beter en gemakkelijker aan te sturen. Beleidsvoornemen De veiligheidsregio wil samen met de hierin samenwerkende diensten bijdragen aan het scheppen van fysieke veiligheid en het uitvoeren van de aan hen opgedragen taken in het belang van de burgers, bedrijven en instellingen van Brabant-Noord
Bestuurlijk en financieel belang	De burgemeester is lid van het Algemeen Bestuur van de regeling en een van de wethouders is de plaatsvervanger. De deelnemende gemeenten dragen voor het GMC en de GHOR, naar rato van het aantal inwoners, de kosten van de regeling, voor zover de kosten niet uit andere middelen worden gedekt. Begroting 2023 *Bedragen (* € 1.000)* Resultaat voor bestemming: 2.230 Resultaat na bestemming: 0 Jaarrekening 2021 *Bedragen (* € 1.000)* Eigen vermogen: 01-01-2021: 10.432 31-12-2021: 10.846 Vreemd vermogen: 01-01-2021: 38.648 31-12-2021: 33.127 Solvabiliteit einde jaar: 30%
Bijdrage gemeente	€ 2.036.159

Werkvoorzieningschap de Dommel (WSD)

Gemeenschappelijke regelingen	
Programma	Meedoen
Naam en vestigingsplaats	Gemeenschappelijke regeling Werkvoorzieningschap De Dommel (WSD), Boxtel
Visie en beleidsvoornemens	Visie Iedereen die wil, kan meedoen in de samenleving, ongeacht afkomst, leeftijd of beperkingen. Beleidsvoornemen Zich inzetten als "breed mensontwikkelbedrijf" van en voor gemeenten.
Bestuurlijk en financieel belang	Een wethouder en een raadslid hebben zitting in het Algemeen Bestuur en een wethouder in het Dagelijks Bestuur. Bijdragen in de algemene bestuurs- en indicatiekosten van de WSD groep en bijdragen in de exploitatie van WSD en Blizo op basis van aantal geplaatste werknemers uit de gemeente. Begroting 2023 *Bedragen (* € 1.000)* Resultaat voor bestemming: 446 Resultaat na bestemming: 906

	Jaarrekening 2021 *Bedragen (* € 1.000)* Eigen vermogen: 01-01-2021: 30.161 31-12-2021: 29.757 Vreemd vermogen: 01-01-2021: 6.956 31-12-20201 4.632 Solvabiliteit einde jaar: 86,53%
Bijdrage gemeente	€4.218.001 (meicirculaire 2022)

GGD Hart voor Brabant

Gemeenschappelijke regelingen	
Programma	Meedoen
Naam en vestigingsplaats	Gemeenschappelijke regeling GGD Hart voor Brabant, 's-Hertogenbosch
Visie en beleidsvoornemens	Visie Het bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid van iedereen, met speciale aandacht voor risicogroepen. Beleidsvoornemen Het belang van preventie neemt toe: voorkomen is beter dan genezen.
Bestuurlijk en financieel belang	Wethouder heeft zitting in Algemeen Bestuur. De gemeente is samen met de andere deelnemende gemeenten verantwoordelijk voor de instandhouding van de gemeentelijke gezondheidsdienst. Begroting 2023 *Bedragen (* € 1.000)* Resultaat voor bestemming: -737 Resultaat na bestemming: 0 Jaarrekening 2021 *Bedragen (* € 1.000)* Eigen vermogen: 01-01-2021: 7.820 31-12-2021: 7.749 Vreemd vermogen: 01-01-2021: 31.107 31-12-2021: 23.834 Solvabiliteit einde jaar: 24,54%
Bijdrage gemeente	€1.180.901 (basispakket)

Regionale Ambulance Voorziening (RAV)

Gemeenschappelijke regelingen	
Programma	Meedoen
Naam en vestigingsplaats	Regionale ambulance-voorziening (RAV) Brabant Midden- West-Noord, 's-Hertogenbosch
Visie en beleidsvoornemens	Visie Voor een goede ambulancezorg is het van belang samen te werken in de vorm van een openbaar lichaam. Deze samenwerking is gericht op een niveau van

	ambulancezorg waarbij de patiënt centraal staat. Beleidsvoornemens Het leveren van kwalitatief hoogwaardig ambulancezorg, die tijdig ter plaatse is en binnen de taakstellende budgettaire kaders wordt gerealiseerd.
Bestuurlijk en financieel belang	Wethouder heeft zitting in het Algemeen Bestuur. Begroting 2023 *Bedragen (* € 1.000)* Resultaat voor bestemming:0 Resultaat na bestemming: 92 Jaarrekening 2021 *Bedragen (* € 1.000)* Eigen vermogen: 01-01-2021: 13.738 31-12-2021: 14.180 Vreemd vermogen: 01-01-2021: 25.744 31-12-2021: 32.686 Solvabiliteit einde jaar: 30,26%
Bijdrage gemeente	€ 0

Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC)

Gemeenschappelijke regelingen	
Programma	Overhead
Naam en vestigingsplaats	Gemeenschappelijke regeling Het Brabants Historisch Informatie Centrum, 's-Hertogenbosch
Visie en beleidsvoornemens	Visie Het BHIC heeft een wettelijke taak en een maatschappelijke opgave. De wettelijke taak bestaat uit het goed, geordend en toegankelijk beheren van de archieven die aan het BHIC zijn overgedragen. Dit alles conform de Archiefwet en de daaruit voortvloeiende richtlijnen. De maatschappelijke opgave is de verbreiding van de kennis van de Brabantse geschiedenis. Deze doelstelling wordt gestuurd door de operationele missie: meer publiek, meer divers publiek, meer tevreden publiek. Beleidsvoornemen Bij de uitvoering van de wettelijke taak zal in 2021 – naast de reguliere activiteiten – veel aandacht uitgaan naar de verdere ontwikkeling van het e-depot.
Bestuurlijk en financieel belang	De burgemeester maakt namens de gemeente Vught deel uit van het Algemeen Bestuur. De burgemeester neemt als portefeuillehouder deel aan de portefeuillehouders vergadering. Deze is informerend naar het bestuur. Het bestuur bestaat uit drie leden aangewezen door de minister en 3 leden gekozen vanuit de regio. Begroting 2023 *Bedragen (* € 1.000)* Resultaat voor bestemming: -179 Resultaat na bestemming: 0

	Jaarrekening 2021 *Bedragen (* € 1.000)* Eigen vermogen: 01-01-2021: 3.837 31-12-2021: 2.959 Vreemd vermogen: 01-01-2021: 1.964 31-12-2021: 2.210 Solvabiliteit einde jaar: 25%
Bijdrage gemeente	€119.400

Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)

Gemeenschappelijke regelingen	
Programma	Wonen
Naam en vestigingsplaats	Omgevingsdienst Brabant Noord, 's-Hertogenbosch
Visie en beleidsvoornemens	Visie De ODBN zorgt voor een schone en veilige leefomgeving, nu en in de toekomst. Beleidsvoornemen Samen met gemeenten en provincie optimaliseren van de uitvoering van de Omgevingswet (2018), zodat Noord (oost) Brabant zich positioneert tot top regio agrifood, met de ODBN als het kennis- en expertisecentrum voor landbouw en groene wetgeving.
Bestuurlijk en financieel belang	Wethouder maakt namens de gemeente Vught deel uit van het Algemeen Bestuur. De deelnemende gemeenten dragen een bijdrage per inwoner af en een bijdrage voor het takenpakket op basis van uren. Begroting 2023 *Bedragen (* € 1.000)* Resultaat voor bestemming: 42 Resultaat na bestemming: 42 Jaarrekening 2021 *Bedragen (* € 1.000)* Eigen vermogen: 01-01-2021: 9.844 31-12-2021: 10.127 Vreemd vermogen: 01-01-2021: 8.628 31-12-2021: 11.379 Solvabiliteit einde jaar: 47%
Bijdrage gemeente	€ 495.293

Stichting Bureau Inkoop en aanbesteding Zuid-Oost Brabant (Bizob)

Stichtingen en Verenigingen	
Programma	Overhead
Naam en vestigingsplaats	Stichting Bureau Inkoop en Aanbesteding Zuidoost-Brabant (Bizob).

	Oirschot
Visie en beleidsvoornemens	Visie Door samenwerking de inkoop van gemeenten te professionaliseren. Beleidsvoornemen Door professioneler in te kopen, geld te besparen, kwaliteit van producten, diensten en werken te verbeteren, Het beheersen van doorloop- en levertijd, voorkomen van onverwachte budgetoverschrijdingen en integriteit van de gemeentelijke organisatie waarborgen. Hierdoor het vertrouwen van de samenleving vergroten in de manier waarop gemeenschapsgeld wordt besteed.
Bestuurlijk en financieel belang	Een wethouder maakt deel uit van het bestuur namens de gemeente. **Begroting 2023** *Bedragen (* € 1.000)* Resultaat voor bestemming: 0 Resultaat na bestemming: 0 **Jaarrekening 2021** *Bedragen (* € 1.000)* Eigen vermogen: 01-01-2021: 975 31-12-2021: 1.405 Vreemd Vermogen: 01-01-2019: 122 31-12-2019: 189 Solvabiliteit einde jaar: 88%
Bijdrage gemeente	

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Vennootschappen en Coöperaties	
Programma	Algemene dekkingsmiddelen
Naam en vestigingsplaats	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), Den Haag
Visie en beleidsvoornemens	Visie BNG bank is de bank voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Beleidsvoornemens Het behoud van een substantieel marktaandeel in de Nederlandse publieke sector en het semi-publieke domein en het behalen van een redelijk rendement voor aandeelhouders.
Bestuurlijk en financieel belang	De gemeente is aandeelhouder en heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op deze aandelen. De gemeente bezit 15.795 aandelen met een nominale waarde van € 2,50 per aandeel. Afhankelijk van de winstgevendheid van de BNG wordt aan de aandeelhouders jaarlijks dividend uitgekeerd. Begroting 2023

	Bedragen (€ 1.000)* Resultaat voor bestemming: n.v.t. Resultaat na bestemming: n.v.t. Jaarrekening 2021 *Bedragen (* € 1.000)* Eigen vermogen: 01-01-2021: 5.097.000 31-12-2021: 5.062.000 Vreemd vermogen: 01-01-2021: 155.262.000 31-12-2021: 143.995.000 Solvabiliteit einde jaar: 3,5%
Bijdrage gemeente	N.v.t.

Stichting Agrifood Capital

Vennootschappen en Coöperaties	
Programma	Leven
Naam en vestigingsplaats	Stichting Agrifood Capital en Agrifood Capital BV, 's-Hertogenbosch
Visie en beleidsvoornemens	Visie Door samenwerking in de regio laten excelleren op het gebied van Agri en Food. Beleidsvoornemen De regio tot een competitieve regio te ontwikkelen met een excellente arbeidsmarkt, sterke bedrijvigheid, betekenisvolle innovaties en een goed woon, werk en leefklimaat.
Bestuurlijk en financieel belang	Burgemeester maakt deel uit van de Bestuurlijke Regiegroep. Begroting 2023 *Bedragen (* € 1.000)* Resultaat voor bestemming: n.v.t. Resultaat na bestemming: n.v.t. Jaarrekening 2021 *Bedragen (* € 1.000)* Eigen vermogen: 01-01-2021: 164 31-12-2021: 298 Vreemd vermogen: 01-01-2021: 2.279 31-12-2021: 3.180 Solvabiliteit einde jaar: 9%
Bijdrage gemeente	€ 115.322

Vereniging van Eigenaars Prins Hendrik

Stichtingen en Verenigingen	
Programma	Leven
Naam en vestigingsplaats	Vereniging van Eigenaars Atletiekcomplex "Prins Hendrik",

	Vught
Visie en beleidsvoornemens	Visie Het voor de langere termijn beheren van het gebouw en de grond en het behartigen van gemeenschappelijke belangen van de eigenaars. Beleidsvoornemen Het zo doelmatig mogelijk in standhouden van het gebouw op de atletiekaccommodatie.
Bestuurlijk en financieel belang	Deze VvE is in 2012 opgericht. De gemeente heeft 1/3 deel van de stemmen in de VvE. Middels het onderbrengen van het gebouw op de atletiekaccommodatie in een Vereniging van Eigenaren wordt het belang van de instandhouding gedeeld met de andere eigenaren. Er zijn geen begrotingen en jaarrekeningen van de Vereniging beschikbaar.
Bijdrage gemeente	€ 25.000

Financiële begroting

4.1 Meerjarenraming baten en lasten

Het meerjarige begrotingsresultaat kent een overschot van € 424K in 2023 en ontwikkelt zich naar 1.563K in 2026. Dit is het saldo zonder een correctie voor de incidentele baten en lasten. De Provincie, in zijn rol van toezichthouder, toetst op een meerjarenbegroting die een structureel evenwicht kent. Zie hiervoor paragraaf 4.1.2.

Baten	Realisatie	Begroting	Meerjarenbegroting			
bedragen x €1.000	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Wonen	13.736	18.693	14.132	19.686	11.798	12.133
Leven	1.738	1.816	1.843	1.840	1.860	1.752
Meedoen	7.316	5.687	5.433	5.435	5.573	5.584
Besturen	668	519	516	530	545	556
Overhead	551	582	542	544	550	561
Algemene dekkingen	59.138	61.711	65.693	68.262	70.707	67.752
Totaal baten	**83.147**	**89.008**	**88.159**	**96.297**	**91.035**	**88.338**

Lasten	Realisatie	Begroting	Meerjarenbegroting			
bedragen x €1.000	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Wonen	20.989	27.863	32.966	32.506	25.306	22.748
Leven	9.279	9.143	9.324	9.626	9.540	9.830
Meedoen	31.782	32.195	33.509	33.147	33.813	33.724
Besturen	6.112	6.275	6.953	7.077	6.761	6.854
Overhead	9.835	11.147	12.530	12.821	13.097	13.352
Algemene dekkingen	-414	575	418	455	206	-563
Totaal lasten	**77.583**	**87.199**	**95.701**	**95.632**	**88.723**	**85.944**

Saldi programma's	Realisatie	Begroting	Meerjarenbegroting			
bedragen x €1.000	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Wonen	-7.253	-9.170	-18.834	-12.820	-13.507	-10.616
Leven	-7.541	-7.328	-7.481	-7.786	-7.680	-8.078
Meedoen	-24.465	-26.508	-28.075	-27.712	-28.240	-28.139
Besturen	-5.444	-5.756	-6.438	-6.547	-6.215	-6.298
Overhead	-9.284	-10.565	-11.989	-12.277	-12.547	-12.791
Algemene dekkingen	59.552	61.136	65.275	67.807	70.502	68.316
Saldo baten en lasten	**5.564**	**1.809**	**-7.542**	**664**	**2.312**	**2.394**

Mutaties reserves	Realisatie	Begroting	Meerjarenbegroting			
bedragen x €1.000	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Wonen	369	1.898	9.425	3.101	4.103	606
Resultaat reserve grondexploitatie	-57	-423	-306	-62	-27	0

Leven	164	511	-258	7	-437	-437
Meedoen	9	212	105	0	0	0
Besturen	-14	57	0	0	0	0
Overhead	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Algemene dekkingsmiddelen	-691	-600	-1.000	-1.000	-2.500	-1.000
Totaal verrekening reserves	**-219**	**1.654**	**7.966**	**2.046**	**1.140**	**-830**
Resultaat algemene dienst	**5.344**	**3.464**	**424**	**2.710**	**3.452**	**1.563**

4.1.1 Baten en lasten grondexploitatie

De inkomsten en uitgaven met betrekking tot de grondexploitatie wisselen sterk van jaar tot jaar. Daarnaast zijn er specifieke voorschriften voor het tijdstip waarop de resultaten als gerealiseerd mogen worden beschouwd. De jaarresultaten uit de grondexploitatie worden daarom in eerste instantie verrekend met de reserve grondexploitatie.
Op basis van de jaarlijkse bijstelling van het uitvoeringsprogramma grondbedrijf en de daarin opgenomen risico-inventarisatie, bepalen we of middelen uit de grondexploitatie vrij gemaakt kunnen worden voor andere doeleinden.

4.1.2 Baten en lasten activiteiten algemene dienst

Het financieel beleid is er op gericht om het begrotingsresultaat structureel sluitend te houden.

Structureel begrotingssaldo *(* € 1.000)*	2023	2024	2025	2026
Saldo baten en lasten	-7.542	664	2.312	2.394
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	7.966	2.046	1.140	-830
Begrotingssaldo na bestemming	**424**	**2.710**	**3.452**	**1.563**
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	636	530	206	36
Structureel begrotingssaldo	**1.060**	**3.240**	**3.658**	**1.599**
Structurele kapitaallasten (her)investering 50%	-103	33	33	-32
Saldo	957	3.273	3.691	1.567

Het begrotingssaldo gecorrigeerd voor incidentele baten en lasten noemen we het structurele begrotingssaldo. Deze laat zien of onze begroting structureel in evenwicht is en daarmee ook op langere termijn voldoet.
Door de Provincie is een handreiking aangeleverd om bij de presentatie van het structurele saldo ook de kapitaallasten (50%) mee te nemen in het jaar van investeren. Dit is niet verplicht op basis van BBV. Bij de beoordeling van onze financiële positie kijkt de Provincie, als toezichthouder, naar dit structurele evenwicht in onze begroting.

4.1.3 Overzicht incidentele baten en lasten

Het is van belang dat de begroting transparant is en dat er zowel voor de gemeenteraad als voor de externe toezichthouders helder inzicht bestaat in de financiële positie op korte en langere termijn. Zo is in de BBV bepaald dat in de toelichting op het overzicht van baten en lasten een overzicht van incidentele baten en lasten wordt gevoegd. Met behulp van dit overzicht kan bepaald worden in hoeverre een formeel sluitende begroting ook structureel in evenwicht is. De staat wordt ook gebruikt om het kengetal voor de structurele exploitatieruimte te bepalen.

Bij het begrip incidenteel moeten we denken aan baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Het is daarbij van belang dat het gaat om eenmalige zaken. Een begroting zal ieder jaar een bedrag voor dergelijke eenmalige zaken bevatten. Het zijn vooral de uitschieters die er echt toe doen.

Toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves worden als incidenteel beschouwd, tenzij het gaat om reguliere onttrekkingen aan financieringsreserves c.q. dekkingsreserves of om onttrekkingen uit een daartoe toereikende (bestemmings)reserve gedurende een periode van minimaal drie jaar met als doel het dekken van structurele lasten. Ook hiervan is een overzicht voorgeschreven. Hiervoor verwijzen we naar hoofdstuk 4.2.3.
Meerjarige tijdelijk geldstromen waarvan de eindigheid vastligt vanwege een raadsbesluit en/of een toekenningsbesluit worden aangemerkt als incidentele baten en lasten ook als de geldstroom (nog) langer is dan 3 jaar.

Door de commissie BBV is een notitie Incidentele baten en lasten opgesteld. Deze vereist onder meer dat de posten die in dit overzicht zijn opgenomen nader worden toegelicht:

- Schades en schadeverhalen zijn op totaalniveau opgenomen. Het gaat hier om schades in de openbare ruimte, zoals openbare verlichting.
- De verkoop van de locatie Hertog van Brabant is verder uitgesteld en begroot op €800K. De boekwaarde is hoger. Voor het verschil is een bijdrage uit de reserve begroot.
- Voor een aantal gebouwen stopt de exploitatie in verband met herontwikkeling van het gebied. Het betreft De Baarzen, de Wieken en Hertog van Brabant. Deze kennen nog wel lasten en baten in de tussenliggende periode.
- De uitkeringen die we via het gemeentefonds tijdelijk ontvangen in verband met de herindeling Helvoirt is meerjarig in de staat verwerkt. Dit geldt ook voor de daarmee samenhangende kosten.
- Er zijn middelen ontvangen voor het Nationaal Programma Onderwijs. Deze mogen tot medio 2025 ingezet worden. Op basis van het programma zijn deze verwerkt in deze programmabegroting.
- De verkoopopbrengsten voor de locaties Mariaplein, Molenven en Pepereind zijn incidenteel verwerkt. De opbrengst van de verkoop Pepereind wordt gestort in de algemene reserve (€126.000). De overige opbrengsten gaan naar de reserve Rijksinfra (respectievelijk €210.000 en € 224.000).
- De verkoop De Wieken is begroot op € 1.000K. Na aftrek van de boekwaarde van € 155K wordt een bedrag van € 845K gestort in de reserves (€394K Rijksinfra en €451K Moleneindplein).
- De winstnemingen in de grondexploitatie en de daarmee samenhangende VPB lasten zijn opgenomen in deze staat.
- In het buitengebied bij Fort Isabella vinden baggerwerkzaamheden plaats en wordt het gebied opnieuw ingericht. Hiervoor worden middelen ontvangen vanuit onze regionale partners.
- Voor de werkzaamheden aan de Omgevingsvisie is incidenteel een bedrag van € 57.500 begroot in 2023.
- Om de transitie warmte te versnellen is voor drie jaren jaarlijks een bedrag € 170.000 toegevoegd.
- Voor de invoering van de Omgevingswet is een tijdelijk frictiebudget voor 3 jaar van jaarlijks € 80.000 opgevoerd.
- Voor een bomenactie is € 75.000 opgevoerd.
- Diverse incidentele projecten op erfgoed doen we in 2023: onderzoek landgoederen, monumentenlijst en Hollandse dijk.
- Een deel van de uitgaven voor Rijksinfra worden (tijdelijk) gedekt uit de bestemmingsreserve Rijksinfra. Zie hier voor de paragraaf Rijksinfra.

- Voor zon- en windbeleid is eebdrag van € 105.000 vrijgemaakt met dekking uit de reserves.
- In verband met de nieuwbouw van de school voor speciaal onderwijs Zuiderbos zijn er eenmalige kosten voor verhuizing (€ 50K) en de tijdelijke huur van units.
- Uit de reserve voor Covid-19 worden de tijdelijke kosten voor de wijk GGD-er, Maatschappelijk werk en de praktijkondersteuner GGZ bekostigd.
- Ter verbetering van de financiële positie vindt een jaarlijkse dotatie aan de Algemene reserve plaats van € 1.000.000.
- Er is in 2023 ten laste van de Algemene reserve een Fonds Lokale solidariteit (€ 500.000) en een bestemmingsreserve Verduurzaming gemeentelijke gebouwen € 1.000.000) gevormd. Dit wordt in 2025 weer terug gestort in de Algemene reserve.

Incidentele baten en lasten	2023	2024	2025	2026
x € 1.000				
Incidentele baten				
Schadeverhaal	60	62	62	64
Verkoop Hertog van Brabant	0	800	0	0
Baten af te stoten vastgoed	118	85	0	0
Uitkering gemeentefonds herindeling	429	429	0	0
Nationaal Programma Onderwijs	310	210	142	0
Verkoop Mariaplein	0	0	0	210
Verkoop gymzaal Molenven	0	0	0	224
Verkoop Pepereind	0	0	126	0
Verkoop de Wieken	0	1.000	0	0
Dotatie huisvestingsplan onderwijs	500	500	500	500
Winstneming grondexploitatie	361	63	28	0
Aanvulling financiële positie	1.000	1.000	1.000	1.000
Dotatie algemene reserve	0	0	1.500	0
Buitengebied fort Isabella baggeren	615	0	0	0
Buitengebied fort Isabella herinrichten	65	0	0	0
Totaal incidentele baten	**3.457**	**4.149**	**3.357**	**1.998**
Incidentele lasten				
Schades	60	62	62	64
Boekwaarde Hertog van Brabant	0	846	0	0
Lasten af te stoten vastgoed	387	399	36	36
Kosten herindeling	429	429	0	0
Omgevingsvisie	58	0	0	0
Transitie warmte	170	170	170	0
Buitengebied fort Isabella baggeren	615	0	0	0
Buitengebied fort Isabella herinrichten	65	0	0	0
Nationaal Programma Onderwijs	310	210	142	0
Aanplant bomen	75	0	0	0
Cultureel erfgoed, w.o. monumentenlijst	65	0	0	0
Convenant natuurpark Kwebben	2	2	2	2
Bijdrage weidevogelconvenant	5	5	5	5
Stimuleringsregeling landschap	5	0	0	0

Wieken tlv Rijksinfra	155	0	0	0
Rijksinfra tgv exploitatie	9.838	4.762	4.706	1.596
Frictiekosten Omgevingswet	80	80	80	0
Zon- en windbeleid	105	0	0	0
Verhuiskosten Zuiderbos	0	50	0	0
Mutatie reserve IHP	146	375	0	0
Units Zuiderbos	32	19	0	0
Wijk GGD-er,covid	33	0	0	0
Maatschappelijk werk Covid	21	0	0	0
Praktijkondersteuning GGZ, covid	51	0	0	0
Vennootschapsbelasting	55	1	1	0
Totaal incidentele lasten	**12.761**	**7.410**	**5.203**	**1.703**
Saldo incidentele baten en lasten	**-9.304**	**-3.261**	**-1.846**	**294**
Verrekeningen met reserves				
Baten				
Convenant natuurpark Kwebben	2	2	2	2
Bijdrage weidevogelconvenant	5	5	5	5
Stimuleringsregeling landschap	5	0	0	0
Wieken tlv Rijksinfra	155	0	0	0
Rijksinfra tgv exploitatie	9.838	4.762	4.706	1.596
Frictiekosten Omgevingswet	80	80	80	0
Zon- en windbeleid	105	0	0	0
Verhuiskosten Zuiderbos	0	50	0	0
Mutatie reserve IHP	146	375	0	0
Units Zuiderbos	32	19	0	0
Wijk GGD-er,covid	33	0	0	0
Maatschappelijk werk Covid	21	0	0	0
Praktijkondersteuning GGZ, covid	51	0	0	0
Vennootschapsbelasting	55	1	1	0
Totaal incidentele baten	**10.528**	**5.294**	**4.794**	**1.603**
Lasten				
Mariaplein tgv Rijksinfra	0	0	0	210
Gymzaal Molenven tgv Rijksinfra	0	0	0	224
Verkoop Pepereind	0	0	126	0
Wieken tgv Rijksinfra	0	549	0	0
Wieken tgv Moleneindplein	0	451	0	0
Dotatie huisvestingsplan onderwijs	500	500	500	500
Winstneming	361	63	28	0
Aanvulling financiële positie	1.000	1.000	1.000	1.000
Dotatie algemene reserve	0	0	1.500	0
Totaal incidentele lasten	**1.861**	**2.563**	**3.154**	**1.934**
Totaal met reserves verrekend	**8.667**	**2.731**	**1.640**	**-330**
Resultaat incidentele baten en lasten	**-636**	**-530**	**-206**	**-36**

Per saldo zit er in het begrotingsresultaat 2023 dus een bedrag van € 636.000 aan incidentele lasten.

4.2 Meerjarenraming vermogenspositie

Voor een goed inzicht in de financiële positie moet naast inzicht in de meerjarenraming van baten en lasten ook inzicht bestaan in de ontwikkeling van de vermogensposities.
De investeringsbegroting beïnvloed in hoge mate de schuldpositie en daarmee de rente en afschrijvingslasten die ten laste van de begrotingsruimte komen. Deze lasten beïnvloeden direct de wendbaarheid van de begroting. Hoe groter het beslag dat de kapitaallasten leggen op de begrotingsruimte hoe minder ruimte er over blijft voor het bekostigen van overige zaken. Het is daarom erg belangrijk dat de schulden in een goede balans blijven met de inkomsten van de gemeente.
In de hoofdstukken 3.2. en 3.3. is een toelichting opgenomen op de ontwikkeling van de schuldpositie. In dit hoofdstuk beperken we ons tot een meer technische toelichting op de verschillende vermogensbestanddelen.

4.2.1 Investeringen en kapitaallasten

Het volledige investeringsprogramma is opgenomen in bijlage I. De investeringen zijn direct van invloed op onze schuldpositie en leiden tot een stijging van de kapitaallasten.

Hierna volgt en verkort overzicht van de geplande investeringen. Een volledige specificatie is in bijlage I opgenomen.

Investeringen	2022	2023	2024	2025	2026	Totaal
x 1.000						
Nieuwe investeringen	8.145	9.091	3.890	777	543	22.446
Vervangingsinvesteringen	10.139	9.790	5.436	5.531	5.617	36.513
Totaal	**18.284**	**18.881**	**9.326**	**6.308**	**6.160**	**58.959**
Zuiderbos	4.496	6.693	2.057	0	0	13.246
IKC De Lichtstraat	927	1.542	1.540	0	0	4.009
Zwaluw VFC accommodatie	999	685	0	0	0	1.684
Brug fort Isabella	450	0	0	0	0	450
Minicontainers	150	550	0	0	0	700
Toplaag Zwaluw	408	0	0	0	0	408
ICT	430	45	0	0	0	475
MOR projecten	8.116	8.416	5.248	5.392	5.501	32.673
Rijksinfra	0	0	250	734	500	1.484
Verkeersbrug Deutersestraat	898	0	0	0	0	898
Verkeersbrug Runsvoort	0	325	0	0	0	325
Overigen	1.410	950	231	182	159	2.932
Totaal	**18.284**	**19.206**	**9.326**	**6.308**	**6.160**	**59.284**

Kapitaallasten
De rente en afschrijvingslasten van investeringen worden aan de programma's toegerekend vanaf het jaar volgend op de investering. Het verschil tussen de werkelijke rente en toegerekende rente wordt als financieringsresultaat opgenomen.

De begrote afschrijvings- en rentelasten bedragen:

Kapitaallasten *x € 1.000*	2023	2024	2025	2026
Afschrijvingslasten	5.494	7.129	6.366	6.403
Rentelasten	1.374	1.333	1.267	1.202

In de afschrijvingslasten zijn de extra afschrijvingen begrepen van de boekwaarden van te verkopen vastgoed.

4.2.2 Stand van de reserves

Reserves *(* € 1.000)*	2022	2023	2024	2025	2026
Algemene Reserve					
100 Algemene reserve	19.257	18.572	19.442	21.988	22.988
Algemene Reserve	**19.257**	**18.572**	**19.442**	**21.988**	**22.988**
Reserve Grondexploitatie					
200 Reserve grondexploitatie algemeen	5.809	6.115	6.177	6.204	6.204
Reserve Grondexploitatie	**5.809**	**6.115**	**6.177**	**6.204**	**6.204**
Overige Bestemmingsreserves					
250 Reserve Fractieondersteuning	14	14	14	14	14
351 Bestemmingsreserve IHP	521	375	0	0	0
326 Reserve Huisvestingsplan onderwijs	0	500	1.000	1.500	2.000
357 Reserve Groenfonds	213	201	194	187	180
359 Bestemmingsreserve Rijksinfrastructuur	18.807	9.594	6.161	2.236	1.853
362 Reserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen	1.039	1.039	1.039	1.039	1.039
364 Bestemmingsreserve Herinr. Moleneindplein	0	0	435	419	403
367 Reserve Ruimte voor Ruimte	0	0	0	0	0
369 Bestemmingsreserve brug fort Isabella	450	435	419	404	388
371 Reserve Kapitaallasten Accommodatiebeleid	773	740	707	674	640
373 Bestemmingsreserve gymvoorzieningen	154	123	93	63	33
374 Bestemmingsreserve N65 Helvoirt	5.556	5.556	5.556	5.371	5.186
380 Fonds Lokale solidariteit	0	500	500	500	500
381 Reserve duurzaamheid gemeente gebouwen	0	1.000	1.000	1.000	1.000
401 Reserve overheveling budgetten	1.522	1.385	1.366	1.366	1.366
Overige Bestemmingsreserves	**29.049**	**21.461**	**18.484**	**14.771**	**14.601**
Totaal bestemmingsreserves	**34.858**	**27.577**	**24.661**	**20.975**	**20.806**
Gerealiseerd resultaat					
400 Reserve saldo jaarrekening	3.463	3.887	6.597	10.049	11.612
Gerealiseerd resultaat	**3.463**	**3.887**	**6.597**	**10.049**	**11.612**
Reserves	**57.578**	**50.036**	**50.700**	**53.012**	**55.406**

Algemene reserve

De algemene reserve dient als weerstandsvermogen voor het opvangen van onvoorziene financiële tegenvallers. Hiervoor dient een minimale buffer te worden aangehouden. (zie hiervoor hoofdstuk 3.2.3. Weerstandsvermogen).

Reserve Grondexploitatie

De reserve grondexploitatie dient in eerste instantie om onvoorziene risico's binnen de grondexploitatie op te kunnen vangen. De minimaal gewenste omvang van de reserve wordt bepaald met behulp van een risico-inventarisatie die jaarlijks bij de vaststelling van het uitvoeringsprogramma grondexploitatie aan de raad wordt voorgelegd. Beleidslijn is dat alle resultaten uit de grondexploitatie met de reserve worden verrekend.

De reserve Bouwgrondexploitatie vanuit de splitsingsbalans Helvoirt is toegevoegd aan deze reserve.

Reserve Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP)

De reserve IHP wordt ingezet als dekkingsmiddel voor het IHP. In de begroting is structureel budgetruimte vrij gemaakt voor het IHP. De verschillen tussen dit budget en de realisatie worden verrekend met de reserve. In de beginjaren werd niet het gehele budget benut en is het overschot aan de reserve toegevoegd. Vanaf 2015 treden er tijdelijk tekorten op die gedekt worden uit deze reserve. Op deze wijze wordt een meerjarig sluitende dekking voor het IHP project bereikt.
De vrijval uit de reserve IHP is veroorzaakt door:

- De kapitaallasten van het gebouw Hertog van Brabantschool komen ten laste van het IHP. Na verkoop komen deze te vervallen en ontstaat ruimte in bestemmingsreserve.
- Op verzoek van de accountant is de incidentele bijdrage uit de voorziening groot onderhoud voor het IKC Vught Zuid omgezet naar een structurele bijdrage uit de bestemmingsreserve.
- Bij de vorming van de reserve IHP is uitgegaan van de toen geldende normbedragen.
- De votering van de investeringskredieten door de Raad, inclusief de recente aanvulling, is gebaseerd op lagere normbedragen. Hierdoor zijn de kapitaallasten lager en resteert ruimte in de reserve IHP.

Reserve Huisvestingsplan Onderwijs en opvang

Op basis van businesscases zullen de komende jaren diverse onderwijsaccommodaties aangepakt worden. op dit moment zijn de bedragen die daarmee samenhangen nog niet bekend. Wel is duidelijk dat het om substantiële bedragen zal gedaan. Ter dekking van de hieruit voortkomende afschrijvingslasten vormen we een bestemmingsreserve.

Reserve Groenfonds

Het groenfonds is een financiële reserve die bedoeld is om groen gerelateerde projecten te financieren. Het college kan de middelen uit dit fonds aanwenden binnen de kaders die de raad heeft aangegeven.

Reserve Rijksinfrastructuur

Voor de kosten van het project PHS en de aanpassing van de N65 is een dekkingsplan in de meerjarenbegroting opgenomen. De reserve Rijksinfra vormt hier onderdeel van.

Reserve Bovenwijkse voorzieningen

De reserve wordt gevoed uit opslagen op de grondprijzen in de projecten van de grondexploitatie. Uit deze reserve kunnen planoverschrijdende werken worden bekostigd. Besteding vindt pas plaats na voorafgaande goedkeuring door de raad. De nota Bovenwijkse voorzieningen vormt het beleidskader voor deze reserve. Hierin zijn de uitgangspunten vastgelegd voor de investeringen die in aanmerking komen voor een bijdrage uit deze reserve. Volgens de nota moeten de werken een infrastructureel karakter hebben.

Reserve herinrichting Moleneindplein

Deze bestemmingsreserve wordt gevormd ter dekking van de afschrijvingslasten van de herinrichting Moleneindplein.

Bestemmingsreserve brug Fort Isabella

Deze reserve is gevormd ten behoeve van de realisatie van een brug over het Drongelense kanaal bij Fort Isabella. Dit project wordt uitgevoerd samen met regionale partners. De start van de werkzaamheden moet nog plaatsvinden.

Reserve Kapitaallasten accommodatiebeleid

Uitgangspunt voor het accommodatiebeleid is dat de opbrengst van locaties die niet meer worden gebruikt, wordt ingezet ter financiering van het accommodatiebeleid. De opbrengsten onder aftrek van de

boekwaarden worden gestort in een bestemmingsreserve en vallen in een periode van 25 jaar vrij ten gunste van de exploitatie.

Reserve Gymvoorzieningen

In de vergadering van 1-10-2015 heeft de raad via amendement besloten om het restant van de voorziening buitenonderhoud scholen te bestemmen voor de financiering van een gymvoorziening.

Reserve N65 Helvoirt

Voor het geactiveerde deel van de bijdrage van de voormalige gemeente Haaren aan de N65 is een bestemmingsreserve gevormd. Deze dient ter dekking van de toekomstige jaarlijkse afschrijvingslasten.

Fonds lokale solidariteit

We constateren een periode waarin veel huishoudens problemen ervaren door forse inflatie en stijging van energielasten. We willen een vangnet zijn en mensen niet in de kou laten staan. Dit fonds is bedoeld om eventuele maatregelen uit te bekostigen.

Reserve duurzaamheid gemeentelijke gebouwen

Deze reserve is gevormd om de toekomstige afschrijvingslasten van investeringen in de verduurzaming van gemeentelijke gebouwen uit te bekostigen.

Reserve saldi jaarrekening

Dit betreft de cumulatie van de begrote jaarresultaten van de activiteiten van de algemene dienst. Bij de vaststelling van de jaarrekening neemt de raad een besluit over de bestemming van de overschotten of de dekking van de tekorten. Normaal gesproken worden deze resultaten verrekend met de algemene reserve.

4.2.3 Verrekeningen met reserves

Programma / omschrijving - is onttrekking uit de reserve	Reserve	2023	2024	2025	2026
Reserves programma Wonen		**-9.425**	**-3.101**	**-4.103**	**-606**
Convenant natuurpark Kwebben	Groenfonds	-2	-2	-2	-2
Bijdrage weidevogelconvenant	Groenfonds	-5	-5	-5	-5
Stmuleringsregeling landschap	Groenfonds	-5	0	0	0
Rijksinfra tlv exploitatie	Rijksinfra	780	780	780	780
Wieken tgv Rijksinfra	Rijksinfra	-155	549	0	0
Mariaplein tgv Rijksinfra	Rijksinfra	0	0	0	210
Gymzaal Molenven tgv Rijksinfra	Rijksinfra	0	0	0	224
Rijksinfra tgv exploitatie	Rijksinfra	-9.838	-4.762	-4.706	-1.596
Verkoop Pepereind	Algemene reserve	0	0	126	0
Frictiekosten Omgevingswet	Algemene reserve	-80	-80	-80	0
Zon- en windbeleid	Algemene reserve	-105	0	0	0
Afschrijving brug fort Isabella	Brug fort Isabella	-16	-16	-16	-16
Afschrijving Moleneindplein	Reserve Moleneindplein	0	-16	-16	-16
Wieken tgv Moleneindplein	Reserve Moleneindplein	0	451	0	0
Afschrijving N65 Helvoirt	Reserve N65 Helvoirt	0	0	-185	-185
Reserves programma Leven		***258***	***-7***	***437***	***437***
Verhuiskosten Zuiderbos	Algemene reserve	0	-50	0	0
Afschrijving accommodatie	Accommodatiebeleid	-33	-33	-33	-33
Afschrijving Martinihal	Gymvoorzieningen	-30	-30	-30	-30
Mutatie reserve IHP	Reserve IHP	-146	-375	0	0
Dotatie huisvestingsplan	Reserve Huisvestingsplan onderwijs	500	500	500	500
Units Zuiderbos, covid	Reserve budgetoverheveling	-32	-19	0	0
Reserves programma Meedoen		**-105**	**0**	**0**	**0**
Wijk GGD-er,covid	Reserve budgetoverheveling	-33	0	0	0
Maatschappelijk werk Covid	Reserve budgetoverheveling	-21	0	0	0
Praktijkondersteuning GGZ, covid	Reserve budgetoverheveling	-51	0	0	0
Reserves programma Besturen		**0**	**0**	**0**	**0**
Reserves Grondexploitatie		**306**	**62**	**27**	**0**
Vennootschapsbelasting	Grondexploitatie	-55	-1	-1	0
Winstneming	Grondexploitatie	361	63	28	0

Algemene dekkingsmiddelen		**1.424**	**3.710**	**5.952**	**2.563**
Aanvulling financiële positie	Algemene reserve	1.000	1.000	1.000	1.000
Terugstorting Algemene reserve	Algemene reserve	0	0	1.500	
Resultaatbestemming	Reserve saldo jaarrekening	424	2.710	3.452	1.563
		-7.542	*664*	*2.312*	*2.394*

Structurele verrekening met reserves
Een overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves is voorgeschreven. Dit overzicht laat zien in welke mate de begroting structureel gedekt wordt vanuit de reserves.

Programma	Structurele mutaties reserves				
	x € 1.000	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
	Structurele toevoegingen aan reserves				
Wonen	Reserve Rijksinfra	780	780	780	780
	Totaal structurele toevoeging	***780***	***780***	***780***	***780***
	Structurele onttrekkingen aan reserves				
Leven	Afschrijving accommodatie	33	33	33	33
Leven	Afschrijving Martinihal	30	30	30	30
Wonen	Afschrijving brug Fort Isabella	16	16	16	16
Wonen	Afschrijving Moleneindplein	0	16	16	16
Wonen	Afschrijving N65 Helvoirt	0	0	185	185
	Totaal structurele onttrekking	***79***	***95***	***280***	***280***
	Per saldo structurele mutatie	**701**	**685**	**500**	**500**

Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserve Rijksinfra
Door een herschikking van de reserves is er een bestemmingsreserve gevormd voor de Rijksinfra PHS en N65. Deze reserve wordt nog verder aangevuld met een jaarlijkse storting ten laste van de exploitatie (structureel) en de opbrengsten uit de verkoop van vastgoed (incidenteel).
Uit de reserve valt jaarlijks (structureel) een bedrag vrij om de gemaakte kosten te dekken. Deze bijdrage kan per jaar schommelen afhankelijk van de voor dat jaar geraamde kosten volgens het dekkingsplan.

Vrijval reserve dekking kapitaallasten accommodatiebeleid
Volgens het dekkingsplan voor het accommodatiebeleid wordt de (netto-) verkoopopbrengst van de te verkopen accommodaties gestort in een bestemmingsreserve. Met een jaarlijkse bijdrage uit deze bestemmingsreserve kan een gedeelte van de kapitaallasten van de investeringen in de accommodaties Elzenburg en Rozenoord worden gedekt.

Bijdrage reserve gymvoorziening Martinihal
De reserve gymvoorziening wordt ingezet voor gedeeltelijke dekking van de kapitaallasten van de investeringen in de gymvoorziening Martinihal.

Bijdrage reserve brug fort Isabella
De reserve is gevormd ter dekking van de afschrijvingslasten van de investeringen in de brug bij Fort Isabella.

Bijdrage reserve Moleneindplein

Uit de verkoopopbrengsten van locatie De Wieken vormen we deze reserve ter dekking van de afschrijvingslasten van de investeringen op de locatie Moleneindplein.

Bijdrage reserve N65 deel Helvoirt

Vanuit de herindeling is deze reserve overgekomen. Hij is bestemd ter dekking van de afschrijivingslasten N65 deel Helvoirt.

4.2.4 Stand van de voorzieningen

Voorzieningen kunnen gevormd worden voor:

- Gelijkmatige verdeling van lasten over de jaren, bijvoorbeeld onderhoudsvoorzieningen,
- Voor toekomstige uitstroom van middelen waarvan de oorzaak van de uitstroom in het verleden ligt, bijvoorbeeld wachtgeldverplichtingen.

Voorzieningen worden gevormd voor feitelijke of in rechte afdwingbare verplichtingen, die leiden tot een uitstroom van middelen en waarvan de omvang of het moment van afwikkelen onzeker is.

De beleidsruimte ten aanzien van voorzieningen is beperkt. Onze voorzieningen zijn op het vereiste peil.

Voorzieningen	Saldo ultimo	Saldo ultimo	Saldo ultimo	Saldo ultimo	Saldo ultimo	Saldo ultimo
x € 1.000	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Verplichtingen, verliezen en risico's	**4.033**	**4.146**	**4.262**	**4.380**	**4.501**	**4.624**
Voorziening pensioenverpl ambtsdragers	2.033	2.010	1.987	1.964	1.940	1.917
Voorziening wachtgeldverplichtingen	0	0	0	0	0	0
Voorz. toekomstige pensioenverpl ambtsdragers	600	737	876	1.018	1.162	1.308
Voorziening Taalstraat/Torenstraat	17	17	17	17	17	17
Voorziening geluidschermen Isabellaveld	1.330	1.330	1.330	1.330	1.330	1.330
Voorziening De Hagen	52	52	52	52	52	52
Voorziening SHP	0	0	0	0	0	0
Onderhoudsegalisatie	**2.522**	**3.207**	**3.011**	**2.833**	**2.687**	**2.277**
Voorziening civiele kunstwerken	152	281	337	358	467	502
Voorziening baggeren	0	72	166	143	183	97
Voorziening woonwagenlocatie Driesedam	0	0	0	0	0	0
Voorziening woonwagenlocatie Olmenlaan	-7	-2	2	6	10	14
Voorziening onderhoud Soc. Cult. Acc.	82	82	82	82	74	66
Voorziening onderhoud sportaccommodaties	318	368	283	333	280	228
Voorziening onderhoud acc. Sportparken	257	261	-16	-6	4	14
Voorziening HelvoirThuis	71	71	28	28	36	-13
Voorziening HelvoirThuis (school)	196	225	254	282	311	340
Voorziening toren dorp Helvoirt	89	93	64	68	73	77
Voorziening onderhoud Clustervoorziening V-N	259	304	98	136	161	178
Voorziening JC Elzenburg	93	93	93	93	51	9
Voorziening onderhoud raadhuis	81	188	294	392	49	-294
Voorziening onderhoud kettingweg	206	265	270	153	14	-125
Voorziening onderhoud gemeentekantoor	727	907	1.056	765	974	1.183
Van derden verkregen middelen	**4.637**	**4.471**	**4.160**	**3.862**	**3.466**	**3.070**
Egalisatievoorziening gemeentelijke riolering	4.556	4.392	4.082	3.784	3.389	2.994
Voorziening afvalstoffenheffing	70	70	70	70	70	70
Voorziening sociaal fonds	10	9	8	7	6	5
Totaal voorzieningen algemene dienst	**11.192**	**11.825**	**11.433**	**11.075**	**10.654**	**9.972**
Overige waarderingen	**25**	**25**	**25**	**25**	**25**	**25**
Voorziening dubieuze debiteuren	25	25	25	25	25	25
Totaal Generaal	**11.217**	**11.849**	**11.458**	**11.100**	**10.678**	**9.996**

4.3 Meerjarenbegroting balansposities

Het doel van de geprognosticeerde meerjarige balans is om de raad inzicht te geven in de ontwikkeling van onder meer de investeringen, de inzet van de reserves en voorzieningen, de financieringsbehoefte en het EMU-saldo.

De meerjarenraming van de balans ziet er als volgt uit.

Meerjarenraming gecomprimeerde balans einde jaar	*(x € 1.000)*					
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Activa						
Immateriële vaste activa	433	153	153	153	153	153
Materiële vaste activa	123.563	136.020	148.904	151.623	151.592	151.380
Financiële vaste activa	646	466	457	457	457	457
Voorraden	4.679	97	-608	-180	0	0
Overige vlottende activa	14.675	9.635	9.635	9.635	9.636	9.637
Totaal activa	**143.996**	**146.372**	**158.541**	**161.687**	**161.838**	**161.627**
Passiva						
Eigen vermogen						
Algemene reserve	14.697	19.257	18.572	19.442	21.988	22.988
Reserve saldi jaarrekening	5.344	3.463	3.887	6.597	10.049	11.612
Bestemmingsreserves	30.342	29.049	21.461	18.484	14.771	14.601
Reserve grondexploitatie	5.386	5.809	6.115	6.177	6.204	6.204
Voorzieningen	11.233	11.192	11.825	11.433	11.075	10.654
Langlopende schulden	57.030	64.066	83.145	86.019	84.216	82.032
Vlottende passiva	19.964	13.535	13.535	13.535	13.535	13.535
Totaal passiva	**143.996**	**146.372**	**158.541**	**161.687**	**161.838**	**161.627**

Het eigen vermogen daalt en de schuldpositie neemt toe. Echter de algehele financiële positie is ten opzichte van eerdere verwachtingen verbeterd. Dit is nader uiteengezet in de paragrafen Weerstandsvermogen en risicobeheersing en Financiering.

Bijlagen

5.1 Investeringsprogramma

5.1.1 Nieuwe investeringen

	Investeringen	2022	2023	2024	2025	2026
	x 1.000					
Leven	Zuiderbos : Uitbreiding	4.496	6.693	2.000	0	0
Leven	Zuiderbos : Parkeervoorziening	0	0	57	0	0
Leven	Zuiderbos : Duurzaamheidsmaatr.	0	0	0	0	0
Leven	OLP Koningslinde	0	41	0	0	0
Leven	OLP Bs Misha de Vries	18	18	18	18	18
Leven	IKC Lichtstraat onderwijsgebouwen	75	89	87	0	0
Leven	IKC Lichtstraat aanv. kindvoorzieningen	517	738	738	0	0
Leven	IKC Lichtstraat gymzaal	300	690	690	0	0
Leven	IKC Lichtstraat Inrichting gymzaal	35	25	25	0	0
Leven	Permanente uitbreiding de Leydraad	300	0	0	0	0
Leven	IKC Vught Zuid Avonturier : Muzieklokaal	0	62	0	0	0
Leven	Zwaluw vfc	999	685	0	0	0
Leven	Bewegen in de ruimte	49	50	25	25	25
Leven	Asfaltering BMX baan	55	0	0	0	0
Leven	Inkomsten asfaltering BMX baan	-9	0	0	0	0
Wonen	De Baarzen Locatie LIDL	140	0	0	0	0
Wonen	Rijksinfra: Wolfskamerweg	0	0	0	0	0
Wonen	Rijksinfra: Bijkomende investeringen	0	0	250	250	500
Wonen	Rijksinfra: Olmenlaan-Heikantstraat	0	0	0	484	0
Wonen	Aanleg brug bij Fort Isabella	892	0	0	0	0
Wonen	Aanleg brug bij Fort Isabella	-442	0	0	0	0
Wonen	Asfaltverharding Ruidigerdreef	366	0	0	0	0
KPL	Digitalisering besluitvorming, anonimisering	45	0	0	0	0
KPL	Gemeentekantoor: audiovisuele hulpmiddelen	7	0	0	0	0
KPL	Gemeentekantoor: Nieuw en duurzaam werken	269	0	0	0	0
KPL	Raadhuis: Camerasysteem	34	0	0	0	0
subtotaal	**Nieuwe investeringen**	**8.145**	**9.091**	**3.890**	**777**	**543**

IKC Vught Zuid

Voor de afbouw van het muzieklokaal is een totaalbedrag benodigd geweest van € 62.454. Dit bedrag had normaliter onderdeel geweest van de investeringsuitgaven voor de realisatie van De Avonturier en is nu door het schoolbestuur bekostigd. Nu dat investeringskrediet al in 2018 is afgesloten (met een overschrijding) wordt voor het resterende bedrag een post opgenomen in het investeringsprogramma 2023.

5.1.2 Vervangingsinvesteringen

	Investeringen	2022	2023	2024	2025	2026
	x 1.000					
Wonen	Openbare verlichting	290	242	249	256	261
Wonen	Verledding openbare verlichting	163	164	66	68	70
Wonen	Wegenplan	1.365	1.399	862	886	904
Wonen	Uitvoering groenbeleidsplan (MOR)	250	457	314	321	327
Wonen	Vervanging speelvoorzieningen	62	60	61	63	64
Wonen	Langzaam verkeersbrug Oude Loonsebaan	0	0	58	0	0
Wonen	Verkeersbrug Runsvoort	0	325	0	0	0
Wonen	Langzaam verkeersbrug Pepereind	0	0	0	0	81
Wonen	Langzaam verkeersbrug St Lambertusbrug nz	0	0	0	57	0
Wonen	Langzaam verkeersbrug St Lambertusbrug zz	0	0	0	45	0
Wonen	Langzaam verkeersbrug Pieter Vreedesingel	0	125	0	0	0
Wonen	Langzaam verkeersbrug Reeburgpark/Vlasborch	0	0	55	0	0
Wonen	Langzaam verkeersbrug Klein Brabant	0	0	30	0	0
Wonen	Langzaam verkeersbrug Driesendam	0	0	0	0	0
Wonen	Verkeersbrug Deutersestraat	898	0	0	0	0
Wonen	Emmasingel e.o.	678	0	0	0	0
Wonen	Emmasingel e.o.	-678	0	0	0	0
Wonen	GRP Pompen en Gemalen	607	330	339	349	356
Wonen	Verbetering van de riolering	4.806	5.371	2.952	3.034	3.095
Wonen	GRP beschoeiing	210	128	132	135	138
Wonen	Verkeers- en vervoersplan	363	265	273	280	286
Wonen	Minicontainers restafval en GFT	150	550	0	0	0
Leven	Vervanging toplaag kunstgrasveld Zwaluw	408	0	0	0	0
Leven	Vervanging vloer Martinihal (2595)	0	0	0	0	0
Leven	Sportpark Bergenshuizen: Openbare ruimte	33	0	0	0	0
Leven	Vervanging grasvelden / bergenshuizen	0	105	35	35	35
Leven	Hekwerk Sportpark Bergenshuizen	30	0	0	0	0
Leven	Waterpomp sportvelden Helvoirt	10	0	0	0	0
Leven	Maaimachine sportvelden Helvoirt	0	23	0	0	0
Overhead	Overige Invest. Info-beleidsplan	430	45	0	0	0
KPL	Bestelauto VN-364-R Noord	0	73	0	0	0
KPL	Bestelauto VN-483-X Zuid	0	73	0	0	0
KPL	Motorfrees	0	0	9	0	0
KPL	Helvoirt: wagen gladheidsbestrijding	65	0	0	0	0
KPL	Helvoirt: pick-up met kraan	0	54	0	0	0
subtotaal	**Vervangingsinvesteringen**	**10.139**	**9.790**	**5.436**	**5.531**	**5.617**
Totaal investeringen		**18.284**	**18.881**	**9.325**	**6.308**	**6.159**

Openbare verlichting

Bij een aantal projecten maakt de vervanging van de verlichting in 2023 onderdeel uit van de integrale herinrichtingswerkzaamheden. Dit vraagt om een eenmalige verhoging van het krediet van € 100.000 in 2023.

Wegenplan

Het project de Gementweg West is in de planning verder naar achteren geschoven ten behoeve van de extra financiering benodigd voor het project Rotonde Vijverbosweg-Wolfskamerweg. Vanuit veiligheidsoverweging is het wenselijk € 450.000 beschikbaar te stellen om de realisatie van het project Gementweg West in 2023 mogelijk te maken.
Vanuit verkeerskundige perspectief is aanpassing van de aansluiting Boxtelseweg – Dr. Hillenlaan nodig, bovenop de reeds geplande werkzaamheden. Dit is een kritiek punt waarbij fietsers en wegverkeer regelmatig met elkaar in conflict komen. De kosten hiervoor bedragen € 110.000.

Verbetering van de riolering

Bij een groot aantal projecten maakt de vervanging van de verlichting in 2023 onderdeel uit van de integrale herinrichtingswerkzaamheden. Dit vraagt om een eenmalige verhoging van het krediet van € 2.500.000 in 2023. Hiermee is rekening gehouden in het PWR dat in 2022 door de gemeenteraad is vastgesteld.

Uitvoering groenbeleidsplan

Bij een aantal projecten maakt de vervanging groen in 2023 onderdeel uit van de integrale herinrichtingswerkzaamheden. Dit vraagt om een eenmalige verhoging van het krediet van € 100.000 in 2023.
Daarnaast wordt er een kwalitatieve impuls bestaand groen uitgevoerd. Iedere wijk heeft er wel een paar. De één noemt het een vergeten hoekje de ander een goed voorbeeld van slecht beheer. Plantvakken die veroudert zijn. Hier liggen de kansen voor het oprapen. Daarom gaan we een kwaliteitsslag maken door deze plantvakken om te vormen naar plantvakken die een bijdrage leveren aan biodiversiteit en klimaatadaptatie. In 2023 slaan we een eerste grote slag waarna we vanaf 2024 structureel Vught zullen doorlopen. Hiervoor wordt het krediet in 2023 met € 100.000 opgehoogd en het krediet vanaf 2024 structureel met € 50.000 opgehoogd.

Langzaam verkeersbruggen

De planning en de kosten voor de langzaam verkeersbruggen is aangepast. Door uit te gaan van een ander ontwerp zijn de investeringskosten hoger, maar kan de afschrijvingstermijn verlengd worden naar 100 jaar.

Verkeersbrug De Runsvoort

De verkeersbrug De Runsvoort in Helvoirt wordt versneld vervangen. Dit doen we vanwege het belang van dit object voor de omgeving, veiligheid en vanwege het belang om een omleidingsroute beschikbaar te hebben gedurende de herinrichting van de Helvoirtsestraat in Helvoirt. De kosten van de vervanging bedragen € 325.000.

5.2 Aanpassingen meerjarenbegroting

Meerjarenbegroting (* € 1.000)	2023	2024	2025	2026
Saldo Kadernota 2023-2026	**120**	**714**	**817**	**-1.067**

Aanpassingen Programmabegroting	2023	2024	2025	2026
Wonen				
Pachtopbrengsten	5	5	5	5
Aanvulling energielasten	-289	-194	-123	-123
Verkoop stroken grond aan Prorail	10	0	0	0
Exploitatie vm basisschool De Wieken	-34	-40	27	27
Pepereind 25	-126	0	126	0
Bijdrage Algemene reserve	126	0	-126	0
HelvoirThuis	-20	-20	-21	-21
Verkoop De Baarzen	0	12	10	10
Sloop De Kwebben	8	5	4	4
Beheer diverse gebouwen	13	14	24	24
Rijksinfra	-15	38	247	299
Extra dotaties reserve Rijksinfra	-250	-250	-250	-250
Zwerfafval	-10	-10	-11	-11
Onverharde wegen	-20	0	0	0
Bomenactie	-75	0	0	0
Capaciteit bomenaanplant	-50	-50	-50	-50
Privatisering volkstuinen	-5	0	0	0
Baggeren terrein fort Isabella	-615	0	0	0
Herinrichten terrein fort Isabella	-65	0	0	0
Bijdragen derden fort Isabella	680	0	0	0
Afval	221	227	234	240
Afvalstoffenheffing	-127	-148	-169	-189
Mutatie egalisatievoorziening riolering	44	169	188	288
Warmtetransitie	-170	-170	-170	0
Gebiedsontwikkeling De Wieken	-1.000	1.000	0	0
Verkoopopbrengst naar bestemmingsreserves	1.000	-1.000	0	0
Ontwikkeling buitengebied	-100	-100	0	0
Subsidie buitengebied	50	50	0	0
Leges omgevingsvergunningen	-120	-120	-60	0
Woonwagenlocaties	-32	-18	-18	-19
Overigen	0	0	-3	-3
Totaal programma Wonen	-965	-601	-136	232

Aanpassingen Programmabegroting	2023	2024	2025	2026
Leven				
Evenement herindeling	-20	0	0	0
Dekking uit frictiebudget	20	0	0	0
Units Zuiderbos	-32	-19	0	0
Bijdrage uit bestemmingsreserve Covid	32	19	0	0

Opbrengst huur en duurzaamheid Zuiderbos	-23	-44	0	0
Reserve Huisvestingsplan Onderwijs en opvang	-500	-500	-500	-500
Onderwijsgebouwen	16	17	17	18
Verhuiskosten Zuiderbos	50	-50	0	0
Bijdrage uit reserve Zuiderbos	-50	50	0	0
NPO gelden	0	0	0	0
Leerlingenvervoer	-18	-19	-19	-19
Gymonderwijs	-13	-13	-14	-14
Data onderzoek nota Sportbeleid	-30	-30	-15	-15
Jeugdbuurtsportcoach	-60	-62	-63	-65
HelvoirThuis sportzaal	18	19	19	19
Sportaccommodaties	-48	-49	-33	-33
Dekking frictiebudget en stelpost herindeling	13	13	14	14
Specifieke uitkering sport	21	21	22	22
Indexering subsidies	-42	-71	-108	-185
Erfgoedbeleid	-65	0	0	0
Onderhoud Lambertustoren	-16	0	0	0
Informatiepunt bibliotheek	-22	-22	-23	-24
Totaal programma Leven	-770	-741	-704	-782
Aanpassingen Programmabegroting	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Meedoen				
Versterking mantelzorgondersteuning	-25	0	0	0
Jeugdzorg	-403	0	0	0
Voogdij 18+	-34	-35	-36	-37
Wmo hulp bij het huishouden	270	278	0	0
Abonnementstarief Wmo	0	0	134	142
WSD	-116	-119	-126	262
Wijk GGD	-33	0	0	0
Bijdrage uit bestemmingsreserve Covid	33	0	0	0
Kansrijke start	-7	0	0	0
Praktijkondersteuner GGZ-Jeugd	-50	0	0	0
Bijdrage uit bestemmingsreserve Covid	50	0	0	0
Schoolmaatschappelijk werk	-90	-90	-53	0
Bijdrage Nationaal Programma Onderwijs	90	90	53	0
Versnelling sociaal domein	-100	-103	-106	-108
Indexering budgetten sociaal domein	-94	-94	-94	-78
Totaal programma Meedoen	-509	-73	-228	181
Aanpassingen Programmabegroting	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Besturen				
Opleidingen college	-5	-5	-5	-5
Evaluatie participatiebeleid	-10	0	0	0
Capaciteit griffie	8	8	9	9
Capaciteit strategie, participatie, regio, subsidie	-160	-160	-160	-160
ICT Burgerzaken	-22	-22	-24	-24

Dekking uit stelpost herindeling	0	15	16	16
Verkiezingen	-5	-5	-5	-5
BOA	-217	-223	-229	-234
Totaal programma Besturen	-411	-392	-399	-404
Aanpassingen Programmabegroting	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Overhead				
Aanvulling energielasten gemeentelijke gebouwen	-296	-193	-128	-128
Software gebouwenbeheer	-5	-5	-5	-5
Portikosten	10	10	11	11
Facilitaire dienstverlening	5	5	5	5
Werving en selectie	-5	-5	-5	-5
Abonnementen	-20	-21	-21	-22
Aanbestedingen Bizob	-40	-41	-42	-43
Capaciteit WOZ/Belastingen	-59	-39	-39	-39
Verzekering personeel	-12	-12	-13	-13
Personeelslasten	-3	3	9	19
Totaal programma Overhead	-425	-298	-230	-221
Aanpassingen Programmabegroting	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Overigen / Algemene dekkingsmiddelen				
Uitkering gemeentefonds meicirculaire	3.781	4.754	6.043	4.396
Kapitaallasten	603	-254	188	228
Versteviging financiële positie	-1.000	-400	-400	-1.000
Terugstorting Algemene reserve	0	0	-1.500	0
Totaal Overigen	3.384	4.100	4.331	3.623
Totaal bijgestelde verwachting	**424**	**2.710**	**3.452**	**1.563**

5.3 Staat van reserves

Reserves (* € 1.000)	Saldo ultimo	2022	2022	2023	2023	2024	2024	2025	2025	2026	2026	2026
	2021	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	Eindsaldo
Algemene Reserve												
100 Algemene reserve	14.697	4.655	95	1.000	1.685	1.000	130	2.626	80	1.000	0	22.988
Algemene Reserve	**14.697**	**4.655**	**95**	**1.000**	**1.685**	**1.000**	**130**	**2.626**	**80**	**1.000**	**0**	**22.988**
Reserve Grondexploitatie												
200 Reserve grondexploitatie algeme	5.386	636	212	361	55	63	1	28	1	0	0	6.204
Reserve Grondexploitatie	**5.386**	**636**	**212**	**361**	**55**	**63**	**1**	**28**	**1**	**0**	**0**	**6.204**
Overige Bestemmingsreserves												
250 Reserve Fractieondersteuning	14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14
351 Bestemmingsreserve IHP	719	0	198	0	146	0	375	0	0	0	0	0
326 Reserve Huisvestingsplan onder	0	0	0	500	0	500	0	500	0	500	0	2.000
357 Reserve Groenfonds	225	0	12	0	12	0	7	0	7	0	7	180
359 Bestemmingsreserve Rijksinfrast	20.350	530	2.073	625	9.838	1.329	4.762	780	4.706	1.214	1.596	1.853
362 Reserve Fonds Bovenwijkse voc	965	75	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1.039
364 Bestemmingsreserve Herinr. Mo	0	0	0	0	0	451	16	0	16	0	16	403
367 Reserve Ruimte voor Ruimte	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
369 Bestemmingsreserve brug fort Is	466	0	16	0	16	0	16	0	16	0	16	388
371 Reserve Kapitaallasten Accomm	806	0	33	0	33	0	33	0	33	0	33	640
373 Bestemmingsreserve gymvoorzie	184	0	30	0	30	0	30	0	30	0	30	33
374 Bestemmingsreserve N65 Helvo	5.556	0	0	0	0	0	0	0	185	0	185	5.186
380 Fonds Lokale solidariteit	0	0	0	500	0	0	0	0	0	0	0	500
381 Reserve duurzaamheid gemeente	0	0	0	1.000	0	0	0	0	0	0	0	1.000
401 Reserve overheveling budgetten	1.058	1.290	826	0	137	0	19	0	0	0	0	1.366
Overige Bestemmingsreserves	**30.342**	**1.894**	**3.188**	**2.625**	**10.213**	**2.280**	**5.258**	**1.280**	**4.993**	**1.714**	**1.884**	**14.601**
Totaal bestemmingsreserves	**35.728**	**2.530**	**3.400**	**2.986**	**10.268**	**2.343**	**5.259**	**1.308**	**4.994**	**1.714**	**1.884**	**20.805**
Gerealiseerd resultaat												
400 Reserve saldo jaarrekening	5.344	0	1.881	424	0	2.710	0	3.452	0	1.563	0	11.613
Gerealiseerd resultaat	**5.344**	**0**	**1.881**	**424**	**0**	**2.710**	**0**	**3.452**	**0**	**1.563**	**0**	**11.613**
Reserves	55.769	7.185	5.376	4.410	11.953	6.053	5.389	7.385	5.074	4.277	1.884	55.406

5.4 Staat van voorzieningen

Voorzieningen	Saldo primo	Toevoegi	Ontrekki	Saldo ultimo	Toevoegi	Ontrekki	Saldo ultimo	Toevoegi	Ontrekki	Saldo ultimo	Toevoegi	Ontrekki	Saldo ultimo	Toevoegi	Ontrekki	Saldo ultimo
x € 1.000	2022	2022	2022	2022	2023	2023	2023	2024	2024	2024	2025	2025	2025	2026	2026	2026
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	***4.050***	***160***	***177***	***4.033***	***237***	***123***	***4.146***	***239***	***123***	***4.262***	***241***	***123***	***4.380***	***244***	***123***	***4.501***
Voorziening pensioenverpl ambtsdragers	2.056	0	23	2.033	0	23	2.010	0	23	1.987	0	23	1.964	0	23	1.940
Voorziening wachtgeldverplichtingen	0	100	100	0	100	100	0	100	100	0	100	100	0	100	100	0
Voorz. toekomstige pensioenverpl ambtsdragers	540	60	0	600	137	0	737	139	0	876	141	0	1.018	144	0	1.162
Voorziening Taalstraat/Torenstraat	17	0	0	17	0	0	17	0	0	17	0	0	17	0	0	17
Voorziening geluidschermen Isabellaveld	1.330	0	0	1.330	0	0	1.330	0	0	1.330	0	0	1.330	0	0	1.330
Voorziening De Hagen	52	0	0	52	0	0	52	0	0	52	0	0	52	0	0	52
Voorziening SHP	54	0	54	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	***2.585***	***635***	***697***	***2.522***	***832***	***146***	***3.207***	***828***	***1.025***	***3.011***	***821***	***998***	***2.833***	***821***	***967***	***2.687***
Voorziening civiele kunstwerken	79	160	87	152	160	31	281	161	105	337	161	140	358	161	53	467
Voorziening baggeren	0	0	0	0	129	57	72	129	36	166	129	152	143	129	89	183
Voorziening woonwagenlocatie Driesedam	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Voorziening woonwagenlocatie Olmenlaan	126	4	137	-7	4	0	-2	4	0	2	4	0	6	4	0	10
Voorziening onderhoud Soc. Cult. Acc.	115	0	33	82	0	0	82	0	0	82	0	0	82	0	8	74
Voorziening onderhoud sportaccommodaties	445	30	157	318	50	0	368	50	135	283	50	0	333	50	102	280
Voorziening onderhoud acc. Sportparken	240	18	0	257	18	14	261	18	295	-16	18	7	-6	18	7	4
Voorziening HelvoirThuis	62	8	0	71	8	8	71	8	51	28	8	9	28	8	0	36
Voorziening HelvoirThuis (school)	167	29	0	196	29	0	225	29	0	254	29	1	282	29	0	311
Voorziening toren dorp Helvoirt	88	4	4	89	4	0	93	4	33	64	4	0	68	4	0	73
Voorziening onderhoud Clustervoorziening V-N	311	45	97	259	45	0	304	45	251	98	45	7	136	45	20	161
Voorziening JC Elzenburg	100	0	7	93	0	0	93	0	0	93	0	0	93	0	42	51
Voorziening onderhoud raadhuis	11	98	28	81	110	3	188	106	0	294	98	0	392	98	441	49
Voorziening onderhoud kettingweg	182	24	0	206	59	0	265	59	54	270	59	176	153	59	198	14
Voorziening onderhoud gemeentekantoor	659	215	147	727	215	35	907	215	66	1.056	215	506	765	215	6	974
Voorzieningen van derden verkregen middelen	***4.598***	***113***	***73***	***4.637***	***3***	***169***	***4.471***	***3***	***314***	***4.160***	***3***	***302***	***3.862***	***3***	***399***	***3.466***
Egalisatievoorziening gemeentelijke riolering	4.461	110	15	4.556	0	165	4.392	0	310	4.082	0	298	3.784	0	395	3.389
Voorziening afvalstoffenheffing	125	0	54	70	0	0	70	0	0	70	0	0	70	0	0	70
Voorziening sociaal fonds	11	3	4	10	3	4	9	3	4	8	3	4	7	3	4	6
Totaal voorzieningen algemene dienst	**11.232**	**908**	**948**	**11.192**	**1.071**	**439**	**11.825**	**1.070**	**1.462**	**11.433**	**1.065**	**1.423**	**11.075**	**1.068**	**1.489**	**10.654**
Overige voorzieningen waarderingen	**25**	**0**	**0**	**25**	**0**	**0**	**25**	**0**	**0**	**25**	**0**	**0**	**25**	**0**	**0**	**25**
Voorziening dubieuze debiteuren	25	0	0	25	0	0	25	0	0	25	0	0	25	0	0	25
Totaal Generaal	**11.257**	**908**	**948**	**11.217**	**1.071**	**439**	**11.849**	**1.070**	**1.462**	**11.458**	**1.065**	**1.423**	**11.100**	**1.068**	**1.489**	**10.678**

5.5 Baten en lasten landelijke taakvelden

Taakvelden landelijk (bedragen x €1.000)		Baten 2023	Lasten 2023	Saldo 2023
0.1	Bestuur	0	2.826	2.826
0.10	Mutaties reserves	-11.953	3.986	-7.966
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	424	424
0.2	Burgerzaken	-506	1.392	886
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-846	1.477	631
0.4	Overhead	-542	12.530	11.989
0.5	Treasury	-38	-368	-406
0.61	OZB woningen	-6.495	596	-5.899
0.62	OZB niet-woningen	-3.239	15	-3.225
0.64	Belastingen overig	-41	0	-41
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-55.881	8	-55.873
0.8	Overige baten en lasten	0	112	112
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	55	55
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	0	2.039	2.039
1.2	Openbare orde en veiligheid	-10	696	686
2.1	Verkeer en vervoer	-246	3.553	3.307
2.5	Openbaar vervoer	-141	10.062	9.922
3.1	Economische ontwikkeling	0	184	184
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	2	2
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-20	20	0
3.4	Economische promotie	-480	236	-244
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	47	47
4.2	Onderwijshuisvesting	-328	2.992	2.665
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-374	1.026	653
5.1	Sportbeleid en activering	-17	664	647
5.2	Sportaccommodaties	-606	1.760	1.155
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-19	1.437	1.418
5.4	Musea	0	69	69
5.5	Cultureel erfgoed	0	180	180
5.6	Media	0	709	709
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-741	4.246	3.505
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-32	3.844	3.812
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	0	2.970	2.970
6.3	Inkomensregelingen	-5.180	7.285	2.105
6.4	WSW en beschut werk	0	4.246	4.246

6.5	Arbeidsparticipatie	0	1.146	1.146
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-221	706	486
6.71A	Hulp bij het huishouden (WMO)	0	2.313	2.313
6.71B	Begeleiding (WMO)	0	3.055	3.055
6.72B	Jeugdhulp behandeling	0	6.151	6.151
6.81A	Beschermd wonen (WMO)	0	0	0
6.82A	Jeugdbescherming	0	444	444
7.1	Volksgezondheid	0	1.347	1.347
7.2	Riolering	-4.698	3.745	-953
7.3	Afval	-3.762	3.031	-732
7.4	Milieubeheer	0	1.223	1.223
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-19	19	0
8.1	Ruimte en leefomgeving	-199	1.726	1.528
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-2.182	1.799	-383
8.3	Wonen en bouwen	-1.298	2.084	786
Totaal taakvelden		**-100.111**	**100.111**	**0**

5.6 Baten en lasten per programma per taakveld

Taakvelden (bedragen x €1.000)		Baten 2023	Lasten 2023	Saldo 2023
1 WONEN				
030	Beheer overige gebouwen en gronden	-846	1.477	631
210	Verkeer en vervoer	-246	3.553	3.307
250	Rijksinfra	-141	10.062	9.922
320	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	2	2
570	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-741	4.246	3.505
720	Riolering	-4.698	3.745	-953
730	Afval	-3.762	3.031	-732
740	Milieubeheer	0	1.223	1.223
750	Begraafplaatsen en crematoria	-19	19	0
810	Ruimtelijke ordening	-199	1.726	1.528
820	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-2.182	1.799	-383
830	Wonen en bouwen	-1.298	2.084	786
		-14.132	**32.966**	**18.834**
2 LEVEN				
310	Economische ontwikkeling	0	184	184
330	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-20	20	0
340	Recreatie en toerisme	-480	236	-244
410	Openbaar basisonderwijs	0	47	47
420	Onderwijshuisvesting	-328	2.992	2.665
430	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-374	1.026	653
510	Sportbeleid en activering	-17	664	647
520	Sportaccommodaties	-606	1.760	1.155
530	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-19	1.437	1.418
540	Musea	0	69	69
550	Cultureel erfgoed	0	180	180
560	Media	0	709	709
		-1.843	**9.324**	**7.481**
3 MEEDOEN				
600	Zelfredzaam zijn en zelfstandig wonen	-23	3.261	3.238
605	Begeleiding statushouders	-10	176	165
610	De jeugd doet volop mee	1	338	339
620	Maatwerkvoorzieningen voor ondersteuning en zorg	-221	12.670	12.450
630	Ondersteuning bij armoede en zorg	-42	1.631	1.589
640	Meedoen en economisch zelfstandig zijn	-5.138	11.047	5.909

650	Gezond meedoen	0	1.417	1.417
660	Algemeen sociaal domein	0	2.970	2.970
		-5.433	**33.509**	**28.075**
4 BESTUREN				
010	Bestuur en burgerparticipatie	0	2.826	2.826
020	Burgerzaken	-506	1.392	886
110	Crisisbeheersing en brandweer	0	2.039	2.039
120	Openbare orde en veiligheid	-10	696	686
		-516	**6.953**	**6.438**
7 OVERHEAD				
040	Overhead	-23	12.012	11.989
900	Kostenplaatsen	-519	519	0
		-542	**12.530**	**11.989**
8 ALGEMENE DEKKINGEN				
000	Mutaties reserves	-11.953	3.986	-7.966
011	Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	424	424
050	Treasury	-38	-368	-406
061	OZB woningen	-6.495	596	-5.899
062	OZB niet-woningen	-3.239	15	-3.225
064	Belastingen overig	-41	0	-41
070	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-55.881	8	-55.873
080	Overige baten en lasten	0	112	112
090	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	55	55
		-77.646	**4.828**	**-72.817**
		-100.111	**100.111**	**0**

5.7 Normen en toetsingskader

Gemeente Vught Normen en toetsingskader		
Activiteit/product	**Wetgeving extern**	**Regelgeving intern**
	Algemeen	
Algemene overkoepelende verordeningen, beleidsregels en/of besluiten	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten	
	Gemeentewet	
	Wet Dwangsom	
	Nota procedure aanlevering verantwoordingsinformatie Sisa	
	Regeling informatievoorziening Sisa	
	Kadernota rechtmatigheid	
	Wet Gemeenschappelijke Regelingen	
Algemeen financieel middelenbeheer	Wet markt en overheid	Financiële verordening gemeente Vught
	Wet normering bezoldiging topfuncionarissen publieke en	
	semi publieke sector	Controleverordening gemeente Vught
	Wet op de loonbelasting	
	Wet op de omzetbelasting	
	Wet op het BTW compensatiefonds	
	Regeling Verzameluitkering	
	Wet houdbare Overheidsfinanciën	
	Aanbestedingswet 2012	
	Werkkostenregeling	
	Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsfinancien	
	Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden (Ruddo)	Treasurystatuut
Treasury	Wet en uitvoeringsregeling Financiering Decentrale Overheden (Fido)	
	Regeling schatkistbankieren decentrale overheid	
	Algemene burgelijke pensioenwet	
Arbeidsvoorwaarden en personeelbeleid	Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (APPA)	
	Ambtenarenwet	
	CAR/UWO (RAP)	
	Sociale verzekeringswetten	
	Wonen	
Beheer overige gebouwen en gronden	Huurwet	
	Wet nadeelcompensatie en schadevergoeding overheid	Beleidsnotitie Resstroken 2011
		Herwaardering Prijsmethodiek verkoop en verhuur reststroken
Verkeer en vervoer	Wegenverkeerswet/Wegenwet	Nota Parkeerbeleid 2013-2022
		Beleid Gladheid bestrijding

		Beleid laadpalen-Regeling laadpalen electrisch vervoer
Openbaar groen	Verordening Ruimte Noord-Brabant	Nota Groen 'Groen verbindt' 2016
	Natuurbeschermingswet 1998	Monumentale- en waardevolle bomenlijst 2016
		Beheerplan Speelvoorzieningen 2015-2018
		Notitie Biodiversiteit 2018
Riolering		Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2018-2023
		Verordening rioolheffing 2021
		Regeling projectsubsidie afkoppelen en aansluiten riolering gemeente Vught 2017
		Waterafvoerverordening Vught 2022
Afval	Landelijk Afvalbeheerplan 2017-2029	Afvalstoffenverordening Vught 2018
		Afvalbeleidsplan Vught 2022
Milieubeheer	Wet Milieubeheeer	Nota duurzaamheid
	Flora-en faunawet	
	Wet bodembescherming	
Begraafplaatsen en crematoria	Wet op de lijkbezorging	Verordening lijkbezorgingsrechten
		Beheersverordening begraafplaats
Ruimtelijke ordening	Besluit ruimtelijke ordening	Structuurvisie Vught
	Wet ruimtelijke ordening	
	Verordening Ruimte Noord-Brabant 2014	
	Structuurvisie Ruimtelijke Ordening Noord-Brabant 2014	
	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO)	
Grondexploitatie	Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsfinancien	Grondnota
Wonen en bouwen	Woningwet	Woonvisie vught 2022-2025
	Pachtnormenbesluit	Structuurvisie Vught
		Bouwverordening 2012
		Welstandsnota 2016
		Algemene Plaatselijke verordening 2022
		Preventie- en handhavingsplan Drank- en Horecawet
		Verordening Kwaliteit Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving Omgevingsrecht
	Leven	
Economie		
Onderwijs	Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid (GOA)	Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Vught
	Wet educatie- en beroepsonderwijs (WEB)	
	Wet op primair onderwijs	
	Wet op voortgezet onderwijs	

Sportbeleid en sportaccomodaties		Subsidieverordening 2017-2021
Cultuur en Media	Bibliotheekwet (Wsob)	Cultuurnota Verbinden en Vernieuwen 2008
	Mediawet	Subsidieverordening 2017-2021
		Beleidskader Buitenschoolse Cultuureducatie 2017-2020
		Monumentenverordening Vught 2010
	Meedoen	
Sociaal domein algemeen	Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen	Beleidskader Wij zijn Vught (2017)
Jeugd	Wet OKE (Wet ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie)	Verordening maatschappelijke ondersteuning
	Jeugdwet	
WMO	Wet gemeentelijke schuldhulpverlening	Lokale sociale agenda 2019
Kinderopvang	Besluit Bijstandverlening zelfstandigen	Beleidsregels Jeugdhulp Vught 2015
Schuldhulpverlening	Regeling administratieve uitvoeringsvoorschriften BBZ 2004	Besluit Jeugdhulp 2017
Maatschappelijke opvang, verslavingsbeleid en openbare geestelijke gezondheidszorg	Regeling financiering en verantwoording IOAW,IOAZ en BBZ	Verordening jeugdhulp gemeente Vught 2021
	Regeling uitkeringen gemeenten BBZ voor de uitvoeringsjaren 2012 e.v.	Inkoopkader Jeugd
	Regeling vastlegging grondslagen IOAW	Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning 2017
	Regeling verstrekkingen asielzoekers en andere categorieën vreemdelingen	Nadere regels maatschappelijke ondersteuning 2020
	Wet inkomensvoorziening Oudere en Gedeeltelijk Arbeidsongeschikte	Regeling bijzondere bijstand gemeente Vught
	Arbeidsongeschikte werkoze Werknemers (IOAW)	Regeling Meedoen
	Wet iInkomensvoorziening Oudere Werkelozen (IOW)	Beleidsregels Kindpakketg gemeente Vught
	Wet inkomensvoorziening Oudere en Gedeeltelijk Arbeidsongeschikte	Verordeningen Participatiewet 2017
	gewezen Zelfstandigen (IOAZ)	Beleidsregels Participatiewet 2017
	Wet Sociale Werkvoorziening (WSW)	Beleidskader social return 3.0 2018
	Werk werk en zekerheid (Wwz)	Verordening Adviesraad Sociaal domein
	Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)	
	Regionaal beleidskader volwasseneneducatie	
	Participatiewet	
	Invorderingswet	
	Huisvestingswet 2014	
	Wet Bundeling van Uitkeringen Inkomensvoorszieningen aan gemeenten	
	Besluit gelijkstellingen vreemdelingen Participatiewet, IOAW, IOAZ	
	Jeugdwet	
	Besturen	

Bestuur	Gemeentewet	Verordening op de ambtelijke bijstand gemeente Vught 2021
		Verordening burgerinitiatief gemeente Vught 2014
	Wet bescherming persoonsgegevens	
	Algemene Verordening gegevens bescherming (AVG)	

5.8 Verplichte beleidsindicatoren

Met ingang van het begrotingsjaar 2017 vereist het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dat onderstaande set van verplichte beleidsindicatoren in de programmabegroting wordt opgenomen.
Dashboard - Cijfers en statistieken van je gemeente - Vught

Beleidsindicatoren programma Wonen	Eenheid	Periode	Waarde
Omvang huishoudelijk restafval	kg/ inwoner	2020	88
Hernieuwbare elektriciteit	%	2019	5,3
Gemiddelde WOZ- waarde woningen	€ 1.000	2021	406
Nieuw gebouwde woningen	aantal per 1.000 woningen	2022	0,2
Demografische druk	%	2022	82,3
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden		2021	840
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden		2021	953

Beleidsindicatoren programma Leven	Eenheid	Periode	Waarde
Functiemenging	%	2021	53,5
Vestigingen (van bedrijven)	Per 10.000 inwoners	2022	1.461
Absoluut verzuim (aantal leerlingen dat niet staat ingeschreven op een school)	Per 1.000 inwoners	2021	2,3
Relatief verzuim (aantal leerlingen dat staat ingeschreven, maar ongeoorloofd afwezig is)	Per 1.000 inwoners	2021	9
Voortijdig schoolverlaters (VO+ MBO)	% leerlingen (12-23 jaar) dat voortijdig (zonder startkwalificatie) het onderwijs verlaat	2021	1,4
Niet sporters	% niet wekelijkse sporters	2020	37,4

Beleidsindicatoren programma Meedoen	Eenheid	Periode	Waarde
Banen	aantal per 1.000 inwoners van 15-74 jaar	2021	679,1
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	2020	1
Kinderen in een gezin dat moet leven van een bijstandsuitkering	% kinderen tot 18 jaar	2020	2
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking	2021	73,1
Werkloze jongeren	% 16 t/ m 22 jarigen	2020	1
Personen met een bijstandsuitkering	per 1.000 inwoners	2021	17,7
Lopende re-integratievoorzieningen	aantal per 1.000 inwoners van 15-74 jaar	Q4, 2021	10,3
Jongeren met jeugdhulp	% van jongeren tot 18 jaar	2021 tweede helft	8,4
Jongeren met jeugdbescherming	% jongeren tot 18 jaar ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar	2020	0,6

Jongeren met jeugdreclassering	% jongeren van 12 tot en met 23 jaar	2021 eerste helft	0,3
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Per 10.000 inwoners	2020	592

Beleidsindicatoren programma Besturen	Eenheid	Periode	Waarde
Formatie	FTE per 1.000 inwoners	2023	7,9
Bezetting	FTE per 1.000 inwoners	2022	6,9
Apparaatskosten	Kosten (€) per inwoner	2023	1.011
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2021	22
Overhead	% van totale lasten	2023	12,4
Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren van 12-17 jaar	2021	5
Winkeldiefstallen	Aantal per 10.000 inwoners	2021	6,63
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2022	3,45
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	2022, Q2	3,14
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 10.000 inwoners	2021	32,84

5.9 Afschrijvingstabel

Afschrijvingstabel (im-)materiële vaste activa			
	termijn		**termijn**
Materiële vaste activa:			
Automatisering		**Installaties openbare ruimte**	
Software	5	Openbare verlichting	20
Hardware	3-5	Verkeerslichtinstallaties	15
Telefooncentrale	8	Verkeersvoorzieningen	15
Brandweer		Speeltoestellen en -voorzieningen	10
Bluswatervoorzieningen	15	**Machines en gereedschappen**	10
Voertuigen met installaties	15	**Onderwijs**	
Brandblus- en reddingsmiddelen	10	Gebouwen	40
Gebouwen (excl. Ondergrond)		Noodlokalen	15
Stenen gebouwen	40	OLP en 1e inrichting meubilair	15
Andere gebouwen	25	**Riolering:**	
Verbouwing	25-40	Investeringen rioleringsplan	50
Woonwagens/woonwagencentra	25	Pompen & gemalen	15
Renovatie gebouwen	25	Sanering vijvers, baggerwerk	15
Installaties: (extra functionaliteit)	15	Beschoeiing	20
Kantoorinrichting	10	**Vervoermiddelen:**	
Inrichting velden en (sport-)terreinen		Algemeen	10
Sport- en speelterreinen	10	Beheer Openbare Ruimte (BOR)	7
Kunstgrasvelden	15	**Weg- en waterbouwkundige werken**	
		Aanleg wegen, voet- en fietspaden	30
		Reconstructie wegen	30
		Parkeerplaatsen	30
		Verkeersbruggen	100
		Langzaam verkeersbruggen	100
Immateriële vaste activa:		Steigers	25
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	nvt	Kademuren	30
Kosten voor het sluiten van geldleningen	nvt	**Groenvoorzieningen**	20
Kosten van agio en disagio	nvt		

5.10 Afkortingenlijst

AFC	Agrifood Capital
AFM	Autoriteit Financiële Markten
ALM	Asset Liability Management
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
AR	Algemene Reserve
Awb	Algemene wet bestuursrecht
BADO	Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
BCF	BTW Compensatie Fonds
BDU	Brede doeluitkering
BHIC	Brabants Historisch Informatie Centrum
BIE	Bouwgronden in exploitatie
BIS	de verhouding tussen eigen vermogen en de niet-risicovrije kredietverlening
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
BOR	Beheer Openbare Ruimte
BRP	Basis Registratie Personen
BTW	BTW-compensatiefonds
BUIG	Wet Bundeling van Uitkeringen Inkomensvoorziening aan Gemeenten
BZK	Binnenlandse zaken
Burap	Bestuursrapportage
BV	Besloten Vennootschap
B&W	Het college van Burgemeester en Wethouders
BWV	Bovenwijkse voorzieningen
CAO	Collectieve Arbeids Overeenkomst
CPO	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
CROW	Centrum Regelgeving en Ondersteuning Water- en wegenbouw
CvB	Charlotte van Beuningen
DVR	De Vughtse Regeling
EMU	Economische en Monetaire Unie
FTE	Formatieplaats
GGD	Gemeentelijke of Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen
GMC	Gemeenschappelijk Meldcentrum Brabant-Noord
Grex	Grondexploitatieraming
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
HHT	Huishoudelijke Hulp Toelage
HR	Human Resources
IBI	Inter Bestuurlijke Informatie
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
IHP	Integraal Huisvestingsplan Onderwijs
IKB	Individueel keuze budget
IKC	Integraal Kindcentrum
ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
JC	Jongerencentrum
KCC	Klant Contact Centrum
LEA	Lokaal Educatieve Agenda

MER	Milieu Effect Rapportage
MJOP	Meerjaren Onderhouds Plan
MJPG	Meerjarenprogramma Geluidsanering
MKB	Midden en Klein Bedrijf
MOR	Meerjarenuitvoeringsprogramma Openbare Ruimte
NIEGG	Niet in exploitatie genomen gronden
NV	Naamloze Vennootschap
ODBN	Omgevings Dienst Brabant Noord
OLP	Onderwijs Leerpakket
OM	Openbaar Ministerie
OTB	Ontwerp Tracé Besluit
OV	Openbaar vervoer / Openbare Verlichting
OZB	Onroerende Zaak Belasting
PAS	Programma Aanpak Stikstof
P&C	Planning en Control
PGB	Persoons gebonden budget
PHS	Programma Hoogfrequent Spoor
POH	Praktijk Ondersteuning Huisarts
P&O	Personeel en Organisatie
RAV	Regionaal Ambulance Vervoer
RES	Regionale Energie Strategie
RIEC	Regionaal Informatie en Expertise Centrum
RMC	Regionale Meld- en Coördinatiefunctie
SCC	Sociaal Cultureel Centrum
TB	Tracé Besluit
u/g	uitgeleende gelden
UVP	Uitvoeringsplan
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen
VET	Vughtse Energie Transitie
vGRP	Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan
VKA	VoorKeursAlternatief
V-N	Vught Noord
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VpB	Vennootschapsbelasting
VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
VTH	Vergunningen, Toezicht en handhaving
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
VVP	Verkeers- en Vervoersplan
WABO	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
Wajong	Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten
Wet FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
Wlz	Wet langdurige zorg
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
Wro	Wet ruimtelijke ordening
WSD	Werkvoorzieningschap de Dommel
WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw